

แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอ
ต่อการบริโภคในภาคตะวันออก

โดย

นายอำพันธุ์ เวฬุตันติ
รองอธิบดีกรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2560 – 2561

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ
ผู้วิจัย นายอำพันธ์ เวฬุตันติ
หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

การศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงและปัญหาการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรตั้งแต่ระดับฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภค โดยทำการศึกษาจากผู้นำเกษตรกร เจ้าของโรงฆ่าสัตว์/เจ้าของสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ และโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร รวม 194 ราย ในพื้นที่ 8 จังหวัด รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้นำเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 86.42 อายุ 41-55 ปี สมรสแล้ว การศึกษาระดับประถมศึกษา ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน อาชีพหลักเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 25.43 ไร่ แต่มีพื้นที่ปลูกหญ้าเพียงร้อยละ 61.73 โดยปลูกหญ้าเฉลี่ย 4.28 ไร่/คน พื้นที่ไม่ได้เช่า ส่วนใหญ่ไม่มีพ่อพันธุ์ มีแม่พันธุ์เลี้ยงเฉลี่ย 8.44 ตัว มีลูกโคและโครุ่นเพศผู้ 4.26 ตัว ลูกโค-โคสาว เพศเมีย 5.01 ตัว โดยมีโคเฉลี่ย 17.28 ตัว/ครัวเรือน แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.84 คน ใช้เงินทุนของตนเองเฉลี่ย 223,862 บาท/ครัวเรือน เกษตรกรผู้นำเป็นสมาชิกกลุ่มขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ มีความรู้ในการเลี้ยงโคเนื้อ มีการสำรองฟางแห้งไว้ใช้ในยามขาดแคลน แต่ยังขาดระบบการป้องกันโรคเข้าฟาร์ม (ร้อยละ 60.49) และมีปัญหาโรคพยาธิภายนอก/ภายใน สำหรับการตลาด เกษตรกรขายโคเนื้อได้ 1-5 ตัว/ปี ในราคา 30,000-150,000 บาท ให้พ่อค้าท้องถิ่น แบบเหมาทั้งฝูง โดยตีราคาเป็นรายตัว ซึ่งเจ้าของโคเป็นผู้กำหนดราคา การให้บริการด้านสุขภาพจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ นอกจากนี้เห็นว่า การเลี้ยงโคเนื้อทำให้สภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ตลอดจนทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น ส่วนด้านการส่งเสริมนั้นให้ความสำคัญการรวมกลุ่มและเน้นด้านการตลาด

ด้านผู้ประกอบการโรงฆ่า ดำเนินธุรกิจมามากกว่า 15 ปี จะรับซื้อโคจากเกษตรกรทั่วไปเข้าโรงฆ่า วันละ 1-2 ตัว โดยการชั่งน้ำหนักเป็นรายตัว ราคา กิโลกรัมละ 80 บาท และ 85 บาท ปัญหาที่พบ คือ โคมีชีวิตราคาแพง และเห็นว่าธุรกิจนี้มีแรงจูงใจทำให้มีรายได้ที่มั่นคง เลี้ยงชีพได้

ด้านสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ดำเนินธุรกิจมาแล้วเป็นระยะเวลา 1-5 ปี ราคาขายเนื้อโคในตลาดปัจจุบัน มากกว่า 200 บาทขึ้นไป เครื่องในราคา 100-150 บาท ปัญหาที่พบคือ คุณภาพเนื้อโค และเห็นว่าธุรกิจนี้มีแรงจูงใจทำให้มีรายได้ที่มั่นคง เลี้ยงชีพได้

ด้านเจ้าของโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร ผู้ประกอบการทำธุรกิจมากกว่า 6 ปี มีการซื้อเนื้อโคจากร้านค้าส่งขนาดใหญ่ ต้องการเนื้อโคสดมากกว่าแช่แข็ง/แช่เย็น เป็นเนื้อโคขุนสายพันธุ์ยุโรป และเนื้อโคพื้นเมือง ต้องการเนื้อโควันละ 1-10 กก. ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องหมายฮาลาล ปัญหาที่พบเนื้อโคราคาแพง คุณภาพของเนื้อโค แบรินด์ของเนื้อโคไม่มีผลต่อการตัดสินใจ ลูกค้าส่วนใหญ่

เป็นชาวไทย รองลงมาชาวยุโรป ชาวจีน และเห็นว่าภาครัฐควรส่งเสริมให้บริโภคเนื้อโคเพิ่มขึ้น เป็นเนื้อที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ โดยการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ สร้างความเชื่อมโยงเครือข่ายต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เน้นการเลี้ยงโคเนื้อแบบ Intensive ฟาร์ม และการทำเสปียงอาหารสัตว์ไว้ใช้ยามขาดแคลน มีระบบป้องกันโรค GFM ดำเนินการให้โรงฆ่าได้รับรองมาตรฐาน GMP การซื้อขายโคเนื้อแบบซิ่งน้ำหนักให้ผ่านกลุ่ม/สหกรณ์ ดำเนินการผลิตโคเนื้อทุกสายพันธุ์ตามศักยภาพของเกษตรกรให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ให้ดำเนินการขยายผลโครงการโคบาลบูรพาให้ครอบคลุมทุกจังหวัดในพื้นที่ จะทำให้ปริมาณสัตว์เพียงพอต่อการบริโภค ตลอดจนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเครือข่ายโคเนื้อใน ภาคตะวันออกที่สมบูรณ์ครบถ้วนเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน เพื่อวางแผนการผลิตการตลาดให้มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

Abstract

Title The Methods to Support the Production of Beef Cattle to be Adequate for Consumption in the East of Thailand

Field Economics

Name Mr. Ampan Welutanti

Course NDC

Class 60

The study of the methods to support the beef cattle to be adequate for consumers in the East of Thailand. The objective of this study is to study the condition of animal husbandry and production to analyze the factors able to affect the production in farms, slaughterhouse, and butcher shops. Also, it was to provide the ways to make the beef cattle production adequate for consumption by studying from farmers' leaders, butcher shops' owners, slaughterhouses' owners, hotels, restaurants which are 194, in 8 provinces. The data were gathered and analyzed by instant programs. The statistical values which were used are mean, percentage, and standard deviation.

The result revealed that most of farmers' leaders are male, 88.42%, aged 41-55, marriage, completing primary schools, having no social positions, having 4 members on the average in each family. Their main occupations are animal husbandry. They pose 25.43 rai on the average, but only 61.79% for planting grass, 4.28 rai per person on the average. The areas not rent mostly have no male breeders, but have 8.44 female breeders on the average, 4.26 male calves, 5.01 female calves, with 17.28 cows per families on the average. The average of household labor usage was 1.84 persons, capital spending is 223,862 baht per household on average. Farmer leaders were members registered with the Department of Livestock, and they had knowledgeable in beef cattle. They reserved dry straw to use in case of the shortage. However, there was a lack of disease prevention system (60.49%), and also parasitic disease. As for marketing, farmers sold 1-5 beef cattle per year at 30,000-150,000 baht to local traders by buying the whole at individual, and the persons who priced is the beef cattle owners. Health services were offered by from livestock officials. Also, it was found that beef cattle made the living conditions and environment better. As for the promotion, integration and marketing were emphasized.

The slaughterhouse operators, who had worked more than 15 years, purchased 1-2 cows from farmers per day by weighing them individually. The price is 80 baht and 85 baht per

kilo. The problem is that alive cattle are expensive, and it was found that this business motivated to earn stable incomes.

The butcher shops, who had operated more than 15 years, priced the beef over 200 baht , and entrails 100-150 baht. The problem was the quality, and it was found that this business motivated to earn stable incomes.

The owner of the hotels / restaurants having operated more than 6 years have bought beef from large wholesalers. They wanted fresh beef more than frozen beef, and also wanted European and local beef 1-10 kilos of beef per day. The beef is not required to be Halal. The problem is the expensive prices, quality, the brands of beef having no effect on decision. Most customers are Thai, Chinese, European. It was suggested that the government should promote the consumption of beef. The beef are in good quality and standard.

The suggestions are that for the promotion of beef production are cooperative grouping, to establish a connection from upstream to downstream systems, to focus on intensive cattle farming and food supplies, utilizing GFM disease prevention system which has been certified by the GMP standard, making the production of all beef cattle able to meet the demand, extend the Burapha Village Project to be able to cover all provinces in the area. This can make the amount of animal adequate for the consumption. Also, it requires the development of the beef network database in the East to be complete and the same database to plan the production, marketing to be stable and sustainable.

คำนำ

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก จะเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการเพิ่มโค ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้ กำหนดให้พื้นที่ภาคตะวันออก เป็นพื้นที่เขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อยเพื่อการส่งออก ซึ่งถ้า ดำเนินการได้ตามแนวทางการสร้างความมั่นคงแบบยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจของประเทศ และอาชีพการ เลี้ยงโคเนื้อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากสำนักงาน ปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่ 2 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ผู้ประกอบกิจการโรงฆ่า/ผู้จำหน่ายและ โรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารในพื้นที่ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้คำแนะนำและ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย จึงขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

(นายอำพันธ์ เวฬุตันติ)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวความคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
กรอบความคิดของการวิจัย	12
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	13
วิธีการวิจัย	13
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	13
ตัวแปร และการวัดตัวแปร	14
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	14
การเก็บรวบรวมข้อมูล	14
การวิเคราะห์ข้อมูล	15
บทที่ 4 ผลการวิจัย	16
ผลการศึกษา	16
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	52
สรุป	52
ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	60
แบบสอบถาม	61
ประวัติย่อผู้วิจัย	76

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	แสดงจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ และโคเนื้อ (ระหว่างปี 2557-2559)	1
3-1	กลุ่มประชากรตัวอย่างดำเนินการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง	13
4-1	ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ	16
4-2	ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	20
4-3	ปัจจัยทางจิตวิทยา	28
4-4	ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงฆ่าสัตว์	30
4-5	ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	32
4-6	ปัจจัยทางจิตวิทยา	37
4-7	ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์	38
4-8	ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	39
4-9	ปัจจัยทางจิตวิทยา	44
4-10	ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร	45
4-11	ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	47
4-12	ปัจจัยทางจิตวิทยา	51

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
1-1 แสดงจำนวนโคเนื้อ(ตัว) เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2557-2559	2
2-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	12

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการพัฒนาของโลกที่มุ่งสู่ระบบเศรษฐกิจ ทำให้การแข่งขันในเวทีโลกทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ ในขณะที่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศกลับลดต่ำลง โดยเฉพาะในภาคการผลิต จำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมหรือการต่อยอดเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างจริงจัง เพื่อให้ภาคการผลิตสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยโคเนื้อซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีอยู่ใกล้ตัวของเกษตรกรหรือชาวนาไทย มีประโยชน์มากมายในอดีต เช่น การใช้แรงงาน ใช้มูลเป็นปุ๋ย เป็นทรัพยากรอินทรีย์ เป็นมรดกตกทอด ฯลฯ แต่ปัจจุบันการดำรงชีพหรือวิถีชีวิตแบบพื้นบ้านเปลี่ยนไป ความสำคัญของโคเนื้อจึงลดบทบาทตามไปด้วย ดังนั้นการที่จะหวนกลับไปให้โคเนื้อ มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตแบบเดิมในอดีตจึงมิใช่เรื่องที่สามารถกระทำได้ง่าย แต่อาจปรับเปลี่ยนวิถีคิด วิถีปฏิบัติให้เหมาะสมสามารถใช้ประโยชน์จากโคเนื้อในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยวิธีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภูมิปัญญาของเกษตรกรกับวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโคเนื้อของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ พร้อมเชื่อมโยงปัญหาทั้งหมดเข้าด้วยกัน กำหนดเป็นแผนพัฒนาการผลิตโคเนื้อถ่ายทอดสู่บุคคลเป้าหมายก็สามารถใช้ประโยชน์จากโคเนื้ออย่างยั่งยืนต่อไปได้

ภาคตะวันออกมีแนวโน้มการลดลงของโคเนื้ออย่างต่อเนื่อง พบว่าในปี 2557 มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 12,683 ราย โคเนื้อจำนวน 126,823 ตัว ในปี 2558 มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 11,153 ราย โคเนื้อจำนวน 106,763 ตัว และในปี 2559 มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 9,825 ราย โคเนื้อจำนวน 94,284 ตัว ดังตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 แสดงจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ และโคเนื้อ (ระหว่างปี 2557-2559)

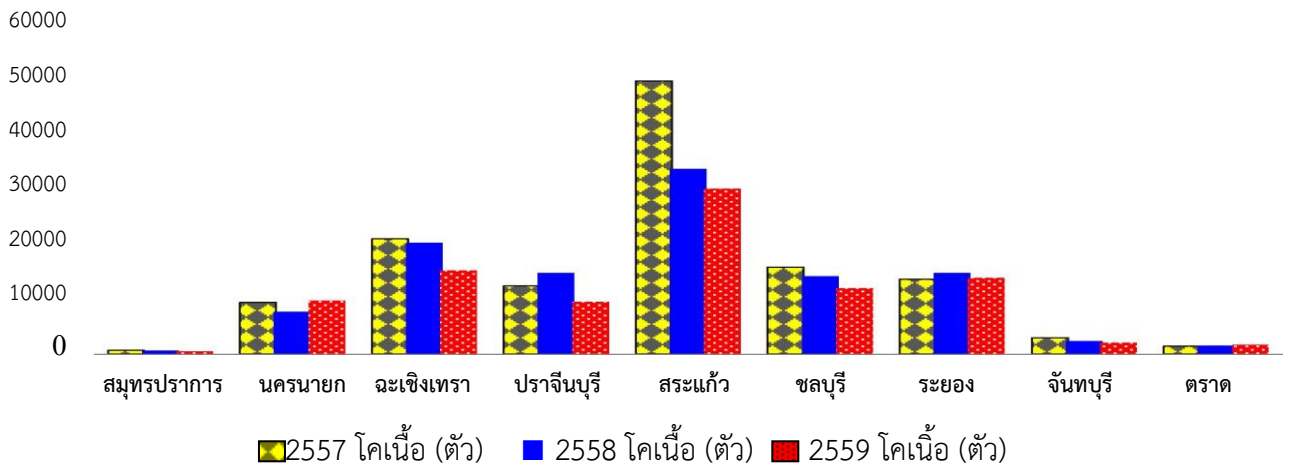
จังหวัด	2557		2558		2559	
	โคเนื้อ (ตัว)	เกษตรกร ผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	เกษตรกร ผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	เกษตรกร ผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ราย)
สมุทรปราการ	660	38	635	30	505	29
นครนายก	9,396	1,042	7,694	843	9,668	960
ฉะเชิงเทรา	20,925	2,777	20,228	2,606	15,168	1,911
ปราจีนบุรี	12,407	1,302	14,743	1,207	9,472	940
สระแก้ว	49,589	4,558	33,622	3,510	30,023	3,326

ตารางที่ 1-1 แสดงจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ และโคเนื้อ(ระหว่างปี 2557-2559)(ต่อ)

จังหวัด	2557		2558		2559	
	โคเนื้อ (ตัว)	เกษตรกร ผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	เกษตรกร ผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	เกษตรกร ผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ราย)
ชลบุรี	15,806	1,309	14,117	1,024	11,962	884
ระยอง	13,595	1,402	14,743	1,431	13,791	1,281
จันทบุรี	2,964	331	2,416	292	2,027	240
ตราด	1,481	224	1,565	210	1,698	254
รวม	126,823	12,683	106,763	11,153	94,284	9,825

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (ระหว่างปี 2557-2558) และระบบทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ รายครัวเรือน กรมปศุสัตว์ (ข้อมูล ณ วันที่ 29 ธันวาคม 2559)

แผนภาพที่ 1-1 แสดงจำนวนโคเนื้อ(ตัว) เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2557-2559

ซึ่งมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผู้เลี้ยงโคเนื้อและจำนวนโคเนื้อลดลงในภาคตะวันออกมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นโยบายและการบริหารจัดการของหน่วยงานในภาครัฐและปัจจัยอื่นๆเช่น ราคาโคเนื้อตกต่ำในหลายปีที่ผ่านมา โคเนื้อให้ผลผลิตต่ำ พื้นที่สาธารณะใช้เลี้ยงโคเนื้อลดลง ตลอดจนปัญหาโรคระบาดต่างๆของโคเนื้อ เป็นต้น ในพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่ 2 มีประชากรประมาณ 6,182,416 คน มีความต้องการบริโภคเนื้อโคประมาณปีละ 110,437 ตัว (เฉลี่ย 2.77 กิโลกรัม/คน/ปี แต่สามารถผลิตได้ 67,237 ตัว/ปี ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคอยู่จำนวน 53,200 ตัว/ปี (ที่มา:สำนักงานปศุสัตว์เขต 2)

ดังนั้นการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกโดยการศึกษาปัจจัยทางกายภาพ เช่นพื้นที่ถือครอง พื้นที่ทำการเกษตรและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น จำนวนแรงงาน รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคเนื้อ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ระดับการศึกษา แหล่งเงินทุน การเป็นสมาชิกของกลุ่ม ตลอดจนการศึกษา ปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อการเลี้ยงโคเนื้อ และวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ เช่นด้านแรงจูงใจ ความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงโคเนื้อ ก็จะได้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ นำไปกำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อในภาคตะวันออกให้เพิ่มขึ้น เพียงพอต่อการต้องการบริโภคของประชากรในภาคตะวันออก ลดการนำเข้าโคเนื้อจากจังหวัดอื่นๆ เข้ามาในภาคตะวันออกได้ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โคเนื้อในพื้นที่ ภาคตะวันออกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงและปัญหาการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรในภาคตะวันออก
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรตั้งแต่ระดับฟาร์ม โรงฆ่า สัตว์ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ และผู้ประกอบการโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาค ตะวันออก

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไป พื้นฐานทางสังคม สภาพการเลี้ยงโคเนื้อของผู้นำ เกษตรกร โรงฆ่าสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์และผู้ประกอบการโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารในภาค ตะวันออก
2. เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตโคเนื้อตั้งแต่ระดับฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ สถานที่ จำหน่ายเนื้อสัตว์และโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารในภาคตะวันออก
3. เป็นการศึกษาความต้องการสนับสนุนการผลิตโคเนื้อจากหน่วยงานภาครัฐหรือ เอกชน เพื่อให้มีการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มมากขึ้น
 - ศึกษากลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้นำเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ผู้ประกอบการโรงฆ่า สัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์ และผู้ประกอบการโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารในภาคตะวันออก
 - ศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นจริงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัญหาของการผลิตโคเนื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งแต่ระดับฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ตลอดจนความต้องการของผู้บริโภค
2. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตโคเนื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ทำให้ทราบแนวทางการสนับสนุนโดยภาครัฐต่อการผลิตโคเนื้อได้เพียงพอต่อการบริโภคทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

คำจำกัดความ

การผลิตโคเนื้อ	หมายถึง	กระบวนการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรตั้งแต่ระดับฟาร์ม การนำไปฆ่าชำแหละที่โรงฆ่าสัตว์ และจำหน่ายที่สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ตลอดจนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อจำหน่ายแก่ผู้บริโภค
ผู้นำเกษตรกร	หมายถึง	บุคคลที่สามารถทำให้เกษตรกรยอมรับและคล้อยตามทั้งด้านความคิด และการปฏิบัติในการประกอบอาชีพ
เพียงพอต่อการบริโภค	หมายถึง	ประชากร 1 คนบริโภคโคเนื้อจำนวน 2.77 กิโลกรัม /คน/ปี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าแนวความคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประมวลเปรียบเทียบ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางหรือกรอบความคิดในการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

แนวความคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

กรอบแนวความคิดทางทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาคือ 1. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ 2. แนวคิดเกี่ยวกับช่องทางการรับรู้ข่าวสาร 3. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ (Elmer H. Burack and Nicholas J. Mathys, 1978: 569 อ้างโดย บุญธรรม จิตอนันต์, 2540 : 195) ได้ให้ความหมายของตัดสินใจว่า หมายถึงกระบวนการคิดพิจารณาและตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งในทางเลือกหลายๆทาง เพื่อการปฏิบัติ สำหรับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งโดยเฉพาะ อันที่จริงการเลือกทางใดทางหนึ่งนั้นไม่ยาก สิ่งที่ยากคือว่าทำอย่างไรจึงจะเลือกหรือตัดสินใจได้ดีที่สุด ทำให้ได้ทางเลือกหรือการตัดสินใจนั้นส่งผลให้สมดังปรารถนาที่สุด

1.1 กระบวนการตัดสินใจ(decision-making process) การตัดสินใจที่ดี จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการการตัดสินใจที่มีหลักและเหตุผลซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ (บุญธรรม จิตอนันต์, 2540 : 196-200) คือ (1) วิเคราะห์ปัญหาเพื่อทราบว่าเป็นปัญหาหรือสถานการณ์เป็นอย่างไร ก็ต้องพยายามหาข้อเท็จจริง ที่ต้องมีการพิจารณาตัดสินใจ (2) หาทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา คือ การคิดพิจารณาว่ามีแนวทางใดบ้างที่จะแก้ปัญหา (3)วิเคราะห์ทางเลือก เป็นการวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อการพิจารณาเลือกทางที่ดีที่สุด (4) ตัดสินใจหรือเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด การเลือกก็ต้องพิจารณาให้เป็นไปตามเกณฑ์ คือ ด้านความเป็นไปได้ของทางเลือกที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ปัญหา (5) การดำเนินการตามที่ตัดสินใจนั้นต้องเป็นไปในทำนองเดียวกันกับการดำเนินการตามแผนที่ได้เตรียมไว้คือ เกี่ยวข้องกับคำถามที่ว่าทำอะไร มีลำดับขั้นตอนอย่างไร ใครทำ และทำอย่างไรจึงจะได้ผลลัพธ์

1.2 กระบวนการยอมรับ(adoption process) เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลซึ่งเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้หรือได้ยินเกี่ยวกับแนวคิดใหม่แล้วไปสิ้นสุดลงด้วยการตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนด้วยกัน (Everett M.Rogers, 1964 อ้างโดย บุญธรรม จิตอนันต์, 2540 : 212-213) คือ (1) ขั้นเริ่มรู้เกี่ยวกับความคิดใหม่(2) ขั้นสนใจใฝ่หาความรู้ในรายละเอียด (3) ขั้นไตร่ตรอง เป็นขั้นที่บุคคลศึกษารายละเอียดแล้วคิดเปรียบเทียบกับงานปัจจุบัน (4) ขั้นทดลองทำ โดยทดลองทำแต่เพียงเล็กน้อยเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ขั้นนี้จึงเป็นขั้นสำคัญเพื่อนำไปสู่ขั้นสุดท้ายคือ การยอมรับปฏิบัติ (5) ขั้นนำไปปฏิบัติ

1.3 วัตถุประสงค์และการตัดสินใจของเกษตรกร วัลลภ พรหมทอง (2541 : 59-60) ได้กล่าวว่า การที่ฟาร์มเป็นระบบการผลิตระบบหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องมีวัตถุประสงค์ แต่การที่เกษตรกรสามารถทำกิจกรรมฟาร์มได้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่เกษตรกรมีอยู่และสภาพแวดล้อมที่เกษตรกรเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย และเมื่อสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม มีการเปลี่ยนแปลงไป ฟาร์มนั้นก็ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมอยู่เสมอ ฟาร์มจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจอย่างไม่จบสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว กระบวนการตัดสินใจจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป ตามหลักความเป็นจริงแล้ว เกษตรกรจะมีวัตถุประสงค์แตกต่างไปกว่านี้ เนื่องจากจะต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ และเศรษฐกิจสังคม

1.4 ลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจ ในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจถูกกระทบอย่างมากจากความจริงที่ว่าแต่ละคนมองตนเองและโลกรอบข้างจากทัศนะที่เป็นลักษณะเฉพาะของเขาเอง ทัศนะส่วนบุคคลสามารถอธิบายในเชิงส่วนประกอบได้ 3 ส่วน ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้มีการผสมผสานกันอย่างยากที่จะแยกออกจากกันได้ (ซุมพร ยงค์กิติกุล, 2535 : 577-578) คือ (1) กรอบของความคิด กรอบของความคิดของแต่ละคน ได้แก่ การจัดระบบความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมมา หรือที่แต่ละคนตีความหมายจากประสบการณ์ใหม่และชี้ นำพฤติกรรมของตนเอง (2) ค่านิยม เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของลักษณะส่วนบุคคล ค่านิยมได้แก่ มาตรฐานและสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเขาจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม (3) ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (self-concept) หรืออัตมโนทัศน์ การที่บุคคลคิดว่าตัวเองเป็นเช่นไรส่งผลต่อการคิด และการตัดสินใจของเขามาก การรักษอัตมโนทัศน์ที่คนพึงพอใจย่อมมีความสำคัญมาก เพื่อรักษาเพียงอัตมโนทัศน์ไว้ คนส่วนใหญ่จะยอมทนทรมานทางกายหรือ แม้เสี่ยงชีวิตของตนได้ การตัดสินใจเป็นวิธีการที่จะลดจำนวนทางเลือกหลายๆทางให้เหลือทางเลือกน้อยที่สุด หรือเหลือเพียงทางเลือกเดียว ซึ่งการตัดสินใจเป็นระบบการพิจารณาอย่างมีเหตุผล ดังนั้นการตัดสินใจจึงไม่ใช่การเดาสุ่ม แต่มาจากการจำแนกปัญหา สังเกตและรวบรวมข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์-ประเมินผลเพื่อตัดสินใจปฏิบัติ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น ซึ่งการตัดสินใจอย่างเป็นระบบนี้จึงถูกเรียกว่า “กระบวนการตัดสินใจ”

2. แนวคิดเกี่ยวกับช่องทางการรับรู้ข่าวสาร (source of information)

เกรียงศักดิ์ปัทมรธา (2533 : 103) กล่าวว่า ช่องทางการรับรู้ข่าวสารมีหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 3 ประเภท ดังต่อไปนี้ (1) ช่องทางที่อาศัยบุคคลในท้องถิ่น (personal localite) เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง หรือผู้นำชุมชน เป็นต้น (2) ช่องทางที่อาศัยบุคคลนอกท้องถิ่น (personalcosmopolite) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ (2.1) ติดต่อเป็นการส่วนตัว อาจอยู่ในรูปของการเยี่ยมเยียนที่บ้าน ที่เรือกสวนหรือไร่ นา การสาธิต การแสดงผล เป็นต้น (2.2) ติดต่อในรูปของกลุ่มอาจอยู่ในรูปของการสาธิตวิธีการประชุมกลุ่ม การจัดพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น (3) ช่องทางที่อาศัยสื่อมวลชน (mass media) เช่น การจัดนิทรรศการ การรับรู้ข่าวสารจาก วิทยุ โทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น สังคมที่เป็นชนบท และอยู่ห่างไกลความเจริญนั้น อิทธิพลของสื่อต่างๆทางสื่อสารมวลชนจะมีความสำคัญน้อยกว่าการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล โดยคนที่อยู่ใกล้กันจะติดต่อกันได้โดยง่าย จึงเป็นแหล่งสำคัญที่มีต่อการแพร่กระจายข่าวสารต่างๆในชนบทได้เป็นอย่างดี เสถียร เหลืองอร่าม (2525 : 269) กล่าวว่า วิธีการส่งข่าวหรือช่องทางการติดต่อสื่อสารก็คือหนทาง

ที่จะบรรลุข้อความไปยังจิตใจของผู้รับสื่อข้อความ เช่น โดยผ่านประสาททั้ง 5 ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น และการสัมผัส ความได้เปรียบประการหนึ่งในการสื่อข้อความแบบเผชิญหน้า (face to face) มีโอกาสง่ายที่จะใช้วิธีต่างๆ ได้หลายวิธีในเวลาเดียวกัน เช่น อาจ จะวาดรูปให้ดู อาจ จะอธิบายให้ฟัง เขียนหนังสือให้ดู เป็นต้น ดังนั้นเมื่อต้องการสอนให้รับรู้ข่าวสารและข้อมูลต่าง เรามักจะใช้ช่องทางมากกว่าหนึ่งช่องทาง ช่องทางการรับรู้ข่าวสารเป็นตัวกลางที่จะนำหรือผ่านข่าวสารความรู้จากผู้ส่งไปยังผู้รับ และเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการติดต่อสื่อสาร โดยปกติแล้วผู้รับข่าวสารเมื่อรับข่าวสารแล้วก็ต้องมีปฏิกริยาสนองตอบแสดงการรับรู้ ความเข้าใจ ทั้งนี้เป็นการช่วยปรับกระบวนการติดต่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งได้รับประโยชน์ทั้งผู้ส่งข่าวสารและผู้รับสาร เพื่อจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

3. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ (motivation) ยุพินพรรณ ศิริวิธนนกุล

(2541:121) กล่าวว่าแรง จูงใจเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจนบรรลุผลสำเร็จและถูกต้องตามวิธีทางที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาคี(2529 : 168-176) กล่าวว่า แรงจูงใจ (motivation) หมายถึง สิ่ง queบุคคลคาดหวัง โดยที่สิ่งนั้นอาจเป็นสิ่งที่บุคคลพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจก็ได้ ความคาดหวังนี้เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้ ดังนั้นองค์ประกอบที่สำคัญของแรงจูงใจ คือ พลังงานที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งแหล่งของพลังงานที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม คือ ความต้องการ (need) และแรงขับ (drives) ความต้องการ และแรงขับนั้นบางครั้งอาจใช้ในความหมายเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของความต้องการทางกายภาพ นอกจากนี้มีผลต่อแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ แล้ว ยังพบอีกว่าแท้จริงแล้วคนเรายังได้รับแรงจูงใจของการอยากรู้ อยากเห็น ความต้องการประสบความสำเร็จ ความต้องการมีอำนาจ เป็นต้น ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของแรงจูงใจทางด้านจิตใจ และสังคม เช่น เดียวกันกับ (Maslow, 1970 : 35-48 อ้างโดย ปกรณ์ เอกปนิธานพงศ์ , 2539 : 20-21) ได้อธิบายว่าแรงจูงใจของคนเราเกิดจากความต้องการ ซึ่งต้องมีการพัฒนาตามลำดับชั้น 7 ระดับ ได้แก่ (1) ความต้องการทางสรีระ (2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (3) ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ (4) ความต้องการที่จะเห็นตนเองมีคุณค่า หรือต้องการภาคภูมิใจในตนเอง (5) ความต้องการที่รู้จัก และเข้าใจตนเอง (6) ความต้องการความรู้ความเข้าใจ (7) ความต้องการด้านอารมณ์ความพอใจ ซึ่งความต้องการ 4 ระดับแรก จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองจะขาดมิได้ถ้าไม่ได้รับการตอบสนอง จะทำให้เกิดความตึงเครียด และเป็นทุกข์ ส่วนความต้องการในระดับที่ 5-7 เป็นความต้องการที่ปรากฏในคนบางคน โดยเฉพาะคนที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในระดับแรกได้เพียงพอ หากได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับ 5-7 อีกจะทำให้เกิดความสุข ความพอใจมากขึ้น แต่ถ้าเขายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในระดับนี้ เขาก็ไม่เป็นทุกข์ไม่เดือดร้อน เพียงแต่มีความสุขน้อยลงไปบางส่วนเท่านั้นแรงจูงใจเป็นพลังภายในที่กระตุ้น หรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งมีความรุนแรงและทิศทางไปยังเป้าหมายที่ต้องการ พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นได้ต้องมีแรงจูงใจ แต่มูลเหตุจูงใจอันสำคัญของบุคคลคือ ความต้องการเพื่อพยายามจัดสนองความต้องการนั้นๆ ซึ่งแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การยอมรับและปฏิบัติตามอาทิเช่น ผลประโยชน์หรือผลกำไร ความเหมาะสมของสภาพดินฟ้าอากาศ หรือแนวคิดใหม่ๆ ที่ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมและค่านิยมทางสังคม เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัชรพงษ์ กรันทกกาญจน์ (2546 : 69-72) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรยากจน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับวิทยาการในการให้อาหาร-แร่ธาตุ และการยอมรับการสุขาภิบาลโคเนื้อคือ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ขนาดพื้นที่ปลูกหญ้ามีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 พื้นที่ถือครองมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน การรับรู้ข่าวสาร และทัศนคติที่มีต่อการเลี้ยงโคเนื้อ มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ส่วนปัจจัยที่มีความมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับวิทยาการการให้อาหารและแร่ธาตุ และการยอมรับการสุขาภิบาลโคเนื้อ คือ อายุ และการใช้แรงงานในครัวเรือน นอกจากนี้ปัจจัยที่มีความมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับวิทยาการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อ คือ ขนาดพื้นที่ถือครอง และการรับรู้ข่าวสาร ส่วนปัจจัยที่มีความมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 กับการยอมรับวิทยาการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อ คือ แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งพบว่าตัวแปรรวมทั้งสำคัญ และมีความสัมพันธ์กับทุกวิทยาการในการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อ คือ ขนาดพื้นที่ถือครอง และการรับรู้ข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับ ปกรณ์ เอกภนิธานพงศ์ (2539 : 101-105) ได้ศึกษาลักษณะพื้นฐานความสัมพันธ์และผลของปัจจัยทางด้านสังคม การติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจจิตวิทยา กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมีการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมในระดับปานกลางเนื่องมาจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้เพียงร้อยละ 35.0 เท่านั้น สืบเนื่องมาจากการวิเคราะห์ของตัวแปร 10 ตัวแปร พบว่ามีเพียง 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกร และการศึกษาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อสื่อสาร การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้ของครอบครัว แรงงานในครอบครัว สถานะการกู้ยืม ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม มีความสัมพันธ์ทาง บวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลมีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 คือ อายุ และทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ถดถอยพบว่า มีปัจจัย 4 ประการที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมคือ ขนาดพื้นที่ถือครอง การติดต่อสื่อสารแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และสถานะการกู้ยืม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) 0.35

อดุลย์ แหละหละ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงโคพื้นเมืองในอำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงเพื่อเสริมรายได้ ส่วนอาหารที่เกษตรกรใช้เลี้ยงโคพื้นเมือง คือ หญ้าตามธรรมชาติ ไม่นิยมปลูกหญ้าหรือให้อาหารข้นและไม่เคยให้แร่ธาตุ เกษตรกรส่วนน้อยที่ให้แร่ธาตุแก่โคพื้นเมือง โดยจะให้ในรูปของเกลือเป็นส่วนใหญ่ ส่วนโรคและการป้องกันโรค เกษตรกรมักไม่ให้ความสนใจในการทำวัคซีน ส่วนมากได้รับคำแนะนำเรื่องการ

ป้องกันโรคจากเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ การผสมพันธุ์ส่วนใหญ่ใช้พ่อพื้นเมือง ส่วนการจำหน่ายโคพื้นเมืองของเกษตรกรส่วนมากจะจำหน่ายให้พ่อค้าในท้องถิ่นที่รับซื้อถึงบ้าน เกษตรผู้เลี้ยงโคพื้นเมืองเกินกว่าครึ่งหนึ่งของเกษตรกรทั้งหมด ไม่ต้องการเลี้ยงโคลูกผสมเนื่องจากมีความคิดเห็นว่าโคลูกผสมเลี้ยงยาก มีเพียงส่วนน้อยที่ต้องการเลี้ยงโคลูกผสมโคเนื้อ การเลี้ยงโคพื้นเมืองของเกษตรกรมักประสบปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนหญ้าสำหรับเลี้ยงโคมากที่สุด

ประเสริฐ บูรพาศิริวัฒน์ (2544 : 124-133) ได้ทำการศึกษาบทบาทของโคเนื้อในระบบการทำฟาร์ม อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า เขตนิเวศน์เกษตรที่ตั้งอยู่ในเขตที่ราบมากมีโอกาสในการพัฒนาการเลี้ยงโคไปสู่ระบบที่เข้มแข็งอย่างต่อเนื่องได้มากกว่าเนื่องจากการแข่งขันกับระบบการผลิตยางพาราน้อยกว่าเขตอื่น ซึ่งวัตถุประสงค์ในการทำฟาร์มโดยทั่วไปพบว่าฟาร์มต้องการมีรายได้ที่เป็นเงินสดหมุนเวียนตลอดปีเพื่อไม่ให้ผลผลิตขาดช่วง และปัญหาการเลี้ยงโคที่พบคือ ไม่มีพื้นที่เลี้ยง พืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ ขาดแคลนแรงงาน และน้ำท่วมพื้นที่เลี้ยงโคสำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเลี้ยงโคลูกผสมคือ การมีพื้นที่ทำสวน รายได้จากการทำนา และปลูกพืชแซมยาง มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรสินฟาร์ม และการเป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่าเกษตรกรที่เลี้ยงโคพื้นเมืองและไม่ได้เลี้ยง โดยบทบาทโคเนื้อในระบบทำฟาร์มคือ เป็นแหล่งรายได้เสริม ช่วยกำจัดวัชพืชในสวนยาง เป็นแหล่งรองรับแรงงานส่วนเกิน และเป็นทรัพยากรให้กับครอบครัวใหม่ในระยะเริ่มต้น ซึ่งในอนาคตการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่ศึกษาจึงดำเนินต่อไป แต่จำนวนโคเนื้อต่อครัวเรือนลดลง อันเนื่องมาจากความจำกัดของแหล่งอาหารหยาบ

สุรศักดิ์ พัฒนสุวรรณ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เลี้ยงโคเนื้อ อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนตัวเองและครอบครัวในการเลี้ยง พันธุ์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นพื้นเมือง รองลงมาเป็นลูกผสมอเมริกันบราห์มันกับพื้นเมือง การผสมพันธุ์ใช้การจูงผสม และใช้พ่อพันธุ์คุมฝูง มีการคัดโคที่ลักษณะไม่ดีขายเกือบทั้งหมดมีการสร้างคอกอยู่นอกบ้านมีหลังคากันแดดกันฝน ไม่มีการให้อาหารข้น มีการถ่ายพยาธิเป็นครั้งคราว ส่วนปัญหาที่เกษตรกรประสบคือ เงินทุนไม่เพียงพอ มีพื้นที่ส่วนตนน้อย ขาดแคลนหญ้าในฤดูแล้ง และพ่อแม่พันธุ์มีราคาสูง

ธีรชัย ซอไม้ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการเลี้ยงโคกบินทร์บุรี โดยใช้พื้นที่จำกัด พบว่า การเลี้ยงโคเนื้อต้องใช้พื้นที่อย่างเหมาะสมโดยกำหนดอัตราส่วนระหว่างแปลงหญ้าต่อหน่วยปศุสัตว์เท่ากับ 24 ไร่ เห็นได้ชัดว่าใช้พื้นที่พอสมควร แต่ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนไป พื้นที่เพื่อการเกษตรน้อยลง เกษตรกรมักประสบกับปัญหาด้านแหล่งอาหารสัตว์ตามธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ได้นำไปใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ สร้างโรงงานอุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย ดังนั้นเกษตรกรจำเป็นต้องปลูกพืชอาหารสัตว์ของตนเอง ซึ่งอาหารทดลองที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์จังหวัดสระแก้ว โดยใช้โคกบินทร์บุรี จำนวน 3 ตัว น้ำหนักหลังหย่านม 120 กิโลกรัม ทำการถ่ายพยาธิและปรับสภาพก่อนเลี้ยง 3 สัปดาห์ ใช้แปลงหญ้ากินนีสีม่วงขนาด 2 ไร่สำหรับโค 4 ตัว การปลูกกินนีสีม่วง 2 ไร่ ตัดที่อายุ 30 วัน ตัด 12 ครั้ง ได้น้ำหนักสดรวม 38,570 กิโลกรัม ใช้เลี้ยงโคจำนวน 3 ตัว ไม่เพียงพอ ต้องหาหญ้าแห้งเพิ่ม 375 กิโลกรัม จึงจะพอ ดังนั้น จึงใช้หญ้ารวมทั้งสิ้น 40,295 กิโลกรัม น้ำหนักสด จึงจะเพียงพอ หรือใช้แปลงหญ้ากินนีแบบประณีตจะใช้พื้นที่ 0.7ไร่ สำหรับการเลี้ยงโคเนื้อ 1 ตัว ซึ่งโคน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นตลอดการทดลอง 26,833

กิโลกรัม มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 745.37 กรัมต่อตัว ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร 9.59 การลงทุนแปลงหญ้าในปีแรก 4,000-5,000 บาทต่อไร่ ใช้แรงงาน 1-2 คน อย่างไรก็ตามการเลี้ยงโคเนื้อ ลักษณะนี้เกษตรกรต้องมีความรู้ในการจัดการแปลงหญ้าเพื่อให้ได้ปริมาณที่เพียงพอและเหมาะสมสำหรับเกษตรกรต้องการเลี้ยงโคจำนวน 4-5 ตัว

วินิจ อ่องแก้ว (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงแม่โคพื้นเมืองโดยวิธีการผสมเทียมในอำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจำนวน ประเภท ลักษณะการเลี้ยงอาหารและการให้อาหาร การจำหน่าย อัตราการผสมติดในการเลี้ยงแม่โคพื้นเมือง ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการเลี้ยงโคโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นรายได้เสริม ซึ่งปริมาณแม่โคพื้นเมืองที่ใช้วิธีการผสมเทียมมีจำนวน 196 ตัว ในการผสมพันธุ์จะใช้น้ำเชื้อของพ่อโคชาร์โรเลย์ และบราห์มันแดงเป็นหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา สวนยาง จึงมีพื้นที่ว่างเปล่ามาก ลักษณะการเลี้ยงใช้แบบผูกล่ามให้กินเลี้ยงหญ้าตามธรรมชาติ ไม่นิยมปลูกแปลงหญ้าเพื่อการเลี้ยงโค และไม่มีการให้อาหารข้นและก้อนแร่ธาตุ มีเพียงเกษตรกรบางส่วนที่ให้แร่ธาตุในรูปของเกลือ ส่วนอัตราการผสมครั้งเดียวคิดเป็นร้อยละ 60 การจำหน่ายโคลูกผสมส่วนมากจำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่นที่มารับซื้อถึงบ้าน ปัญหาที่พบในการเลี้ยงแม่โคพื้นเมืองที่เกษตรกรประสบมากที่สุดคือ การขาดพ่อ-แม่พันธุ์ และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

สุทธิพงษ์ อริยะพงษ์สรรค์ และคณะ (2546 : 50-54) ได้ศึกษาสถานภาพองค์ความรู้ และศักยภาพการผลิตโคพื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อยภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของการเลี้ยงโคพื้นเมือง คุณสมบัติเฉพาะในด้านการผลิตและการใช้ประโยชน์ รวมถึงศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการผลิตโคพื้นเมืองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงโคพื้นเมืองส่วนมากยังเป็นเกษตรกรรายย่อย ในลักษณะที่ผสมผสานในระบบไร่ นา สภาพพื้นที่เลี้ยงตั้งอยู่ในทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณะของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าห่างไกลจากชุมชน อาศัยอาหารตามแหล่งธรรมชาติเป็นหลักและบางส่วนมีการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้าง เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มอย่างเป็นระบบ ขาดข้อมูลด้านพื้นที่เลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ขาดข้อมูลด้านประชากรโคพื้นเมืองที่ชัดเจน ขาดแคลนอาหารสัตว์ตามฤดูกาล ขาดเทคนิคการคัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์ รวมถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเลี้ยง การตลาด และขาดการจัดการด้านสุขภาพสัตว์

ทินกฤต จันทภาโส (2548 : 45-49) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลี้ยงโคเนื้อในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของผู้เลี้ยงและไม่เลี้ยงโคเนื้อรวมทั้งลักษณะการเลี้ยง วิเคราะห์ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลี้ยงโคเนื้อรวมถึงศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเลี้ยงโคเนื้อ ผลการศึกษาพบว่า มีการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมากที่สุดถึงร้อยละ 97.4 คือ ลูกผสมชาร์โรเลส - พื้นเมืองร้อยละ 94.87 ลูกผสมพันธุ์อื่นๆร้อยละ 5.13 ส่วนผู้เลี้ยงโคพื้นเมืองร้อยละ 2.6 มีความเห็นว่าลูกโคลูกผสมที่ได้สวย และมีขนาดใหญ่กว่าโคพื้นเมือง ปัจจัยทางด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจการเลี้ยงโคเนื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือขนาดของครอบครัว การเป็นสมาชิกของสถาบันการเกษตร ส่วนอายุและการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจการเลี้ยงโคเนื้อที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการ

ตัดสินใจในการเลี้ยงมีเพียง รายได้ของครอบครัวเพียงอย่างเดียวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 สำหรับปัจจัยทางด้านทัศนคติคือทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจการเลี้ยงโคเนื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แต่ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ไม่มีสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมีความต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนด้านสายพันธุ์จากรัฐบาลเป็นอันดับแรก และรัฐบาลต้องเข้ามาแนะนำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อสามารถรวมกลุ่มกันให้เข้มแข็งเพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินงานได้ด้วยตัวเอง และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพิจิตรประจำปี พ.ศ. 2547-2550

บุญมี โสภัก และคณะ (2548 : 95-104) ได้ศึกษารูปแบบการเลี้ยงโค - กระบือ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ป่าทาม ตำบลดอนแรด อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบวิธีการเลี้ยงโค-กระบือ ของชาวบ้านจากอดีตถึงปัจจุบัน รูปแบบการเลี้ยงที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในด้านอาหาร การสุขาภิบาลรักษาแบบพื้นบ้าน การจัดการโรงเรือน และศึกษาการนำรูปแบบวิธีการเลี้ยงโค-กระบือ ที่เหมาะสมไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงของชาวบ้านในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธี การเลี้ยง เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ทำเลในการเลี้ยงลดน้อยลงไป เพราะพื้นที่เกิดน้ำท่วม ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดจากการสร้างเขื่อนราศีไศลขวางกั้นแม่น้ำมูล และพื้นที่ทุ่งได้มีการบุกเบิกทำการเกษตร ซึ่งเกิดจากการขยายตัวของชุมชนเมือง ในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงที่เปลี่ยนไป จากในอดีตที่เลี้ยงเพื่อไว้ใช้แรงงานในการทำนา และเดินทางปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาใช้แทนแรงงานโค-กระบือ ชาวบ้านจึงเปลี่ยนวิธีการผลิตตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ชาวบ้านได้มีการปรับเปลี่ยนไปเลี้ยงโคลูกผสม เนื่องจากขายได้ราคาสูงกว่าโคพื้นเมือง โดยไม่เลี้ยงเป็นฝูงใหญ่เหมือนในอดีต และมีการเลี้ยงลดจำนวนลง เพื่อเน้นคุณภาพ และราคาที่สูงขึ้นเมื่อถึงเวลาซื้อขาย

สุพรและเฉลิมศักดิ์ (2551) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ มีอาชีพหลักทำการเกษตรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 11.03 ไร่ และพบว่า ความรู้การผลิตโคเนื้อค่อนข้างต่ำ และเกษตรกรมีปัญหาเรื่องโรคและการป้องกันกำจัดมากที่สุด

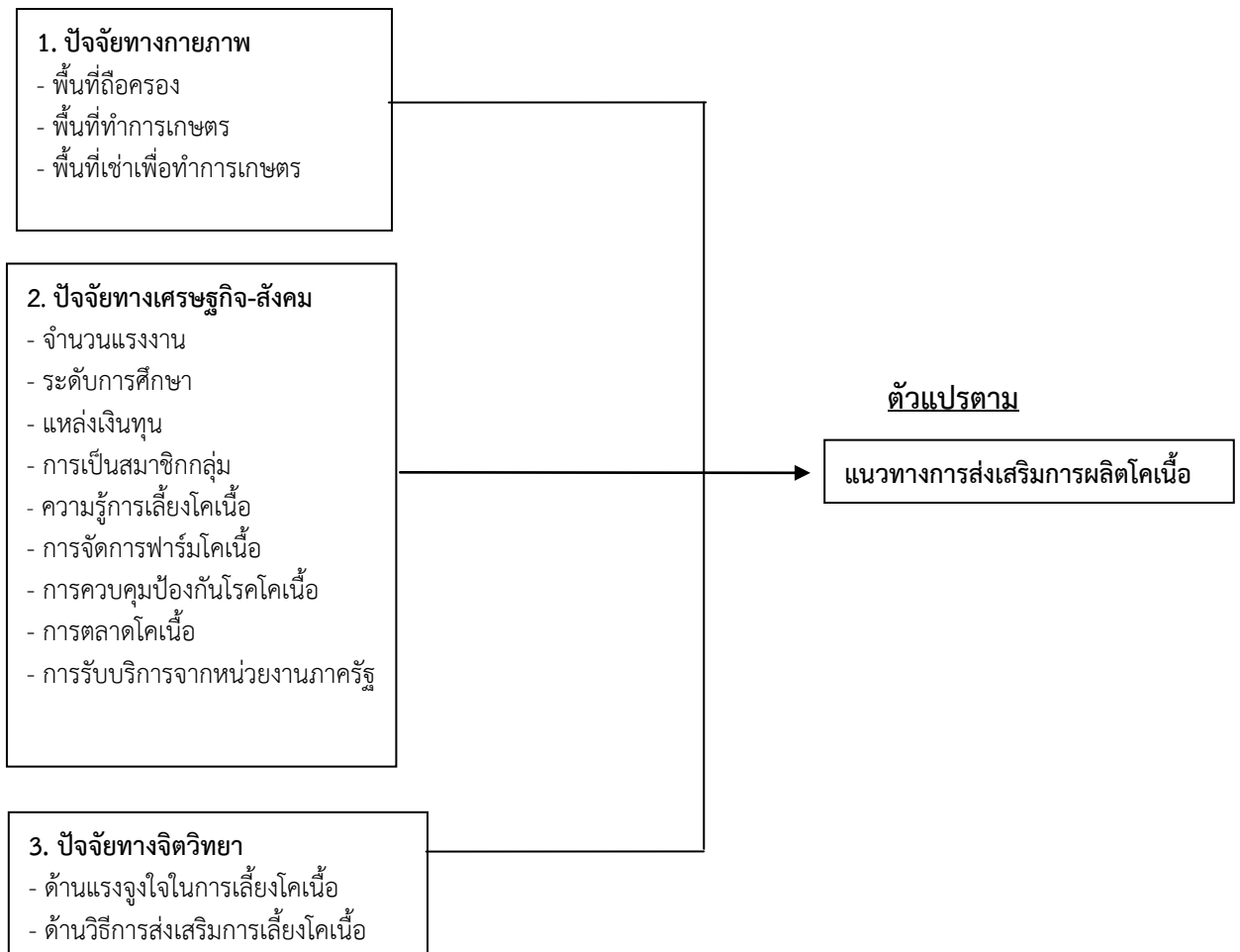
พัชนี และมานะ (2550) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 45.33 มีอาชีพหลักทำสวน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 13.88 ไร่ และพบว่า มีความต้องการ 1) ด้านความรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ ได้แก่ การผสมพันธุ์และการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อ วิธีการรักษาโรคโคเนื้อ อาหารและการให้อาหารโคเนื้อ การปลูกและการจัดการแปลงหญ้าเลี้ยงโคเนื้อ 2) ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยงโคเนื้อ คือ การผสมเทียมโคเนื้อ พ่อพันธุ์โคเนื้อ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคยากำจัดพยาธิภายใน แร่ธาตุอาหารเสริม เมล็ดพันธุ์หญ้า การผลิตเสบียงสัตว์และการจัดทำแปลงหญ้า 3) ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ คือ การเยี่ยมเยียนเป็นรายบุคคลถึงบ้าน/ฟาร์มและการจัดตั้งฟาร์มสาธิต 4) ด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ คือ เอกสารคู่มือหรือวารสารและสื่อวีดิโอซีดี ส่วนปัญหา อุปสรรค ในการเลี้ยงโคเนื้อ พบในระดับมากได้แก่ ไม่มีความรู้ในการเลี้ยงโคเนื้อ ถูกหลักวิชาการ โคเนื้อพันธุ์ดีและราคาแพง ไม่มีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาให้คำปรึกษาแนะนำ ขายโคได้ราคาต่ำ อาหารเสริมแร่ธาตุราคาแพง และพื้นที่เลี้ยงไม่เพียงพอ

ณัฐวุฒิ (2548) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร ได้แก่ ไม่มีความรู้ด้านการจัดการ พื้นที่ใช้เลี้ยงโคไม่เพียงพอ พื้นที่ปลูกหญ้าไม่เพียงพอ เกษตรกรต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเพิ่มเติม ได้แก่ การฝึกอบรมการดูแลสุขภาพสัตว์ สัตว์ป่วย การคลอดลูก การจัดตั้งกลุ่มโคเนื้อสาธิต ส่วนความต้องการสนับสนุนการเลี้ยงโค ก็คือทำให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อ สนับสนุนยากำจัดพยาธิ ภายในและภายนอก การให้บริการผสมเทียมราคาถูกลง และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ราคาถูกลง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นจริงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพิ่มขึ้น และเพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้มีพื้นที่ที่ศึกษาใน 8 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว จันทบุรี ระยอง ชลบุรี และตราด เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีพื้นที่เลี้ยงโค-กระบือ มีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนเนื้อโคที่จะบริโภคในพื้นที่ ดังนั้นถ้ามีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ให้เพียงพอต่อการบริโภคของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็จะเป็นการลดการนำเข้าเนื้อจากภาคอื่นๆ สู้อาเซียน ลดความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคปากและเท้าเปื่อยในโค-กระบือได้อีกทางหนึ่ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้นำเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์ และโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร ส่วนกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้จำนวน 194 ราย ดำเนินการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3-1 กลุ่มประชากรตัวอย่างดำเนินการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อกลุ่มตัวอย่าง				รวม
		ผู้นำเกษตรกร	เจ้าของโรงฆ่าสัตว์	เจ้าของสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์	โรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร	
1	ฉะเชิงเทรา	13	7	5	5	30
2	ปราจีนบุรี	10	4	1	5	20
3	นครนายก	5	0	5	5	15
4	สระแก้ว	12	10	0	8	30
5	จันทบุรี	10	3	2	5	20
6	ระยอง	10	0	5	10	25
7	ชลบุรี	16	1	3	16	36
8	ตราด	5	1	4	8	18
รวม		81	26	25	62	194

ตัวแปร และการวัดตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ปัจจัยทางกายภาพ

พื้นที่ถือครอง

พื้นที่ทำการเกษตร

พื้นที่เช่าเพื่อทำการเกษตร

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม

จำนวนแรงงาน

ระดับการศึกษา

แหล่งเงินทุน

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ความรู้การเลี้ยงโคเนื้อ

การจัดการฟาร์มโคเนื้อ

การควบคุมป้องกันโรคโคเนื้อ

การตลาดโคเนื้อ

การรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ

1.3 ปัจจัยทางจิตวิทยา

ด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโคเนื้อ

ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ

2. ตัวแปรตาม

แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Interview schedule) มีลักษณะคำถามปลายปิด (close-ended question) และคำถามปลายเปิด (open-ended question)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล ในพื้นที่ 8 จังหวัด

- ในช่วงเดือน มกราคม 2561 – กรกฎาคม 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปและแสดงค่าทางสถิติ ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้สำหรับวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ข้อมูลการเลี้ยงโคเนื้อ ปัญหาและอุปสรรค

2. ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้กรอกแบบสอบถาม โดยกำหนดคะแนนในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 5 ระดับ โดยวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด.2545:45) คะแนนที่กำหนดให้กับข้อความที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า มีดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	เท่ากับ 4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	เท่ากับ 2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย

โดยใช้เกณฑ์ในการแปลค่าดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 - 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	เหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	เหมาะสมไม่เห็นด้วย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีพื้นที่ที่ศึกษาใน 8 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว จันทบุรี ระยอง ชลบุรี และตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงและปัญหาการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรตั้งแต่ระดับฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 81 ราย โรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร จำนวน 62 ราย เจ้าของโรงฆ่าสัตว์ จำนวน 26 ราย และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ จำนวน 25 ราย รวม 194 ราย ผลการศึกษาปรากฏดังตารางและรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการศึกษา

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

n = 81

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	70	86.42
- หญิง	11	13.58
2. อายุ		
- ไม่เกิน 40 ปี	12	14.82
- 41-55 ปี	45	55.55
- มากกว่า 55 ปี	24	29.63
3. สถานภาพการสมรส		
- สมรส	63	77.78
- โสด	12	14.81
- หม้าย	6	7.41
4. สถานภาพทางสังคม		
- ไม่มีตำแหน่ง	50	61.73
- กรรมการหมู่บ้าน	9	11.11
- สมาชิก อ.บ.ต.	4	4.94
- ผู้ใหญ่บ้าน	3	3.70
- อื่นๆ	15	18.52

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)		
- 1-3 คน	29	35.80
- 4-6 คน	47	58.02
- มากกว่า 6 คน	5	6.18
(เฉลี่ย 4.01 คน สูงสุด 8 คน ต่ำสุด 1 คน)		
6. อาชีพหลัก*** (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
- ทำนา	22	20.95
- ทำไร่	12	11.43
- รับราชการ	4	3.81
- เลี้ยงสัตว์	49	46.67
- ค้าขาย	17	16.19
- ทำสวน	1	0.95
7. พื้นที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่/ครัวเรือน)		
- ไม่มีพื้นที่ถือครอง	19	23.46
- มีพื้นที่ถือครอง	62	76.54
- ไม่เกิน 15 ไร่	28	34.56
- 16-30 ไร่	17	20.99
- มากกว่า 30 ไร่	17	20.99
(เฉลี่ย 25.43 ไร่ สูงสุด 700 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่)		
8. พื้นที่ใช้ในการเลี้ยงโค (ไร่/ครัวเรือน)		
- ไม่มีพื้นที่	10	12.35
- มีพื้นที่	71	87.65
จำนวนพื้นที่ใช้เลี้ยงโค		
- น้อยกว่า 5 ไร่	40	49.38
- 5-10 ไร่	10	12.34
- มากกว่า 10 ไร่	21	25.93
(เฉลี่ย 11.36 ไร่ สูงสุด 100 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่)		
9. พื้นที่ใช้ปลูกหญ้า (ไร่/ครัวเรือน)		
- ไม่มีพื้นที่	31	38.27
- มีพื้นที่	50	61.73
จำนวนพื้นที่ใช้ปลูกหญ้า		
- 1-5 ไร่	35	43.21
- มากกว่า 5 ไร่	15	18.52

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
(เฉลี่ย 4.28 ไร่ สูงสุด 45 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่)		
10. การเช่าที่ดินที่ใช้ในการเลี้ยงโค (ไร่)		
- ไม่ได้เช่า	64	79.01
- ได้เช่า	17	20.99
จำนวนที่ดินที่เช่า		
-น้อยกว่า 12 ไร่	9	11.11
-มากกว่า 12 ไร่	8	9.88
(เฉลี่ย 3.42 ไร่ สูงสุด 100 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่)		
11. จำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง		
11.1 จำนวนโคพ่อพันธุ์ (ตัว/ครีวเรือน)		
- ไม่มีพ่อพันธุ์	44	54.32
- มีพ่อพันธุ์	37	45.68
จำนวนพ่อพันธุ์ที่มี		
- มี 1 ตัว	26	32.10
- มี 2 ตัว	5	6.17
- มากกว่า 2 ตัว	6	7.41
(เฉลี่ย 0.74 ตัว สูงสุด 6 ตัว ต่ำสุด 1 ตัว)		
11.2 จำนวนลูกโค-โครุ่นเพศผู้ (ตัว/ครีวเรือน)		
- ไม่มีลูกโค-โครุ่นเพศผู้	13	16.05
- มีลูกโค-โครุ่นเพศผู้	68	83.95
จำนวนโครุ่นเพศผู้ที่มี		
- มี 1 ตัว	10	12.35
- มี 2 ตัว	20	24.69
- มีมากกว่า 2 ตัว	38	46.91
(เฉลี่ย 4.26 ตัว สูงสุด 35 ตัว ต่ำสุด 1 ตัว)		
11.3 จำนวนโคแม่พันธุ์ (ตัว/ครีวเรือน)		
- ไม่มีโคแม่พันธุ์	2	2.47
- มีโคแม่พันธุ์	79	97.53
จำนวนโคแม่พันธุ์ที่มี		
- มีน้อยกว่า 3 ตัว	15	18.52
- มี 3-6 ตัว	26	32.10
- มี 7-10 ตัว	13	16.05
- มีมากกว่า 10 ตัว	25	30.86

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
(เฉลี่ย 8.44 ตัว สูงสุด 80 ตัว ต่ำสุด 1 ตัว)		
11.4 จำนวนลูกโคเพศเมีย - โคสาว (ตัว/คร้วเรือน)		
- ไม่มีลูกโค -โคสาว	8	9.88
- มีลูกโค -โคสาว	73	90.12
จำนวนลูกโค -โคสาวที่มี		
- มีน้อยกว่า 3 ตัว	28	34.57
- มี 3-6 ตัว	30	37.04
- มี 7-10 ตัว	8	9.87
- มีมากกว่า 10 ตัว	7	8.64
(เฉลี่ย 5.01 ตัว สูงสุด 40 ตัว ต่ำสุด 1 ตัว)		
11.5 จำนวนโคทั้งหมด (ตัว/คร้วเรือน)		
จำนวนโคที่มี		
- ไม่เกิน 5 ตัว	7	8.64
- จำนวน 6-10 ตัว	26	32.10
- มากกว่า 10 ตัว	48	59.26
(เฉลี่ย 17.88 ตัว สูงสุด 158 ตัว ต่ำสุด 1 ตัว)		
11.6 มูลค่ารวมโคทั้งหมด		
- น้อยกว่า 100,000 บาท	26	32.10
- 100,000-200,000 บาท	16	19.75
- มากกว่า 200,000 บาท	39	48.15
(เฉลี่ย 310,146.94 บาท สูงสุด 4,500,000 บาท ต่ำสุด 10,000 บาท)		

จากตารางที่ 4-1 พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 86.42 อายุส่วนใหญ่เกินครึ่งหนึ่งจะมีอายุอยู่ในช่วง 41-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.55 ส่วนสถานภาพการสมรส สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 77.78 ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อไม่มีตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 61.73 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 58.02 ประกอบอาชีพหลักคือการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็น ร้อยละ 46.67 พื้นที่ถือครองทางการเกษตรไม่เกิน 15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.56 โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ใช้ในการเลี้ยงโคสามในห้ามีพื้นที่น้อยกว่า 5 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 49.38 และมีพื้นที่ใช้ในการปลูกหญ้าในช่วง 1-5 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 43.21 ซึ่งจำนวนพื้นที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อนั้น เกษตรกรไม่ได้เข้าพื้นที่ ในการเลี้ยงโค คิดเป็นร้อยละ 79.01 และในส่วนของเกษตรกรเช่า ร้อยละ 20.99 จะอยู่ในช่วงน้อยกว่า 12 ไร่ ร้อยละ 11.11 สำหรับจำนวนโคที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะมีปริมาณมากกว่า 10 ตัว ร้อยละ 59.26 แยกเป็นลูกโค-โครุ่นเพศผู้ เฉลี่ย 4.26 ตัว ลูกโคเพศเมีย-โคสาว เฉลี่ย 5.01 ตัว โคแม่พันธุ์เฉลี่ย 8.44 ตัว/คร้วเรือน เกษตรส่วนใหญ่จะไม่มีพ่อพันธุ์ คิดเป็น ร้อยละ 54.32 โดยเฉลี่ยมีพ่อพันธุ์ 0.74 ตัว/คร้วเรือน

ตารางที่ 4-2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนแรงงาน		
1.1 จำนวนแรงงานในการเลี้ยงโค (คน/ครัวเรือน)		
- 1 คน	35	43.21
- 2 คน	33	40.74
- มากกว่า 2 คน	13	16.05
(เฉลี่ย 1.84 คน สูงสุด 5 คน ต่ำสุด 1 คน)		
แรงงานที่ใช้เลี้ยงโค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ได้แก่		
- เลี้ยงเอง	69	55.20
- ภรรยา/สามี	25	20.00
- ลูก	12	9.60
- พ่อ/แม่	10	8.00
- จ้างคนอื่น	9	7.20
2. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	37	45.68
- มัธยมศึกษาตอนต้น	9	11.11
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	24	29.63
- ปริญญาตรีและสูงกว่า	11	13.58
3. แหล่งเงินทุนในการเลี้ยงโค		
3.1 เงินทุนของตัวเอง (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ใช้เงินทุนของตัวเอง	18	22.22
- ใช้เงินทุนของตัวเอง	63	77.78
(เฉลี่ย 124,912.35 บาท สูงสุด 3,000,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท)		
3.2 เงินทุนกู้ยืมในระบบ ได้แก่		
3.2.1 เงินทุนกู้จาก ธ.ก.ส. (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	65	80.25
- กู้	16	19.75
(เฉลี่ย 42,839.51 บาท สูงสุด 500,000 บาท ต่ำสุด 20,000 บาท)		
3.2.2 เงินทุนกู้จากธนาคารพาณิชย์ (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	78	96.30
- กู้	3	3.70
(เฉลี่ย 50,000 บาท สูงสุด 3,000,000 บาท ต่ำสุด 50,000 บาท)		

ตารางที่ 4-2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
3.23 เงินทุนกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	66	81.48
- กู้	15	18.52
(เฉลี่ย 6,111.11 บาท สูงสุด 75,000 บาท ต่ำสุด 15,000 บาท)		
3.3 เงินทุนกู้ยืมนอกระบบ (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	80	98.77
- กู้	1	1.23
(เฉลี่ย 123.46 บาท สูงสุด 10,000 บาท ต่ำสุด 0 บาท)		
3.4 เงินทุนในการเลี้ยงโครวมทั้งหมด (บาท/ครัวเรือน)		
- มีการใช้เงินทุน		
- ช่วงจำนวนเงินลงทุน		
- น้อยกว่า 50,000 บาท	28	34.57
- 50,000-100,000 บาท	20	24.69
- มากกว่า 100,000 บาท	33	40.74
(เฉลี่ย 223,862.96 บาท สูงสุด 3,000,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท)		
4. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
4.1 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์		
- เป็น	60	74.07
- ไม่เป็น	21	25.93
4.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์แบบใด		
- กลุ่มเกษตรกรจดทะเบียน	12	14.81
- กลุ่มสหกรณ์	7	8.64
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	13	16.05
- กลุ่มขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์	34	41.98
- ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	15	18.52
4.3 การที่จะทำให้อาชีพการเลี้ยงโคเนื้อประสบผลสำเร็จ		
ท่านคิดว่าการรวมกลุ่มของเกษตรกร มีความจำเป็นหรือไม่		
- จำเป็น	73	90.12
- ไม่จำเป็น	8	9.88
5. ความรู้ในการเลี้ยงโคเนื้อ		
5.1 ท่านมีความรู้ในด้านพันธุ์โคเนื้ออย่างถูกต้อง		
- ใช่	76	93.83
- ไม่ใช่	5	6.17

ตารางที่ 4-2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
5. ความรู้ในการเลี้ยงโคเนื้อ (ต่อ)		
5.2 ท่านมีความรู้ในการผสมพันธุ์โคเนื้อเป็นอย่างดี		
- ใช่	62	76.54
- ไม่ใช่	19	23.46
5.3 ท่านมีความรู้ในเรื่องผสมเทียมโคเนื้อเป็นอย่างดี		
- ใช่	49	60.49
- ไม่ใช่	32	39.51
5.4 ท่านรู้จักอาหารหยาบ,อาหารชั้น		
- ใช่	76	93.83
- ไม่ใช่	5	6.17
5.5 ท่านรู้จักอาหารผสมครบส่วน (TMR)		
- ใช่	51	62.96
- ไม่ใช่	30	37.04
5.6 ท่านรู้จักการป้องกันโรค ให้แก่ โคเนื้อ		
- ใช่	76	93.83
- ไม่ใช่	5	6.17
6. การจัดการฟาร์มโคเนื้อ		
6.1 ท่านมีการวางแผนผังฟาร์มโคเนื้อ หรือไม่		
- มี	58	71.60
- ไม่มี	23	28.40
6.2 ท่านมีระบบป้องกันโรคเข้าฟาร์ม เช่น มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อ น้ำยาฟ่นรด ยานพาหนะเข้าออกฟาร์ม		
- มี	32	39.51
- ไม่มี	49	60.49
6.3 ท่านมีระบบกำจัดขยะมูลฝอย และการบำบัดน้ำเสียภายในฟาร์ม		
- มี	54	66.67
- ไม่มี	27	33.33
6.4 ท่านมีใครเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาการเลี้ยง โคเนื้อ		
- เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	72	88.89
- สัตวแพทย์เอกชน	0	0.00
- อาสาปศุสัตว์	9	11.11
- อื่นๆ	0	0.00

ตารางที่ 4-2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
6.5 ท่านมีการสำรองอาหารสัตว์ไว้ในยามตลาดแคลง		
- ฟางแห้ง	73	90.12
- หญ้าแห้ง	5	6.17
- ข้าวโพดหมัก	0	0.00
- หญ้าหมัก	3	3.71
- อื่นๆ	0	0.00
6.6 ท่านมีการเลี้ยงโคเนื้อแบบประณีต (Intensive Farming)		
- ใช่	46	56.79
- ไม่ใช่	35	43.21
7. การควบคุมป้องกันโรคโคเนื้อ		
7.1 ท่านได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ประจำปี		
- ใช่	78	96.29
- ไม่ใช่	3	3.71
7.2 โคเนื้อท่านได้รับการตรวจโรคแห่งชาติติดต่อ		
- ใช่	37	45.68
- ไม่ใช่	44	54.32
7.3 เวลาโคเนื้อป่วย ท่านทำอย่างไร		
- ซื้อยามาฉีดเอง	10	12.35
- อาสาปศุสัตว์มารับรักษาให้	18	22.22
- เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์รักษาให้	51	62.96
- สัตวแพทย์เอกชน	2	2.47
7.4 โคเนื้อของท่านได้รับการตรวจวัณโรค		
- ใช่	33	40.74
- ไม่ใช่	48	59.26
7.5 โคเนื้อของท่านมีปัญหา เรื่องพยาธิภายใน / ภายนอก		
- ใช่	44	54.32
- ไม่ใช่	37	45.68
8. การตลาดโคเนื้อ		
8.1 ท่านขายโคเฉลี่ยปีละกี่ตัว		
- ไม่ได้ขาย	17	20.99
- ปีละ 1- 5 ตัว	51	62.96
- ปีละ 6 - 10 ตัว	5	6.17
- มากกว่า 11 ตัวขึ้นไป	8	9.88

ตารางที่ 4-2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
8. การตลาดโคเนื้อ (ต่อ)		
8.2 รายได้จากการโคปีละกิโลบาท		
- ไม่ได้ขาย	18	22.22
- ปีละ 30,000 – 150,000 บาท	51	62.96
- ปีละ 180,000 – 300,000 บาท	6	7.41
- มากกว่า 330,000 บาทขึ้นไป	6	7.41
8.3 ท่านขายโคเนื้อให้กับใครมากที่สุด		
- พ่อค้าท้องถิ่น	51	62.96
- เจ้าของเชียงใหม่ในท้องถิ่น	8	9.88
- พ่อค้าคนกลางจากต่างจังหวัด	9	11.11
- อื่นๆ	13	16.05
8.4 ท่านขายโคเนื้อให้แก่พ่อค้าแบบใด		
- แบบเหมาทั้งฝูง	77	95.06
- แยกขาย รายตัว	4	4.94
8.5 ท่านขายโคเนื้อให้แก่พ่อค้า โดยวิธีการใด		
- ติราคาเป็นตัว	66	81.48
- วิธีการชั่งน้ำหนัก	15	18.52
8.6 ผู้กำหนดราคาซื้อขายโคมีชีวิต คือใคร		
- เจ้าของโค	65	80.25
- พ่อค้าคนรับซื้อ	11	13.58
- สหกรณ์กำหนดราคาให้	5	6.17
8.7 ท่านคิดว่าตลาดโคเนื้อที่มีชีวิตควรดำเนินการในรูปแบบใด จึงมีความยั่งยืนได้กำไรมากที่สุด		
- ขายเองให้พ่อค้าคนกลาง	14	17.28
- รวมกลุ่มกันขายในรูปแบบสหกรณ์	53	65.44
- ขายให้โรงฆ่าสัตว์โดยตรง	14	17.28

ตารางที่ 4-2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
9. การรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ		
9.1 หน่วยงานที่ให้บริการ ส่งเสริมการเลี้ยงโค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- กรมปศุสัตว์	81	73.64
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./อบจ./เทศบาล)	3	2.73
- เอกชน	2	1.82
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (ส.ป.ก.)	3	2.73
- กรมส่งเสริมการเกษตร	6	5.45
- อื่นๆ (กลุ่มผู้เลี้ยงโคในหมู่บ้าน)	13	11.82
- ไม่เคยได้รับบริการจากหน่วยงานใดๆ	2	1.82
9.2 การเคยได้รับการเยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์		
- ไม่เคย	1	1.23
- เคย	80	98.77
9.3 การใช้บริการด้านสุขภาพโคจากหน่วยงานของกรมปศุสัตว์		
- ไม่เคย	0	0.00
- เคย	81	100.00
ชนิดที่รับบริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ฉีดวัคซีนปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวม	80	27.78
- ยาถ่ายพยาธิภายใน	58	20.14
- ยากำจัดพยาธิภายนอก	43	14.93
- แร่ธาตุก้อน	52	18.05
- เอกสารคำแนะนำ	55	19.10
9.4 การมีส่วนร่วมสนับสนุนหน่วยงานกรมปศุสัตว์ของเกษตรกร		
- ไม่มีส่วนร่วม	27	33.33
- เป็นอาสาปศุสัตว์	32	39.51
- ฟาร์มสาธิต หรือแหล่งศึกษาดูงาน	18	22.22
- บริจาคทรัพย์สิน/เงิน	4	4.94
9.5 การยืมโคเนื้อเพื่อการผลิตจากหน่วยงานต่างๆ ของเกษตรกร		
- ไม่มีการยืม	58	71.60
- มีการยืม	23	28.40
9.6 การจัดทำสมุดทะเบียนฟาร์ม หรือการบันทึกรายรับรายจ่ายในการเลี้ยงโค		
- ไม่ได้บันทึก	56	69.14
- ได้บันทึก	25	30.86

ตารางที่ 4-2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
9.7 ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมการเลี้ยงโค		
- ไม่เคยฝึกอบรม	31	38.27
- เคยฝึกอบรม	50	61.73
(เฉลี่ย 1.62 ครั้ง สูงสุด 2 ครั้ง ต่ำสุด 1 ครั้ง)		
9.8 การได้รับข้อมูลข่าวสารการเลี้ยงโค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	76	33.19
- เพื่อนเกษตรกรด้วยกัน	43	18.78
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน	14	6.11
- อาสาปศุสัตว์ (อ.ส.ป.)	41	17.90
- หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	6	2.62
- โทรทัศน์	19	8.30
- เอกสาร หรือคู่มือ	18	7.86
- หนังสือพิมพ์	8	3.49
- ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อใดๆ	4	1.75

จากตารางที่ 4-2 พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อแรงงานสองในห้าจะใช้แรงงานเพียง 1 คน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 43.21 ซึ่งเกินครึ่งจะเลี้ยงเอง คิดเป็น ร้อยละ 55.20 และจ้างคนอื่น น้อยที่สุดเพียง ร้อยละ 7.20 ซึ่งเกษตรกรเกือบครึ่งมีระดับการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 45.68 ในส่วนของแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อนั้น เป็นเงินทุนของตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 77.78 ไม่ได้กู้ยืม เงินทุนในระบบ, เงินทุนจากธนาคารพาณิชย์, เงินทุนจากกองทุนหมู่บ้าน และ เงินทุนกู้ยืมนอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 80.25, 96.3, 81.48 และ 98.77 ตามลำดับ และเมื่อคิดเป็น จำนวนเงินทุนที่ใช้ในการเลี้ยงโครวมทั้งหมดแล้วอยู่ในช่วงมากกว่า 100,000 บาท/ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 40.74 โดยเฉลี่ย 223,862 บาท/ครัวเรือน การเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรสามในสี่เป็น สมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 74.07 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ มากที่สุด คิด เป็นร้อยละ 41.98 คิดเป็นสามในห้าส่วน ซึ่งน้อยที่สุดคือกลุ่มสหกรณ์ซึ่งมีเพียงคิดเป็น ร้อยละ 8.64 สำหรับความคิดของเกษตรกรคิดว่าการรวมกลุ่มของเกษตรกรมีความจำเป็น คิดเป็น ร้อยละ 90.12 นอกจากนี้ ในด้านความรู้เกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อนั้น เกษตรกรมีความรู้เรื่องอาหาร ทยาบ-ชั้น, พันธุ์โคเนื้อ และการป้องกันให้แก่โคเนื้อ อยู่ในระดับที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 93.83 รองลงมาคือ เรื่องการผสมพันธุ์โคเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 76.54 อาหารผสมครบส่วน (TMR) คิดเป็นร้อยละ 62.96 และ การผสมเทียมโคเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 60.49 ในด้านการจัดการฟาร์มเกษตรกรมีการ วางผังฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 71.60 การกำจัดขยะมูลฝอยและการบำบัดน้ำเสีย ภายในฟาร์ม คิดเป็น ร้อยละ 66.67 โดยได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์และอาสาปศุสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 88.89 และ 11.11 ตามลำดับ แต่สิ่งที่เกษตรกรยังขาดความรู้ จะเป็นในส่วนของเรื่อง ระบบป้องกันโรค ภายในฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 60.49 การสำรองเสบียงอาหารสัตว์ไว้ในยามขาดแคลนส่วนใหญ่จะ

เป็นปางแห้ง คิดเป็นร้อยละ 90.12 รองลงมาเป็นหญ้าแห้ง คิดเป็นร้อยละ 6.17 และน้อยที่สุดคือหญ้าหมัก จำนวน 3 คน ร้อยละ 3.71 และพบว่าไม่มีเกษตรกรมีการสำรองเสบียงสัตว์โดยการทำข้าวโพดหมักเลย รูปแบบในการเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงแบบประณีต คิดเป็นร้อยละ 56.79 ในด้านการควบคุมป้องกันโรคโคเนื้อ เกษตรกรจะได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัตว์เป็นประจำทุกปี คิดเป็นร้อยละ 96.29 แต่ไม่ได้รับการตรวจโคเนื้อในส่วนของโรคแท้งติดต่อ คิดเป็นร้อยละ 54.32 และวัณโรค คิดเป็นร้อยละ 59.26 และปัญหาที่มักพบจะเป็นส่วนของเรื่องพยาธิภายนอกและภายใน คิดเป็นร้อยละ 54.32 และหากพบว่าโคเนื้อป่วยเกษตรกรจะนำมาให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์รักษาเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 62.96 รองลงมาคืออาสาปศุสัตว์มารักษาให้ คิดเป็นร้อยละ 22.22 และลำดับน้อยสุดคือสัตวแพทย์เอกชน คิดเป็นร้อยละ 2.47

การตลาดโคเนื้อ โดยเฉลี่ยเกษตรกรจะขายวัวอยู่ในช่วง 1 – 5 ตัว/ปี คิดเป็นร้อยละ 62.96 สัดส่วน คิดเป็นสามในห้า โดยจะมีรายได้จากการขายโคในหนึ่งปีส่วนใหญ่ จะอยู่ในช่วง 30,000 – 150,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 62.96 โดยขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.96 รองลงมาขายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 16.05 และน้อยที่สุดคือขายให้เจ้าของเชียงใหม่ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 9.88 โดยขายให้พ่อค้าแบบเหมาฝูง คิดเป็นร้อยละ 95.06 โดยวิธีตีราคาเป็นตัว คิดเป็นร้อยละ 81.48 รองลงมาคือวิธีการชั่งน้ำหนัก คิดเป็นร้อยละ 18.52 และราคาที่ใช้กำหนดการซื้อขายโคมีชีวิตนั้น เจ้าของโคเป็นผู้กำหนด คิดเป็นร้อยละ 80.25 รองลงมาพ่อค้าคนกลางรับซื้อ คิดเป็นร้อยละ 13.58 สุดท้ายคือสหกรณ์กำหนดราคาให้ คิดเป็น ร้อยละ 6.17 สำหรับตลาดของโคเนื้อมีชีวิตเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและได้กำไรมากที่สุด เกษตรกรคิดว่าการรวมกลุ่มกันในรูปแบบสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 65.44 และขายให้พ่อค้าคนกลาง,ขายให้โรงฆ่าสัตว์โดยตรง มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.28

การรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐนั้น โดยส่วนใหญ่จะได้รับการบริการส่งเสริมการเลี้ยงโคจากกรมปศุสัตว์ จำนวน 81 คน รองลงมา อื่น ๆ (กลุ่มผู้เลี้ยงโคในหมู่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ 11.82 และน้อยที่สุด คือเอกชนและไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.82 เกษตรกรผู้เลี้ยง โคเนื้อเคยใช้บริการด้านสุขภาพโคเนมจากหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ร้อยละ ชนิดที่รับบริการมากที่สุด คือ ฉีดวัคซีนปากและเปื่อยและโรคคอบวม ยาถ่ายพยาธิภายใน เอกสารแนะนำ แร่ธาตุก้อน และยากำจัดพยาธิภายนอก จำนวน 80, 58, 55, 52 และ 43 ค่าเฉลี่ยที่ 27.78, 20.14, 19.10, 18.05 และ 14.93 ตามลำดับ การมีส่วนร่วมสนับสนุนหน่วยงานกรมปศุสัตว์ของเกษตรกรนั้นส่วนใหญ่เป็นอาสาปศุสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 39.51และน้อยที่สุดคือบริจาคทรัพย์สิน/เงิน คิดเป็นร้อยละ 4.94 ในส่วนของการยืมโคเนื้อเพื่อการผลิตจากหน่วยงานต่าง ๆ ของเกษตรกรนั้น มากกว่าสามในห้าไม่มีการยืม คิดเป็นร้อยละ 71.60 ไม่ได้มีการจัดทำสมุดทะเบียนฟาร์มหรือการบันทึกรายรับรายจ่ายในการเลี้ยงโค คิดเป็นร้อยละ 69.14 และเคยฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 61.73 การได้รับข้อมูลข่าวสารการเลี้ยงโคเนื้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เพื่อนเกษตรกรด้วยกัน และอาสาปศุสัตว์ คิดเป็นค่าเฉลี่ยที่ 33.19, 18.78 และ 17.90 ตามลำดับ และไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อใด ๆ จะมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.75

ตารางที่ 4-3 ปัจจัยทางจิตวิทยา

n =81

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น(ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วย	Mean ± SD	แปลความหมาย
ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค							
1.การเลี้ยงโคมีรายได้มากกว่าการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่นๆ	32.10	39.51	27.16	0.00	1.23	4.01±0.84	มาก
2.การเลี้ยงโคเป็นแหล่งออมทรัพย์อย่างหนึ่งของ ครอบครัว	35.80	54.32	9.88	0.00	0.00	4.26±0.63	มาก
3.การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงานใน ครอบครัว	28.40	50.62	20.98	0.00	0.00	4.07±0.70	มาก
4.การเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริมที่สำคัญและยั่งยืนของคนในท้องถิ่น	27.16	49.38	22.22	1.24	0.00	4.02±0.74	มาก
5.การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดการอพยพการเคลื่อนย้ายแรงงาน	16.05	40.74	32.10	11.11	0.00	3.62±0.89	มาก
6.การเลี้ยงโคเป็นการปรับสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์	30.87	46.91	17.28	4.94	0.00	4.04±0.83	มาก
7.การเลี้ยงโคเป็นการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด	30.87	51.85	17.28	0.00	0.00	4.14±0.69	มาก
8. การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้	43.21	35.80	16.05	4.94	0.00	4.17±0.88	มาก
9. การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในฟาร์มลงได้	25.93	46.91	25.93	1.23	0.00	3.98±0.76	มาก
10.การเลี้ยงโคทำให้คนในครอบครัวมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น	25.93	48.15	24.69	1.23	0.00	3.99±0.75	มาก
ค่าเฉลี่ย						4.03±0.77	มาก

จากตารางที่ 4-3 พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาของเกษตรกร ที่มีความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโคที่มีความคิดเห็นต่อ ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์นั้น อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.62-4.26 ซึ่งทุกความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดย 3 ลำดับแรกคือ การเลี้ยงโคเป็นแหล่งออมทรัพย์อย่างหนึ่งของครอบครัว, การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในฟาร์มลงได้ และการเลี้ยงโคเป็นการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีค่าเฉลี่ยที่ 4.26, 4.17 และ 4.14 ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.62

ตารางที่ 4-3 ปัจจัยทางจิตวิทยา (ต่อ)

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น(ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วย	Mean ± SD	แปลความหมาย
ความคิดเห็นด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโค							
1. ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโค	11.11	17.29	34.57	35.80	1.23	3.01±1.02	ปานกลาง
2. สำนักงานปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมการเลี้ยงโค	29.63	53.08	14.81	2.47	0.00	4.10±0.74	มาก
3. การมีโอกาสดำเนินไปทัศนศึกษาดูงานการเลี้ยงโคมีผลต่อการตัดสินใจในการเลี้ยงโค	17.29	41.97	30.86	9.88	0.00	3.67±0.88	มาก
4. ภาครัฐให้การช่วยเหลือด้านเงินกู้เพื่อการเกษตรมากขึ้นจึงทำให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเพิ่มขึ้น	14.81	28.39	37.04	12.35	7.41	3.31±1.10	ปานกลาง
5. การมีโอกาสเข้าอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคส่งผลให้เลี้ยงโคอย่างถูกต้องมากขึ้น	17.28	55.56	19.75	7.41	0.00	3.83±0.80	มาก
6. รัฐให้การสนับสนุนโดยการแจกเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และให้คำแนะนำในการทำแปลงหญ้าแก่ผู้เลี้ยงโค	18.52	40.74	23.46	14.81	2.47	3.58±1.04	มาก
7. การมีพื้นที่แปลงหญ้าช่วยในการตัดสินใจการเลี้ยงโค	18.52	50.62	23.46	7.41	0.00	3.80±0.83	มาก
8. การเลี้ยงโคจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการเลี้ยง	25.93	51.85	20.99	1.23	0.00	4.02±0.72	มาก
9. การเลี้ยงโคจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มกันขาย เพื่อต่อราคา	44.44	34.57	19.76	1.23	0.00	4.22±0.81	มาก
10. การเลี้ยงโคจะมีโอกาสได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ	25.93	51.85	22.22	0.00	0.00	4.04±0.70	มาก
11. การเลี้ยงโคจะมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐ	33.33	39.51	20.99	6.17	0.00	4.00±0.89	มาก
ค่าเฉลี่ย						3.78±0.87	มาก

ในส่วนของความคิดเห็นด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคที่มีความเห็นต่อ ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์นั้น อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ค่าเฉลี่ย 3.78 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.01-4.22 ซึ่งทุกความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดย 3 ลำดับแรก

คือ การเลี้ยงโคจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มกันขายเพื่อต่อรองราคา, สำนักงานปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมการเลี้ยงโค และการเลี้ยงโคจะมีโอกาสได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ มีค่าเฉลี่ย 4.22, 4.10 และ 4.03 ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโค มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.01

ตารางที่ 4 - 4 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงฆ่าสัตว์

n = 26

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	19	73.08
- หญิง	7	26.92
2. อายุ		
- ไม่เกิน 40 ปี	2	7.69
- 41-55 ปี	13	50.00
- มากกว่า 55 ปี	11	42.31
3. สถานภาพการสมรส		
- สมรส	24	92.31
- โสด	2	7.69
- หม้าย	0	0.00
4. สถานภาพทางสังคม		
- ไม่มีตำแหน่ง	23	88.45
- กรรมการหมู่บ้าน	1	3.85
- สมาชิก อ.บ.ต.	1	3.85
- ผู้ใหญ่บ้าน	0	0.00
- อื่นๆ	1	3.85
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)		
- 1-3 คน	5	19.32
- 4-6 คน	16	61.54
- มากกว่า 6 คน	5	19.32
(เฉลี่ย 5.12 คน สูงสุด 12 คน ต่ำสุด 2 คน)		
6. อาชีพหลัก		
- ทำนา	0	0.00
- ทำไร่	2	7.69
- รับราชการ	0	0.00
- เลี้ยงสัตว์	1	3.85
- ค้าขาย	23	88.46

ตารางที่ 4 - 4 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงฆ่าสัตว์ (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
7. พื้นที่ในการสร้างโรงฆ่า		
- ไม่มีพื้นที่	0	0.00
- มีพื้นที่	26	100.00
- ไม่เกิน 5 ไร่	23	88.45
- 6-15 ไร่	2	7.70
- มากกว่า 15 ไร่	1	3.85
(เฉลี่ย 3.46 ไร่ สูงสุด 36 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่)		
8. ประกอบธุรกิจด้านโรงฆ่าสัตว์ มากี่ปี		
- 1-5 ปี	4	15.39
- 6-10 ปี	5	19.23
- 11-15 ปี	7	26.92
- มากกว่า 15 ปี	10	38.46

จากตารางที่ 4 - 4 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงฆ่าสัตว์ พบว่า ผู้ประกอบการ ร้อยละ 73.08 เป็นเพศชาย ร้อยละ 26.92 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.00 มีอายุระหว่าง 41-55 ปี ร้อยละ 42.31 มีอายุมากกว่า 55 ปี และร้อยละ 7.69 อายุไม่เกิน 40 ปี ร้อยละ 92.31 ผู้ประกอบการมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 7.69 สถานภาพโสด เกษตรกรร้อยละ 88.45 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และร้อยละ 3.85 อื่นๆ เป็นกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อบต. และอื่นๆ เท่ากัน ร้อยละ 61.54 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน ร้อยละ 19.32 มีจำนวนสมาชิก 1-3 คน และมากกว่า 6 คน เท่ากัน ซึ่งสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.12 คน ร้อยละ 88.46 มีอาชีพค้าขายเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 7.69 และ 3.85 ตามลำดับ และร้อยละ 100.00 มีพื้นที่ในการสร้างโรงฆ่า สูงสุด 36 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ มีค่าเฉลี่ย 3.46 ไร่ ไม่เกิน 5 ไร่ การประกอบธุรกิจด้านโรงฆ่า พบว่า ร้อยละ 38.46 มีการจำหน่ายเนื้อสัตว์มามากกว่า 15 ปี รองลงมา 11-15 ปี 6-10 ปี และ 1-5 ปี ร้อยละ 26.92 , 19.23 และ 15.39 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม

n = 26

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนแรงงาน		
1.1 จำนวนแรงงานในการทำธุรกิจ (คน/ครัวเรือน)		
- 1 คน	1	3.85
- 2 คน	7	26.92
- มากกว่า 2 คน	18	69.23
(เฉลี่ย 3.27 คน สูงสุด 10 คน ต่ำสุด 1 คน)		
แรงงานที่ใช้ทำธุรกิจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ได้แก่		
- เลี้ยงเอง	12	21.81
- ภรรยา/สามี	8	14.55
- ลูก	11	20.00
- พ่อ/แม่	2	3.64
- จ้างคนอื่น	22	40.00
1.2 มีการจ้างแรงงาน ปีละ (ราย)		
- 1 ราย	7	26.92
- 2 ราย	11	42.31
- 3 ราย	5	19.23
- 4 ราย	1	3.85
- 5 ราย	2	7.69
1.3 ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน (บาท/คน/ปี)		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	1	3.85
- 10,000-30,000 บาท	3	11.54
- 30,000-50,000 บาท	0	0.00
- 50,000-70,000 บาท	1	3.85
- 70,000 บาทขึ้นไป	21	80.76
1.4 มีปัญหาในการจ้างแรงงานหรือไม่		
- ไม่มี	25	96.15
- มี	1	3.85
2. ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ		
- ระดับประถมศึกษา	10	38.46
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	10	38.46
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	5	19.23
- ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า	1	3.85

ตารางที่ 4-5 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
3. แหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ		
3.1 เงินทุนของตัวเอง (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ใช้เงินทุนของตัวเอง	4	15.38
- ใช้เงินทุนของตัวเอง	22	84.62
(เฉลี่ย 327,307.69 บาท สูงสุด 3,000,000 บาท ต่ำสุด 30,000 บาท)		
3.2 เงินทุนกู้ยืมในระบบ ได้แก่		
3.2.1 เงินทุนกู้จาก ธ.ก.ส. (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	20	76.92
- กู้	6	23.08
(เฉลี่ย 56,538.46 บาท สูงสุด 800,000 บาท ต่ำสุด 30,000 บาท)		
3.2.2 เงินทุนกู้จากธนาคารพาณิชย์ (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	24	92.31
- กู้	2	7.69
(เฉลี่ย 153,846.15 บาท สูงสุด 3,000,000 บาท ต่ำสุด 1,000,000 บาท)		
3.3 เงินทุนกู้ยืมนอกระบบ (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	24	92.31
- กู้	2	7.69
(เฉลี่ย 42,307.69 บาท สูงสุด 1,000,000 บาท ต่ำสุด 100,000 บาท)		
3.4 เงินทุนในการทำธุรกิจรวมทั้งหมด (บาท/ครัวเรือน)		
- มีการใช้เงินทุน		
- ช่วงจำนวนเงินลงทุน		
- น้อยกว่า 100,000 บาท	8	30.77
- 100,000-500,000 บาท	12	46.15
- มากกว่า 500,000 บาท		
(เฉลี่ย 580,000.00 บาท สูงสุด 3,12,000 บาท ต่ำสุด 60,000 บาท)		

ตารางที่ 4-5 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
4. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
4.1 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์		
- เป็น	0	0.00
- ไม่เป็น	26	100.00
4.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์แบบใด		
- กลุ่มเกษตรกรจดทะเบียน	0	0.00
- กลุ่มสหกรณ์	0	0.00
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	0	0.00
- สมาคม/ชมรม	0	0.00
4.3 การที่จะทำให้การประกอบธุรกิจการฆ่าสัตว์ และจำหน่ายเนื้อสัตว์ให้ประสบความสำเร็จ ท่านคิดว่าการรวมกลุ่ม มีความจำเป็นหรือไม่		
- จำเป็น	7	26.92
- ไม่จำเป็น	19	73.08
5. ความรู้ประสบการณ์ในการทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์		
5.1 ท่านมีความรู้ประสบการณ์ในการทำธุรกิจมากี่ปี		
- 1-5 ปี	2	7.69
- 6-10 ปี	6	23.08
- 11-15 ปี	8	0.31
- 16 ปีขึ้นไป	10	38.46
5.2 ท่านก่อตั้งธุรกิจขึ้นเอง หรือเป็นมรดกตกทอดจากพ่อ-แม่		
- ก่อตั้งขึ้นเอง	19	73.08
- เป็นมรดกจากพ่อ-แม่	7	26.92
5.3 ท่านได้รับการอบรมในเรื่องโรงฆ่าสัตว์ จากหน่วยงานของกรมปศุสัตว์		
- ไม่ได้อบรม	0	0.00
- ได้รับการฝึกอบรมเป็นประจำต่อเนื่อง	26	100.00
6. การจัดการโรงฆ่าสัตว์		
6.1 โรงฆ่าสัตว์ได้รับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์		
- ได้รับการรับรอง	25	96.15
- ไม่ได้ได้รับการรับรอง	1	3.85
6.2 ท่านมีการปรับปรุงโรงฆ่าสัตว์ ระบบขนส่งซากสัตว์		
- ใช่	26	100.00
- ไม่ใช่	0	0.00

ตารางที่ 4 - 5 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
6.3 โรงฆ่าสัตว์ของท่านมีการร้องเรียนปัญหาสิ่งแวดล้อม		
- มี	1	3.85
- ไม่มี	25	96.15
7. การตลาดโคเนื้อ		
7.1 ท่านซื้อโคเข้าโรงฆ่าสัตว์มาจากแหล่งใด		
- เกษตรกรทั่วไป	23	88.46
- ฟาร์มโคขุน	3	11.54
- รับมาจากเชียงใหม่	0	0.00
- โรงฆ่าสัตว์	0	0.00
7.2 ท่านฆ่าและโคเนื้อวันละกี่ตัว		
- 1-2 ตัว	26	100.00
7.3 ท่านซื้อโคมีชีวิตเข้าโรงฆ่าสัตว์ อย่างไร		
- ตีราคารายตัว	18	69.23
- ตีราคารวมฝูง	1	3.85
- ชั่งน้ำหนัก	7	26.92
7.4 ถ้าท่านซื้อแบบชั่งน้ำหนัก ขณะนี้ซื้อมากี่โลกรัมละกิโลบาท		
- 80 บาท	11	42.31
- 85 บาท	11	42.31
- 90 บาท	2	7.69
- 100 บาท	2	7.69
7.5 ท่านมีปัญหาในการซื้อโคเข้าโรงฆ่าหรือไม่		
- มี	1	3.85
- ไม่มี	25	96.15
7.6 ท่านมีปัญหาในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ไม่มีโคเข้าโรงฆ่า	3	14.29
- โคมีชีวิตมีราคาแพง	12	57.13
- ปริมาณโคที่เข้าโรงฆ่าไม่สม่ำเสมอ	3	14.29

จากตารางที่ 4-5 จำนวนแรงงานในการทำธุรกิจ พบว่า โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.23 มีแรงงานในการทำธุรกิจ มากกว่า 2 คน รองลงมาคือ จำนวน 2 คน และ 1 คน ร้อยละ 26.92 และ 3.85 โดยมีจำนวนแรงงาน สูงสุด 10 คน ต่ำสุด 1 คน เฉลี่ย 3.27 คน ซึ่งร้อยละ 40 จ้างคนอื่นมาเป็นแรงงานทำธุรกิจ รองลงมาคือ เลี้ยงเอง ลูก ภรรยา/สามี และพ่อแม่ ร้อยละ 21.81 , 20.00 , 14.55 และ 3.64 ตามลำดับ ร้อยละ 42.31 มีการจ้างแรงงานปีละ 2 ราย รองลงมา 1 ราย 3 ราย

5 ราย และ 4 ราย ร้อยละ 26.92 , 19.23 , 7.69 และ 3.85 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ร้อยละ 80.76 มีค่าใช้จ่าย 70,000 บาทขึ้นไป รองลงมาคือ ร้อยละ 11.54 มีค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน 10,000-30,000 บาท และร้อยละ 3.85 มีค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน ต่ำกว่า 10,000 บาท , 50,000-70,000 บาท เท่ากัน ซึ่งการจ้างแรงงานโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.15 ไม่มีปัญหาการจ้าง

จากการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 38.46 ผู้ประกอบการจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีธยมศึกษาตอนต้น เท่ากัน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรี และสูงกว่า ร้อยละ 19.23 และ 3.85 ตามลำดับ

ด้านแหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ ร้อยละ 84.62 ผู้ประกอบการใช้เงินทุนของตัวเอง ร้อยละ 15.38 ไม่ใช้เงินทุนของตนเอง สูงสุด 3,000,000 บาท ต่ำสุด 30,000 บาท เฉลี่ย 327,307.69 บาท มีการใช้เงินทุนกู้ยืมในระบบ จาก ธ.ก.ส. ร้อยละ 23.08 และกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 7.69 และมีการกู้เงินนอกระบบ ร้อยละ 7.69 รวมเงินทุนในการทำธุรกิจทั้งหมด ร้อยละ 46.15 ใช้เงินทุน 100,000-500,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 30.77 ใช้เงินทุนน้อยกว่า 100,000 บาท และร้อยละ 23.08 ใช้เงินทุนมากกว่า 500,000 บาท ซึ่งใช้เงินทุนในการทำธุรกิจรวมทั้งหมด สูงสุด 3,120,000 บาท ต่ำสุด 60,000 บาท เฉลี่ย 580,000.00 บาท

ผู้ประกอบการทั้งหมดไม่เป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์ และเห็นว่าการรวมกลุ่มร้อยละ 73.08 ไม่มีความจำเป็นที่จะทำให้การประกอบธุรกิจประสบผลสำเร็จ ร้อยละ 38.46 มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจ 16 ปีขึ้นไป รองลงมา มีประสบการณ์ 6-10 ปี , 1-5 ปี และ 11-15 ปี ร้อยละ 23.08 , 7.69 และ 0.31 ตามลำดับ ซึ่งร้อยละ 73.08 เป็นผู้ก่อตั้งธุรกิจขึ้นเอง และร้อยละ 100.00 ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์จากกรมปศุสัตว์เป็นประจำต่อเนื่อง ร้อยละ 96.15 ได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์ ร้อยละ 100.00 มีการปรับปรุงสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์อยู่เป็นประจำ และส่วนใหญ่ร้อยละ 96.15 โรงฆ่าสัตว์ไม่มีการร้องเรียนปัญหาสิ่งแวดล้อม

ด้านการตลาด พบว่า ร้อยละ 88.46 ผู้ประกอบการซื้อเนื้อโคชำแหละจากเกษตรกรทั่วไป รองลงมาร้อยละ 11.54 รับมาจากฟาร์มโคขุน มีการชำแหละเนื้อโค ร้อยละ 100.00 จำนวน 1-2 ตัว ร้อยละ 69.23 ซ้อโคมีชีวิตเข้าโรงฆ่าสัตว์ โดยวิธีตีราคาขายตัว รองลงมา ชั่งน้ำหนัก และตีราคารวมฝูง ร้อยละ 26.92 และ 3.85 ตามลำดับ เจ้าของโรงฆ่าสัตว์จะซื้อเนื้อโคแบบชั่งน้ำหนัก ร้อยละ 42.31 อยู่ที่ราคากิโลกรัมละ 80 และ 85 บาท เท่ากัน รองลงมา 90 บาท และ 100 บาท ร้อยละ 7.69 เท่ากัน และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.15 ไม่มีปัญหาในการซื้อโคเข้าโรงฆ่า มีส่วนน้อย ร้อยละ 3.85 ที่มีปัญหาในการซื้อโคเข้าโรงฆ่า ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ร้อยละ 57.13 โคมีชีวิตมีราคาแพง รองลงมา ไม่มีโคเข้าโรงฆ่า และปริมาณโคที่เข้าโรงฆ่าไม่สม่ำเสมอ ร้อยละ 14.29 เท่ากัน

ตารางที่ 4 - 6 ปัจจัยทางจิตวิทยา

n = 25

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น(ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วย	Mean ± SD	แปลความหมาย
ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค							
1.การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ ทำให้ท่านมีรายได้ที่มั่นคงเลี้ยงชีพได้	30.77	42.31	26.92	0.00	0.00	4.04±0.77	มาก
2.การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์มีความมั่นคง มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ	7.69	73.07	15.39	0.00	3.85	3.81±0.75	มาก
3.การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์สามารถถ่ายทอดเป็นมรดกถึงลูกหลานได้	11.54	65.38	15.39	7.69	0.00	3.81±0.75	มาก
4. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้ครอบครัวอบอุ่น	3.85	65.38	26.92	3.85	0.00	3.69±0.62	มาก
5.การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี	0.00	61.54	34.61	3.85	0.00	3.58±0.58	มาก
6.การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้มีความปลอดภัยในชีวิต มีชีวิตเป็นสุข	7.70	65.38	26.92	0.00	0.00	3.81±0.57	มาก
7. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์เป็นที่รังเกียจของคนรอบๆข้าง	0.00	11.55	46.15	15.38	26.92	2.42±1.03	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย						3.59 ± 0.72	มาก

จากตารางที่ 4-6 การศึกษาข้อมูลจิตวิทยาของเจ้าของโรงฆ่าสัตว์ ได้ให้ระดับความคิดเห็นมาก ในเรื่อง การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้ท่านมีรายได้ที่มั่นคงเลี้ยงชีพได้ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมาเห็นว่า การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์มีความมั่นคง มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์สามารถถ่ายทอดเป็นมรดกถึงลูกหลานได้ การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ ทำให้มีความปลอดภัยในชีวิต มีชีวิตเป็นสุข ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.81 การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ ทำให้ครอบครัวอบอุ่น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.69 และ การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.58 สำหรับเรื่องที่มีระดับความคิดเห็นปานกลาง คือ การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์เป็นที่รังเกียจของคนรอบๆข้าง ที่ระดับค่าเฉลี่ย 2.42

ตารางที่ 4-7 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์

n = 25

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	11	44.00
- หญิง	14	56.00
2. อายุ		
- ไม่เกิน 40 ปี	5	20.00
- 41-55 ปี	14	56.00
- มากกว่า 55 ปี	6	24.00
3. สถานภาพการสมรส		
- สมรส	20	80.00
- โสด	5	20.00
- หม้าย	0	
4. สถานภาพทางสังคม		
- ไม่มีตำแหน่ง	24	96.00
- กรรมการหมู่บ้าน	0	0.00
- สมาชิก อ.บ.ต.	0	0.00
- ผู้ใหญ่บ้าน	0	0.00
- อื่นๆ	1	4.00
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)		
- 1-3 คน	12	48.00
- 4-6 คน	11	44.00
- มากกว่า 6 คน	2	8.00
(เฉลี่ย 4.00 คน สูงสุด 10 คน ต่ำสุด 1 คน)		
6. อาชีพหลัก		
- ทำนา	0	0.00
- ทำไร่	0	0.00
- รับราชการ	0	0.00
- เลี้ยงสัตว์	2	8.00
- ค้าขาย	23	92.00
7. ประกอบธุรกิจมากี่ปี		
- 1-5 ปี	11	44.00
- 6-10 ปี	6	24.00
- 11-15 ปี	0	0.00
- มากกว่า 15 ปี	8	32.00

จากตารางที่ 4 - 7 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ พบว่า ผู้ประกอบการ ร้อยละ 56.00 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 44.00 เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.00 มีอายุระหว่าง 41-55 ปี ร้อยละ 24.00 มีอายุมากกว่า 55 ปี และร้อยละ 20.00 อายุไม่เกิน 40 ปี ร้อยละ 80 ผู้ประกอบการมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 20.00 สถานภาพโสด เกษตรกร ร้อยละ 96.00 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และร้อยละ 4.00 อื่นๆ ร้อยละ 48 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน ร้อยละ 44.00 จำนวนสมาชิก 4-6 คน และ ร้อยละ 8.00 จำนวนสมาชิกมากกว่า 6 คน ซึ่งสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.00 คน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 92 ประกอบอาชีพค้าขาย การประกอบธุรกิจด้านสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ พบว่า ร้อยละ 44.00 ประกอบธุรกิจมา 1-5 ปี ร้อยละ 32.00 มากกว่า 15 ปี และร้อยละ 24.00 จำหน่ายเนื้อสัตว์ 6-10 ปี

ตารางที่ 4 - 8 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม

n = 25

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนแรงงาน		
1.1 จำนวนแรงงานในการทำธุรกิจ (คน/ครัวเรือน)		
- 1 คน	10	40.00
- 2 คน	10	40.00
- มากกว่า 2 คน	5	20.00
(เฉลี่ย 2.04 คน สูงสุด 5 คน ต่ำสุด 1 คน)		
แรงงานที่ใช้ทำธุรกิจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ได้แก่		
- เลี้ยงเอง	11	34.38
- ภรรยา/สามี	12	37.50
- ลูก	3	9.38
- พ่อ/แม่	1	3.12
- จ้างคนอื่น	5	15.62
1.2 มีการจ้างแรงงาน ปีละ (ราย)		
- 1 ราย	21	84.00
- 2 ราย	2	8.00
- 3 ราย	0	0.00
- 4 ราย	1	4.00
- 5 ราย	1	4.00
1.3 ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน (บาท/คน/ปี)		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	19	76.00
- 10,001-30,000 บาท	0	0.00
- 30,001-50,000 บาท	1	4.00
- 50,000-70,000 บาท	1	4.00

ตารางที่ 4 - 8 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
- 70,000 บาทขึ้นไป	4	16.00
1.4 มีปัญหาในการจ้างแรงงานหรือไม่		
- ไม่มี	25	100.00
- มี	0	0.00
2. ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ		
- ระดับประถมศึกษา	10	40.00
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	8	32.00
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	5	20.00
- ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า	2	8.00
3. แหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ		
3.1 เงินทุนของตัวเอง (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ใช้เงินทุนของตัวเอง	7	28.00
- ใช้เงินทุนของตัวเอง	18	72.00
(เฉลี่ย 37,184 บาท สูงสุด 500,000 บาท ต่ำสุด 600 บาท)		
3.2 เงินทุนกู้ยืมในระบบ ได้แก่		
3.2.1 เงินทุนกู้จาก ธ.ก.ส. (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	25	100.00
- กู้	0	0.00
3.2.2 เงินทุนกู้จากธนาคารพาณิชย์ (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	25	100.00
- กู้	0	0.00
3.3 เงินทุนกู้ยืมนอกระบบ (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	22	88.00
- กู้	5	12.00
(เฉลี่ย 5,400 บาท สูงสุด 100,000 บาท ต่ำสุด 15,000 บาท)		
3.4 เงินทุนในการทำธุรกิจรวมทั้งหมด (บาท/ครัวเรือน)		
- มีการใช้เงินทุน		
- ช่วงจำนวนเงินลงทุน		
- น้อยกว่า 10,000 บาท	13	52.00
- 10,000-50,000 บาท	8	32.00
- มากกว่า 50,000 บาท	4	16.00

ตารางที่ 4 - 8 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
(เฉลี่ย 316,560.78 บาท สูงสุด 500,000 บาท ต่ำสุด 600 บาท)		
4. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
4.1 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์		
- เป็น	0	0.00
- ไม่เป็น	25	100.00
4. การเป็นสมาชิกกลุ่ม (ต่อ)		
4.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์แบบใด		
- กลุ่มเกษตรกรจดทะเบียน	0	0.00
- กลุ่มสหกรณ์	0	0.00
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	0	0.00
- สมาคม/ชมรม	0	0.00
4.3 การที่จะทำให้การประกอบธุรกิจสถานจำหน่ายเนื้อสัตว์ให้ประสบความสำเร็จ ท่านคิดว่าการรวมกลุ่ม มีความจำเป็นหรือไม่		
- จำเป็น	5	20.00
- ไม่จำเป็น	20	80.00
5. ความรู้ประสบการณ์ในการทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์		
5.1 ท่านมีความรู้ประสบการณ์ในการทำธุรกิจมากี่ปี		
- 1-5 ปี	12	48.00
- 6-10 ปี	5	20.00
- 11-15 ปี	1	4.00
- 16 ปีขึ้นไป	7	28.00
5.2 ท่านก่อตั้งธุรกิจขึ้นเอง หรือเป็นมรดกตกทอดจากพ่อ-แม่		
- ก่อตั้งขึ้นเอง	19	76.00
- เป็นมรดกจากพ่อ-แม่	6	24.00
5.3 ท่านได้รับการอบรมในเรื่องสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์จากหน่วยงานของกรมปศุสัตว์		
- ไม่ได้อบรม	12	48.00
- ได้รับการฝึกอบรมเป็นประจำต่อเนื่อง	13	52.00
6. การจัดการสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์		
6.1 สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ได้รับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์		
- ได้รับการรับรอง	8	32.00
- ไม่ได้ได้รับการรับรอง	17	68.00
6.2 ท่านมีการปรับปรุงสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์อยู่เป็นประจำ		

ตารางที่ 4 - 8 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
- ใช่	17	68.00
- ไม่ใช่	8	32.00
6.3 สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ของท่านมีการร้องเรียนปัญหาสิ่งแวดล้อม		
- มี	0	0.00
- ไม่มี	25	100.00
7. การตลาดโคเนื้อ		
7.1 ราคาที่ท่านขายที่ตลาดในปัจจุบัน		
- เนื้อโค		
- ต่ำกว่า 100 บาท	0	0.00
- 100-150 บาท	0	0.00
- 150-200 บาท	2	8.00
- มากกว่า 200 บาทขึ้นไป	23	92.00
- เครื่องใน		
- ต่ำกว่า 100 บาท	0	0.00
- 100-150 บาท	17	68.00
- 150-200 บาท	8	32.00
- มากกว่า 200 บาทขึ้นไป	0	0.00
- อื่นๆ (เนื้อโครง)		
- ต่ำกว่า 100 บาท	0	0.00
- 100-150 บาท	0	0.00
- 150-200 บาท	0	0.00
- มากกว่า 200 บาทขึ้นไป	25	100.00
7.2 ท่านมีปัญหาในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- คุณภาพเนื้อโค	8	32.00

จากตารางที่ 4-8 จำนวนแรงงานในการทำธุรกิจ พบว่า โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.00 มีแรงงานในการทำธุรกิจ จำนวน 1-2 คน รองลงมาคือ ร้อยละ 20.00 มากกว่า 2 คน โดยมีจำนวนแรงงาน สูงสุด 5 คน ต่ำสุด 1 คน เฉลี่ย 2.04 คน ซึ่งร้อยละ 37.50 แรงงานที่ใช้ทำธุรกิจส่วนใหญ่ คือ ภรรยา/สามี รองลงมาคือ เลี้ยงเอง จ้างคนอื่น ลูก และพ่อแม่ ร้อยละ 34.38 , 15.62 , 9.38 และ 3.12 ตามลำดับ ร้อยละ 84.00 มีการจ้างแรงงานปีละ 1 ราย รองลงมา ร้อยละ 8 จำนวน 2 ราย และร้อยละ 4 จำนวน 4 และ 5 ราย เท่ากัน ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ร้อยละ 76.00 มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือ ร้อยละ 16.00 จ้างแรงงาน 70,000 บาทขึ้นไป และ

ร้อยละ 4.00 จ้างแรงงาน 30,001-50,000 บาท และ 50,000-70,000 บาท เท่ากัน ซึ่งการจ้างแรงงานโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 100.00 ไม่มีปัญหา

จากการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 40.00 ผู้ประกอบการจบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ร้อยละ 32.00 , 20.00 และ 8.00 ตามลำดับ

ด้านแหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ ร้อยละ 72.00 ผู้ประกอบการใช้เงินทุนของตัวเอง ร้อยละ 28.00 ไม่ใช้เงินทุนของตนเอง สูงสุด 500,000 บาท ต่ำสุด 600 บาท เฉลี่ย 37,184 บาท ไม่มีการใช้เงินทุนกู้ยืมในระบบ และมีการกู้เงินนอกระบบ ร้อยละ 12.00 สูงสุด 10,000 บาท ต่ำสุด 15,000 บาท เฉลี่ย 5,400 บาท รวมเงินทุนในการทำธุรกิจทั้งหมด ร้อยละ 52.00 ใช้เงินทุนน้อยกว่า 100,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 32.00 ใช้เงินทุน 10,000-50,000 บาท และร้อยละ 16.00 ใช้เงินทุนมากกว่า 50,000 บาท ซึ่งใช้เงินทุนในการทำธุรกิจรวมทั้งหมด สูงสุด 500,000 บาท ต่ำสุด 600 บาท เฉลี่ย 316,560.78 บาท

ผู้ประกอบการทั้งหมดไม่เป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์ และเห็นว่าการรวมกลุ่มร้อยละ 80.00 ไม่มีความจำเป็นที่จะทำให้การประกอบธุรกิจประสบผลสำเร็จ ร้อยละ 48.00 มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจ 1-5 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ 16 ปีขึ้นไป 6-10 ปี และ 11-15 ปี ร้อยละ 28.00 , 20.00 และ 4.00 ตามลำดับ ซึ่งร้อยละ 76.00 เป็นผู้ก่อตั้งธุรกิจขึ้นเอง และร้อยละ 52.00 ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์จากกรมปศุสัตว์เป็นประจำต่อเนื่อง ร้อยละ 68.00 ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์ แต่ร้อยละ 68.00 มีการปรับปรุงสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์อยู่เป็นประจำ และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ไม่มีการร้องเรียนปัญหาสิ่งแวดล้อมเลย

ด้านการตลาด พบว่า ราคาเนื้อโคที่ขายในตลาดปัจจุบัน ร้อยละ 92.00 มีราคามากกว่า 200 บาท ขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 8.00 มีราคา 150-200 บาท ราคาเครื่องใน ร้อยละ 68.00 มีราคา 100-150 บาท รองลงมา ร้อยละ 32.00 มีราคา 150-200 บาท ส่วนเนื้อโครัง ร้อยละ 100.00 มีราคามากกว่า 200 บาท ขึ้นไป และร้อยละ 32.00 ผู้ประกอบการพบปัญหาคุณภาพเนื้อโค

ตารางที่ 4 - 9 ปัจจัยทางจิตวิทยา

n = 25

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น(ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วย	Mean ± SD	แปลความหมาย
ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค							
1.การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทำให้ท่านมีรายได้ที่มั่นคงเลี้ยงชีพได้	48.00	36.00	16.00	0.00	0.00	4.32±0.75	มาก
2.การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์มีความมั่นคง มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ	28.00	44.00	28.00	0.00	0.00	4.00±0.76	มาก
3.การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สามารถถ่ายทอดเป็นมรดกถึงลูกหลานได้	20.00	52.00	28.00	0.00	0.00	3.92±0.70	มาก
4.การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทำให้ครอบครัวอบอุ่น	24.00	36.00	32.00	8.00	0.00	3.76±0.93	มาก
5.การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทำให้สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี	16.00	44.00	40.00	0.00	0.00	3.76±0.72	มาก
6.การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทำให้มีความปลอดภัยในชีวิต มีชีวิตเป็นสุข	16.00	52.00	32.00	0.00	0.00	3.84±0.69	มาก
7.การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์เป็นที่รังเกียจของคนรอบๆข้าง	4.00	20.00	52.00	16.00	4.00	2.96±0.94	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย						3.79 ± 0.78	มาก

จากตารางที่ 4-9 การศึกษาข้อมูลจิตวิทยาของเจ้าของสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ได้ให้ระดับความคิดเห็นมาก ในเรื่อง การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทำให้ท่านมีรายได้ที่มั่นคงเลี้ยงชีพได้ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.32 รองลงมาเห็นว่า การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์มีความมั่นคง มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.00 การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สามารถถ่ายทอดเป็นมรดกถึงลูกหลานได้ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.92 การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทำให้มีความปลอดภัยในชีวิต มีชีวิตเป็นสุข ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.84 การทำธุรกิจ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทำให้ครอบครัวอบอุ่น และการทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทำให้สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.76 เท่ากัน สำหรับเรื่องที่มีระดับความคิดเห็นปานกลาง คือ การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ เป็นที่รังเกียจของคนรอบๆข้าง ที่ระดับค่าเฉลี่ย 2.96

ตารางที่ 4-10 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร n = 62

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	33	53.23
- หญิง	29	46.77
2. อายุ		
- ไม่เกิน 40 ปี	22	35.49
- 41-55 ปี	32	51.61
- มากกว่า 55 ปี	8	12.90
3. สถานภาพการสมรส		
- สมรส	38	61.29
- โสด	20	32.26
- หม้าย	4	6.45
4. สถานภาพทางสังคม		
- ไม่มีตำแหน่ง	58	93.54
- กรรมการหมู่บ้าน	2	3.23
- สมาชิก อ.บ.ต.	-	0.00
- ผู้ใหญ่บ้าน	-	0.00
- อื่นๆ	2	3.23
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)		
- 1-3 คน	25	40.32
- 4-6 คน	31	50.00
- มากกว่า 6 คน	6	9.68
(เฉลี่ย 4.35 คน สูงสุด 20 คน ต่ำสุด 1 คน)		
6. อาชีพหลัก		
- ทำนา	6	9.68
- ทำไร่	1	1.61
- รับราชการ	1	1.61
- เลี้ยงสัตว์	-	0.00
- ค้าขาย	54	87.10

ตารางที่ 4-10 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
7. พื้นที่ในการสร้างโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร		
- เช่า	38	61.29
- มีพื้นที่ของตนเอง	24	38.71
- ไม่เกิน 5 ไร่	20	32.26
- 6-10 ไร่	4	6.45
- 11ไร่ขึ้นไป	-	0.00
(เฉลี่ย 0.94 ไร่ สูงสุด 10 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่)		
8. ประกอบธุรกิจด้านโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร มากี่ปี		
- 1-5 ปี	23	37.10
- 6-10 ปี	18	29.03
- 11-15 ปี	5	8.07
- มากกว่า 15 ปี	16	25.80

จากตารางที่ 4 - 10 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารพบว่า ผู้ประกอบการ ร้อยละ 53.23 เป็นเพศชาย ร้อยละ 46.77เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.61 มีอายุระหว่าง 41-55 ปี ร้อยละ 35.49 อายุไม่เกิน 40 ปี และร้อยละ 12.90 อายุมากกว่า 55 ปี ร้อยละ 61.29 ผู้ประกอบการมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 32.26 สถานภาพโสด และร้อยละ 6.45 เป็นหม้าย เกษตรกรร้อยละ 93.54 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และร้อยละ 3.23 เป็นกรรมการหมู่บ้าน และอื่นๆ ร้อยละ 20 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน ร้อยละ 40.32 จำนวนสมาชิก 1-3 คน และร้อยละ 9.68 จำนวนสมาชิกมากกว่า 6 คน ซึ่งสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.35 คน การประกอบอาชีพของผู้ประกอบการ พบว่า ร้อยละ 87.10 มีอาชีพค้าขายมากที่สุด รองลงมาคือ ร้อยละ 9.68 ทำนา และทำไร่ รับราชการ เท่ากัน ร้อยละ 1.61

พื้นที่ในการสร้างโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร พบว่า ร้อยละ 38 เช่าพื้นที่ และร้อยละ 24 มีพื้นที่ของตนเอง โดยจำนวนพื้นที่สูงสุด 10 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ เฉลี่ย 0.94 ไร่ ร้อยละ 37.10 มีการประกอบธุรกิจด้านโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร จำนวน 1-5 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ ร้อยละ 29.03 จำนวน 6-10 ปี ร้อยละ 25.80 มากกว่า 15 ปี และร้อยละ 8.07 จำนวน 11-15 ปี

ตารางที่ 4-11 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม

n = 62

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนแรงงาน		
1.1 จำนวนแรงงานในการทำธุรกิจ (คน/ครัวเรือน)		
- 1-20 คน	56	90.32
- 21-40 คน	2	2.23
- 41-60 คน	1	1.61
- มากกว่า 61 คน	3	4.84
(เฉลี่ย 20.15 คน สูงสุด 700 คน ต่ำสุด 1 คน)		
แรงงานที่ใช้ทำธุรกิจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ได้แก่		
- เลี้ยงเอง	20	22.22
- ภรรยา/สามี	26	28.89
- ลูก	8	8.89
- พ่อ/แม่	2	2.22
- จ้างคนอื่น	34	37.78
1.2 มีการจ้างแรงงาน ปีละ (ราย)		
- 1-30 ราย	55	88.71
- 31-60 ราย	1	1.61
- 61-90 ราย	1	1.61
- มากกว่า 90 รายขึ้นไป	5	8.07
1.3 ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน (บาท/คน/ปี)		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	37	59.68
- 10,000-30,000 บาท	4	6.45
- 30,001-50,000 บาท	0	0.00
- 50,000-70,000 บาท	1	1.61
- 70,000 บาทขึ้นไป	20	32.26
1.4 มีปัญหาในการจ้างแรงงานหรือไม่		
- ไม่มี	57	91.94
- มี	5	8.06
2. ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ		
- ระดับประถมศึกษา	13	20.97
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	6	9.68
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	19	30.65
- ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า	24	38.71

ตารางที่ 4-11 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
3. แหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ		
3.1 เงินทุนของตัวเอง (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ใช้เงินทุนของตัวเอง	35	56.45
- ใช้เงินทุนของตัวเอง	27	43.55
(เฉลี่ย 830,459.68 บาท สูงสุด 30,000,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท)		
3.2 เงินทุนกู้ยืมในระบบ ได้แก่		
3.2.1 เงินทุนกู้จาก ธ.ก.ส. (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	58	93.55
- กู้	4	6.45
(เฉลี่ย 12,096.77 บาท สูงสุด 300,000 บาท ต่ำสุด 50,000 บาท)		
3.2.2 เงินทุนกู้จากธนาคารพาณิชย์ (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	55	88.71
- กู้	7	11.29
(เฉลี่ย 1,072,903.23 บาท สูงสุด 30,000,000 บาท ต่ำสุด 50,000 บาท)		
3.3 เงินทุนกู้ยืมนอกระบบ (บาท/ครัวเรือน)		
- ไม่ได้กู้	58	93.55
- กู้	4	6.45
(เฉลี่ย 4,838.71 บาท สูงสุด 120,000 บาท ต่ำสุด 30,000 บาท)		
3.4 เงินทุนในการทำธุรกิจรวมทั้งหมด (บาท/ครัวเรือน)		
- มีการใช้เงินทุน		
- ช่วงจำนวนเงินลงทุน		
- น้อยกว่า 100,000 บาท	35	56.45
- 100,000-500,000 บาท	14	22.58
- มากกว่า 500,000 บาท	13	20.97
(เฉลี่ย 1,934,814.52 บาท สูงสุด 60,000,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท)		
4. การตลาดโคเนื้อ		
4.1 ท่านซื้อเนื้อโคชำแหละจากแหล่งใด		
- จากโรงฆ่าสัตว์	1	1.61
- จากร้านค้าส่ง ขนาดใหญ่	36	58.06
- จากผู้ประกอบการรายย่อย	25	40.33
4.2 ท่านมีความต้องการเนื้อโค แบบใด		
- แच्छ่เย็น	9	14.52

ตารางที่ 4 - 11 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
4. การตลาดโคเนื้อ (ต่อ)		
- เนื้อโคสด	41	66.13
- เนื้อโคแช่แข็ง	12	19.35
4.3 เนื้อโคที่ท่านต้องการปริมาณมาก มีลูกค้าต้องการบริโภค มาก ได้แก่ เนื้อโคที่ผลิตจากโคประเภทใด		
- เนื้อโคขุนสายพันธุ์ยุโรป	34	54.84
- เนื้อโคมัน	1	1.61
- เนื้อโคพื้นเมือง	27	46.55
- เนื้อโคนม	0	0.00
4.4 ภัตตาคาร/โรงแรม ของท่าน ต้องการเนื้อโควันละเท่าใด (กก./วัน)		
- 1-10 กก.	50	80.64
- 11-20 กก.	7	11.29
- 21-30 กก.	3	4.84
- 31 กก.ขึ้นไป	2	3.23
4.5 เนื้อโคที่ท่านรับซื้อจำเป็นต้องมีเครื่องหมาย Halal หรือไม่		
- จำเป็น	21	33.87
- ไม่จำเป็น	41	66.13
4.6 ท่านมีปัญหาในการซื้อเนื้อโค เพื่อมาประกอบอาหารใน ด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- คุณภาพของเนื้อโค	21	30.88
- ปัญหาฮาลาล	1	1.47
- หาซื้อเนื้อโคไม่ได้	0	0.00
- เนื้อโคมีราคาแพง	46	67.65
- อื่นๆ	0	0.00
4.7 ท่านคิดว่า แบรรนด์ ของเนื้อโคมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อ โคของท่าน		
- ใช่	25	40.32
- ไม่ใช่	37	59.68
4.8 ลูกค้าของท่านส่วนใหญ่เป็นชนชาติใด		
- ชาวไทย	42	67.74
- ชาวยุโรป	18	29.03
- ชาวจีน	2	3.23
- ชาวอินเดีย	0	0.00

จากตารางที่ 4-11 จำนวนแรงงานในการทำธุรกิจ พบว่า โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.32 มีแรงงานในการทำธุรกิจ จำนวน 1-20 คน รองลงมาคือ มากกว่า 61 คน 21-40 คน และ 41-60 คน ร้อยละ 4.84 , 2.23 และ 1.61 ตามลำดับ โดยมีจำนวนแรงงาน สูงสุด 700 คน ต่ำสุด 1 คน เฉลี่ย 20.15 คน ซึ่งร้อยละ 37.78 แรงงานที่ใช้ทำธุรกิจส่วนใหญ่ คือ จ้างคนอื่น รองลงมาคือ ภรรยา/สามี เลี้ยงเอง ลูก และพ่อแม่ ร้อยละ 28.89 , 22.22 , 8.89 และ 2.22 ตามลำดับ ร้อยละ **88.71** มีการจ้างแรงงานปีละ 1-30 ราย รองลงมา ร้อยละ 80.7 มากกว่า 90 รายขึ้นไป และ 31-60 ราย , 61-90 ราย มีการจ้างแรงงาน ร้อยละ 1.61 เท่ากัน ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ร้อยละ 59.68 มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือ 70,000 บาทขึ้นไป 10,000-30,000 บาท และ 50,000-70,000 บาท ร้อยละ 32.26 , 6.45 และ 1.61 ตามลำดับ ซึ่งการจ้างแรงงานโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.94 ไม่มีปัญหา และร้อยละ 8.06 มีปัญหาในการจ้างแรงงาน

จากการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 38.71 ผู้ประกอบการจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่า รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ร้อยละ 30.65 , 20.97 และ 9.68 ตามลำดับ

ด้านแหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ ร้อยละ 56.45 ผู้ประกอบการไม่ใช้เงินทุนของตัวเอง ร้อยละ 43.55 ใช้เงินทุนของตนเอง สูงสุด 30,000,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท เฉลี่ย 830,459.68 บาท เงินทุนกู้ยืมในระบบ ร้อยละ 6.45 มีการกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส. สูงสุด 300,000 บาท ต่ำสุด 50,000 บาท เฉลี่ย 12,096.77 บาท ร้อยละ 11.29 มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ สูงสุด 30,000,000 บาท ต่ำสุด 50,000 บาท เฉลี่ย 1,072,903.23 บาท และร้อยละ 6.45 มีการกู้เงินนอก ระบบ สูงสุด 120,000 บาท ต่ำสุด 30,000 บาท เฉลี่ย 4,838.71 บาท รวมเงินทุนในการทำธุรกิจ ทั้งหมด ร้อยละ 56.45 ใช้เงินทุนน้อยกว่า 100,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 22.58 ใช้เงินทุน 100,000-500,000 บาท และร้อยละ 20.97 ใช้เงินทุนมากกว่า 500,000 บาท ซึ่งใช้เงินทุนในการ ธุรกิจรวมทั้งหมด สูงสุด 60,000,000 บาท ต่ำสุด 1,000 บาท เฉลี่ย 1,934,814.52 บาท

ด้านการตลาด พบว่า ร้อยละ 58.06 ผู้ประกอบการซื้อเนื้อโคชำแหละจากร้านค้าส่ง ขนาดใหญ่ รองลงมา ซื้อจากผู้ประกอบการรายย่อย และจากโรงฆ่าสัตว์ ร้อยละ 40.33 และ 8.07 ตามลำดับ เนื้อโคที่ผู้ประกอบการต้องการ ร้อยละ 66.13 เป็นเนื้อโคสด ร้อยละ 19.35 เป็นเนื้อโค แขน่แห้ง และร้อยละ 14.52 เป็นเนื้อโคแช่เย็น ซึ่งเนื้อโคที่ลูกค้าต้องการบริโภคในปริมาณมาก ร้อย ละ 54.84 เป็นเนื้อโคขุนสายพันธุ์ยุโรป รองลงมาคือ ร้อยละ 46.55 เนื้อโคพื้นเมือง และร้อยละ 1.61 เนื้อโคมัน ด้านปริมาณความต้องการเนื้อโคของภัตตาคาร/โรงแรม ส่วนใหญ่ร้อยละ 80.64 ต้องการเนื้อโควันละ 1-10 กก. รองลงมาคือ 11-20 กก. 21-30 กก. และ 31 กก.ขึ้นไป ร้อยละ 11.29 , 4.84 และ 3.23 ตามลำดับ เนื้อโคที่ผู้ประกอบการรับซื้อ ร้อยละ 66.13 ไม่จำเป็นต้องมี เครื่องหมาย Halal ร้อยละ 33.87 จำเป็นต้องมี เครื่องหมาย Halal ซึ่งปัญหาในการซื้อเนื้อโค เพื่อ มาประกอบอาหารที่พบ ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.65 เนื้อโคมีราคาแพง ร้อยละ 30.88 มีปัญหาด้าน คุณภาพของเนื้อโค และร้อยละ 1.47 มีปัญหาฮาลาล ในด้านของการตัดสินใจซื้อเนื้อโคของ ผู้ประกอบการ พบว่า ร้อยละ 59.68 แบนด์ ของเนื้อโคไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อโค ร้อยละ 40.32 แบนด์ ของเนื้อโคมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อโค และลูกค้าที่มาใช้บริการส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.74 เป็นลูกค้าชาวไทย รองลงมา คือ ชาวยุโรป และชาวจีน ร้อยละ 29.03 และ 3.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 ปัจจัยทางจิตวิทยา

n = 62

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น(ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ยของระดับ ความคิดเห็น	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วย	Mean ± SD	แปล ความหมาย
ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค							
1. ท่านคิดว่ารัฐบาลควรส่งเสริมให้ บริโภคน้ำโค ให้เพิ่มขึ้น	30.65	33.87	29.03	4.84	1.61	3.87±0.97	มาก
2. ท่านคิดว่าผู้บริโภคน้ำโคมีความ ปลอดภัย สินค้าได้มาตรฐาน	16.13	46.77	32.26	4.84	0.00	3.74±0.79	มาก
3. กรมปศุสัตว์ เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ในการผลิตน้ำโคให้เพียงพอต่อการ บริโภค และมีความปลอดภัย	24.19	38.71	32.26	4.84	0.00	3.82±0.86	มาก
4. การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมี รายได้ดี มีความมั่นคงในชีวิต	22.58	38.71	37.10	1.61	0.00	3.82±0.80	มาก
5. การทำธุรกิจของท่าน สามารถสืบ ทอดสู่รุ่นลูกได้	32.26	37.10	30.64	0.00	0.00	4.02±0.80	มาก
6. การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมี ความสุข	35.48	45.16	19.36	0.00	0.00	4.16±0.73	มาก
ค่าเฉลี่ย						3.91±0.83	มาก

จากตารางที่ 4-12 ศึกษาระดับความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโคด้านต่างๆ โดยให้ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และไม่เห็นด้วย พบว่า ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค อยู่ในระดับมาก คือ การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมีความสุข (4.16) การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมีรายได้ดี มีความมั่นคงในชีวิต (4.02) ท่านคิดว่ารัฐบาลควรส่งเสริมให้บริโภคน้ำโค ให้เพิ่มขึ้น (3.87) กรมปศุสัตว์ เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ในการผลิตน้ำโคให้เพียงพอต่อการบริโภค และมีความปลอดภัย , การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมีรายได้ดี มีความมั่นคงในชีวิต (3.82) ท่านคิดว่าผู้บริโภคน้ำโคมีความปลอดภัย สินค้าได้มาตรฐาน (3.74)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีพื้นที่ที่ศึกษาใน 9 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว สมุทรปราการ จันทบุรี ระยอง ชลบุรี และตราด ในกลุ่มประชากรตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 81 ราย โรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร จำนวน 62 ราย และเจ้าของโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ จำนวน 51 ราย สรุปได้ดังนี้

1. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

ปัจจัยทางกายภาพ

1.1 สภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า เกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ มีอายุ 41-55 ปี เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์เป็นของตนเอง และมีการปลูกหญ้าเลี้ยงโคมีโคเฉลี่ยมากกว่า 10 หลักร มีปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อคือ เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก บางส่วนไม่มีพื้นที่ถือครอง และไม่ปลูกหญ้าเลี้ยงโค และขาดพ่อพันธุ์โค ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการผลิตโคเนื้อ ดังนั้นควรที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่ อายุอ่อนหันมาเลี้ยงโคเนื้อให้มากขึ้น และส่งเสริมการปลูกหญ้าให้เพิ่มขึ้น

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. ด้านแรงงาน ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัว มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และใช้ทุนของตนเองในการเลี้ยงโค มีปัญหาคือยังมีเกษตรกรบางส่วนต้องการเงินกู้จากสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อนำมาเลี้ยงโคและขยายฟาร์ม ดังนั้นควรส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อให้เพิ่มขึ้นโดยสนับสนุนแหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยราคาถูกระยะ 5-7 ปี

3. ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ มีความรู้ในการเลี้ยงโคเนื้ออย่างถูกต้อง เช่น ด้านการผสมพันธุ์โคเนื้อ ด้านการผสมเทียมโคเนื้อ อาหารหยาบ อาหารข้น อาหารผสมครบส่วน (TMR) วิธีการป้องกันโรค การบำบัดน้ำเสียภายในฟาร์ม และมีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เป็นที่ปรึกษา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ เพิ่มผลผลิตลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่กลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้กับกลุ่มเกษตรกร

4. ด้านการควบคุมป้องกันโรคโคเนื้อ พบว่าเกษตรกรจะนำโคไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคเป็นประจำทุกปี มีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์คอยดูแลรักษาโคให้ ส่วนใหญ่ไม่นำโคไปรับการตรวจโรคทั้งติดต่อ วัณโรคโค และมีปัญหาพยาธิภายใน/ภายนอก ซึ่งเกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ต้องให้คำแนะนำ ฝึกอบรมให้ความรู้ประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกรเห็น

ความสำคัญของปัญหาตลอดจน สนับสนุนยาถ่ายพยาธิภายใน/ภายนอกแก่เกษตรกร และปรับระบบการเลี้ยงโคแบบดั้งเดิมเป็นแบบประณีต (Intensive Farming)

5. ด้านการตลาดโคเนื้อ พบว่าเกษตรกรจะขายโคเนื้อ ให้กับพ่อค้าในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ขายแบบเหมาทั้งฝูง ซึ่งตีราคาเป็นตัว โดยเจ้าของโคเป็นผู้กำหนดราคา เนื่องจากสาเหตุความคุ้นเคย ความไวใจ ซึ่งการซื้อขายแบบนี้ส่วนมากเกษตรกรจะเสียเปรียบ เพราะไม่มีความชำนาญ ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ซื้อขายโดยวิธีการชั่งน้ำหนักโคให้มากขึ้น เพื่อความเป็นธรรมทั้งสองฝ่ายตลอดจน ส่งเสริมการผลิตเนื้อโคคุณภาพให้มากขึ้น ซื้อขายกันตามคุณภาพของเนื้อโค

6. ด้านการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ พบว่ากรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่ให้บริการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด เช่น การเข้าไปเยี่ยมเยียนบริการด้านสุขภาพสัตว์ การฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อ การสร้างอาสาปศุสัตว์ แต่การที่จะทำให้เกษตรกรมีการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืนนั้น กรมปศุสัตว์ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอสร้างการรับรู้ข่าวสารใหม่ๆ ตลอดจนหาวิธีการสร้างแรงจูงใจให้มีอาสาปศุสัตว์ครบทุกหมู่บ้าน ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นๆ ควรเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อให้เพิ่มขึ้น ขยายหน่วยผสมเทียมให้ครอบคลุมพื้นที่ให้มากขึ้น หรือสนับสนุนพ่อพันธุ์ตามความจำเป็น หรือส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อโดยเกษตรกรกู้เงินเพื่อการลงทุน ปลอดดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยราคาถูกผ่อนระยะ 5-7 ปี ก็จะเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้น

7. ด้านปัจจัยทางจิตวิทยา ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโคอยู่ในระดับมาก คือ การเลี้ยงโคมีรายได้มากกว่าการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่นๆ, การเลี้ยงโคเป็นแหล่งออมทรัพย์อย่างหนึ่งของ ครอบครัว, การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงานในครัวเรือน, การเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริมที่สำคัญและยั่งยืนของคนในท้องถิ่น, การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดการอพยพการเคลื่อนย้ายแรงงาน, การเลี้ยงโคเป็นการปรับสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์, การเลี้ยงโคเป็นการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด, การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้, การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในฟาร์มลงได้ และการเลี้ยงโคทำให้คนในครอบครัวมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโค ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ สำนักงานปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมการเลี้ยงโค, การมีโอกาสได้ไปทัศนศึกษาดูงานการเลี้ยงโคมีผลต่อการตัดสินใจในการเลี้ยงโค, การมีโอกาสเข้าอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคส่งผลให้เลี้ยงโคอย่างถูกต้องมากขึ้น, รัฐให้การสนับสนุนโดยการแจกเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และให้คำแนะนำในการทำแปลงหญ้าแก่ผู้เลี้ยงโค, การมีพื้นที่แปลงหญ้าช่วยในการตัดสินใจการเลี้ยงโค, การเลี้ยงโคจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการเลี้ยง, การเลี้ยงโคจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มกันขาย เพื่อต่อรองราคา, การเลี้ยงโคจะมีโอกาสได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ และการเลี้ยงโคจะมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนอีก 2 หัวข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโค และภาครัฐให้การช่วยเหลือด้านเงินกู้เพื่อการเกษตรมากขึ้นจึงทำให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเพิ่มขึ้น ดังนั้น จะพบว่า การเลี้ยงโคเนื้อ ทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งเกษตรกรก็ทราบอยู่แล้ว หลายคนอยากจะเลี้ยงโคเนื้อ แต่มีปัญหาในด้านพื้นที่เลี้ยง ด้านความรู้ แรงงาน การจัดการฟาร์ม ด้านเงินลงทุน ดังนั้นภาครัฐควรเข้าไปส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อให้มากขึ้น โดยการสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ เช่น สนับสนุนธนาคาร

โคเนื้อ สนับสนุนเงินกู้ปลอดดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยถูก จากธนาคารต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมการผลิตเนื้อโคคุณภาพสูง ขายได้ในราคาแพง ในรูปแบบการรวมกลุ่มการผลิต เพื่อสร้างอำนาจต่อรองการตลาด

1. โรงฆ่าสัตว์

ปัจจัยทางกายภาพ

1. สภาพพื้นฐานของเจ้าโรงฆ่าสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41-55 ปี มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.12 คน มีอาชีพค้าขาย ประกอบธุรกิจด้านโรงฆ่าสัตว์มากกว่า 15 ปี ปัญหาที่พบคือผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอายุในวัยกลางคน ซึ่งถ้าหากคนเหล่านี้อายุมากขึ้นอีกก็จะทำไม่ไหว และเลิกกิจการในที่สุด ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) เข้ามาสืบทอดธุรกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

2. ด้านแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่จะมีแรงงานการทำธุรกิจ โดยการจ้าง ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจ้างแรงงาน ด้านแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเอง แต่ก็มีปัญหาคือ บางส่วนยังต้องพึ่งแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินต่างๆอยู่ ดังนั้น ภาครัฐควรหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยราคาถูก แก่ผู้ประกอบการ ตลอดจนเงินชั่งบประมาณจากกลุ่มจังหวัด/จังหวัด สนับสนุนในการก่อสร้างโรงฆ่าโค-กระบือมาตรฐานต่อไป เพื่อให้เนื้อโคมีคุณภาพปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค

3. ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นผู้ประกอบการรายเดี่ยว ไม่จำเป็นต้องมีการรวมกลุ่ม มีประสบการณ์การทำธุรกิจ 10 ปีขึ้นไป ก่อตั้งโรงฆ่าสัตว์เอง ได้รับการฝึกอบรมเรื่องโรงฆ่าสัตว์จากกรมปศุสัตว์ เป็นประจำและต่อเนื่อง โรงฆ่าสัตว์ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม และไม่มีปัญหาร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม แต่ปัญหาที่พบคือเกษตรกรห่อนยาน ไม่เอาใจใส่ในการรักษามาตรฐานไว้ตลอดเวลา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ต้องเข้มงวดตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์เป็นประจำสม่ำเสมอ

4. ด้านการตลาดโคเนื้อ ส่วนใหญ่จะซื้อโคจากเกษตรกรทั่วไปเข้าโรงฆ่าสัตว์ มีการชำแหละโคเนื้อวันละ 1-2 ตัว ใช้วิธีตีราคาขายตัว โดยชั่งน้ำหนัก ขณะซื้อกิโลกรัมละ 80 และ 85 บาท ปัญหาที่พบมากที่สุดในการซื้อโคเข้าโรงฆ่าคือ โคมีชีวิตราคาแพง ปัญหาที่พบคือ โคมีชีวิตราคาแพง เนื่องจากปริมาณการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค การจะทำให้โคมีชีวิตราคาถูกลงก็ต้องเพิ่มปริมาณการผลิตให้มากขึ้น ให้สมดุลด้านความต้องการบริโภค และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เจ้าของโรงฆ่าซื้อโคจากเกษตรกรทั่วไป ทำให้ไม่มีปริมาณ จำนวนที่แน่นอน ดังนั้น ถ้าหากเกษตรกรรวมกันในรูปแบบสหกรณ์ ก็จะสามารถส่งโคเนื้อเข้าโรงฆ่าสัตว์ได้ปริมาณที่แน่นอน และสม่ำเสมอ

5. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโคอยู่ในระดับมาก คือ การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้ท่านมีรายได้ที่มั่นคงเลี้ยงชีพได้, การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์มีความมั่นคง มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ, การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์สามารถถ่ายทอดเป็นมรดกถึงลูกหลานได้, การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้มีความปลอดภัยในชีวิต มีชีวิตเป็นสุข, การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้ครอบครัวอบอุ่น, การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ทำให้สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี และมี 1 หัวข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์เป็นที่รังเกียจของคนรอบๆข้าง ปัญหาที่พบคือ การสร้างแรงจูงใจ ให้ดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง โดยภาครัฐสนับสนุนแหล่งเงินกู้

ดอกเบี้ยยถูก ควรส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer เข้าไปดำเนินธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ เนื่องจากมีรายได้ดี มีความมั่นคง และคนรุ่นใหม่สามารถที่พัฒนา ปรับปรุง เพิ่มช่องทางการตลาด ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ ก็จะทำให้โรงฆ่าสัตว์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์

1. ลักษณะพื้นฐานของเจ้าของสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 41-55 ปี มีอาชีพค้าขายมากที่สุด ประกอบธุรกิจเป็นระยะเวลา 1-5 ปี
2. ด้านแรงงาน ส่วนใหญ่มีแรงงานในการทำธุรกิจ คือสามี/ภรรยา มีการจ้างแรงงานเฉลี่ยปีละ 1 ราย แหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจส่วนใหญ่ใช้ทุนของตนเอง ไม่มีการกู้ยืมเงินนอกระบบเลย ทุนที่ใช้ในการทำธุรกิจทั้งหมด อยู่ระหว่าง 10,000-50,000 บาท/ครัวเรือน
3. ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่จำเป็นต้องมีการรวมกลุ่ม
4. ความรู้ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ไม่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์จากกรมปศุสัตว์ ร้อยละ 48 และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ไม่ได้ตรวจรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์ ร้อยละ 68 และส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเรื่องเรียน เรื่องสิ่งแวดล้อม
5. ด้านการตลาดโคเนื้อ ส่วนใหญ่ขายเนื้อโคกิโลกรัมละมากกว่า 200 บาทขึ้นไป เครื่องในราคา 100-150 บาท เนื้อโคราคาสูงกว่า 200 บาทขึ้นไป ปัญหาที่พบมากที่สุด คือคุณภาพเนื้อโค ร้อยละ 32 ปัญหาที่พบ ได้แก่ สถานที่จำหน่ายเนื้อโค ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 68 กรมปศุสัตว์ควรเร่งดำเนินการโดยเร็ว เพื่อความปลอดภัย เชื่อมั่น ของผู้บริโภค และมีปัญหาด้านคุณภาพของเนื้อโค คิดเป็นร้อยละ 32 แสดงให้เห็นว่า เนื้อโคที่จำหน่ายตามเชิงต่างๆ มีปัญหาด้านคุณภาพของเนื้อ เช่น เป็นเนื้อโคมีอายุมาก เนื้อโคปนตายเองไม่ได้เชือดเอาเลือดออก ทำให้เนื้อโคมีกลิ่นเหม็น น่าเสียดาย ตลอดจนเนื้อโคคุณภาพดี เช่น เนื้อโค โคลูกผสมสายพันธุ์ยุโรป ยังมีการจำหน่ายน้อยมากในเชิงทั่วไป ในจังหวัดต่างๆ ดังนั้นภาครัฐควรเข้มงวดกวดขัน ในเรื่องมาตรฐานสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ และส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพให้มากขึ้น
6. ด้านปัจจัยทางจิตวิทยา ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค อยู่ในระดับมาก คือ การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทำให้ท่านมีรายได้มั่นคงเลี้ยงชีพได้, การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ มีความมั่นคง มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ, การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สามารถถ่ายทอดเป็นมรดกถึงลูกหลานได้, การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทำให้มีความปลอดภัยในชีวิต มีชีวิตเป็นสุข, การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทำให้ครอบครัวอบอุ่น, การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทำให้สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี และมี 1 หัวข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การทำธุรกิจสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์เป็นที่รังเกียจของคนรอบๆข้าง ภาครัฐควรสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการ โดยการกำกับดูแล ควบคุม สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ให้ได้มาตรฐานทุกราย การฝึกอบรมให้ความรู้ผู้เป็นประจำตลอดจนบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เนื้อสัตว์มีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสร้างความเชื่อมั่น ก็จะทำให้มีผู้บริโภคเนื้อโคเพิ่มขึ้น

โรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร

1. ลักษณะพื้นฐานของผู้ประกอบการ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย อายุ 41-55 ปี ซึ่งอยู่ในวัยกลางคน ถ้าอายุมากขึ้นก็จะทำไม่ไหว ดังนั้นควรหาทายาทมาสืบทอดธุรกิจ
2. ด้านแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจ้างแรงงาน ด้านแหล่งเงินทุน พบว่าบางส่วนมีการกู้เงินจากสถาบันการเงินอยู่ รัฐควรสนับสนุนแหล่งเงินกู้ ดอกเบี้ยถูก
3. ด้านการตลาดโคเนื้อ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะซื้อเนื้อโคชำแหละจากร้านค้าส่งขนาดใหญ่ ร้อยละ 58.06 มีความต้องการเนื้อโคที่จะนำมาใช้ในธุรกิจเป็นเนื้อโคสด ประเภทโคขุนसानพันธุ์ยุโรป มากที่สุด ในแต่ละวันจะใช้เนื้อโคประมาณ 1-10 กก. โดยเนื้อโคที่รับซื้อไม่จำเป็นต้องมีเครื่องหมาย Halal ซึ่งปัญหาที่พบในการซื้อเนื้อโค เพื่อมาประกอบอาหารส่วนใหญ่เนื้อโคมีราคาแพง ในการตัดสินใจซื้อเนื้อโคผู้ประกอบการจะไม่คำนึงถึงแบรนด์ของเนื้อโค และลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทย สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่ รัฐควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการเลี้ยงโคเนื้อสายพันธุ์ยุโรปให้มากขึ้น เพื่อลิตให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคโดยการใช้ การตลาดนำการผลิต และส่งเสริมให้มีปริมาณมากขึ้น ก็จะสามารถแก้ปัญหาโคราคาแพงได้ ตลอดจนส่งเสริมการบริโภคเนื้อโค ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่มีชาวยุโรปเป็นจำนวนมาก เช่น จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด เป็นต้น เนื่องจากชาวยุโรปชอบบริโภคเนื้อโครองจากชาวไทย
4. ด้านปัจจัยทางจิตวิทยา ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค อยู่ในระดับมาก คือ ท่านคิดว่ารัฐบาลควรส่งเสริมให้บริโภคเนื้อโค ให้เพิ่มขึ้น, ท่านคิดว่าผู้บริโภคเนื้อโคมีความปลอดภัย สินค้าได้มาตรฐาน, กรมปศุสัตว์ เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ในการผลิตเนื้อโคให้เพียงพอต่อการบริโภค และมีความปลอดภัย, การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมีรายได้ดี มีความมั่นคงในชีวิต, การทำธุรกิจของท่าน สามารถสืบทอดสู่รุ่นลูกได้, การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมีความสุข

ในการสร้างแรงจูงใจของผู้ประกอบการ รัฐควรส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ ในด้านแหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยราคาถูก ตลอดจนควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐานตลอดเวลา และการขยายธุรกิจไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ทางสังคมออนไลน์ ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรสนับสนุนการผลิตโคคุณภาพ เพื่อผลิตเนื้อโคคุณภาพจำหน่ายภายในประเทศ และต่างประเทศให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้โคเนื้อภายในประเทศมีราคาดีขึ้น เกษตรกรก็จะหันมาเลี้ยงโคเนื้อมากขึ้น
2. ภาครัฐควรสนับสนุน ส่งเสริมการเลี้ยงแม่โคเนื้อให้มากขึ้นในภาคตะวันออก โดยการใช้งบประมาณการจัดซื้อแม่โคเนื้อสนับสนุนเกษตรกร ในรูปแบบธนาคารโคเนื้อ เพื่อเป็นการเติมแม่พันธุ์โคเนื้อลงในภาคตะวันออก ให้เพียงพอ
3. เร่งรัดปลูกพืชอาหารสัตว์ในที่ดินเอง หรือพื้นที่สาธารณะประโยชน์ ให้มากขึ้น

4. ภาครัฐควรจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยราคาถูก หรือปลอดดอกเบี้ยผ่อนระยะ 5-7 ปี เพื่อสนับสนุนเกษตรกร โรงฆ่าสัตว์ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ โรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตโคเนื้อให้มากขึ้น

5. ส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ในรูปแบบอุตสาหกรรมให้มากขึ้น โดยการรวมกลุ่มการผลิตในรูปแบบกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ปศุสัตว์ วิสาหกิจชุมชน เกษตรแบบแปลงใหญ่

6. ควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าจากเนื้อโค ให้ได้มาตรฐาน ตลอดห่วงโซ่การผลิต

7. กรมปศุสัตว์จัดทำยุทธศาสตร์โคเนื้อ เพื่อเป็นกรอบในการผลิตโคเนื้อ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และเพียงพอต่อการบริโภค

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสนับสนุนแม่พันธุ์โคเนื้อ และปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรให้มากขึ้น โดยใช้งบประมาณจากกลุ่มจังหวัด/จังหวัด หรือบพัฒนาภาค เพื่อเพิ่มแม่พันธุ์โคเนื้อ

2. เร่งรัด ตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าเนื้อโค ให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค

3. เพิ่มการบริการด้านผสมเทียม หรือพ่อโคพันธุ์ดี เพื่อเพิ่มปริมาณโคเนื้อพันธุ์ดี

4. เร่งประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ในด้านเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อ การตลาด การแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าเนื้อโค

5. ส่งเสริมให้ซื้อขาย โดยการชั่งน้ำหนักโค เพื่อความยุติธรรมทั้งสองฝ่าย

6. ส่งเสริมการบริโภคเนื้อโคให้เพิ่มขึ้น โดยการจัดกิจกรรมรณรงค์บริโภคเนื้อโค

7. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การผลิตเนื้อโคให้มากขึ้น เพื่อสร้างการรับรู้ ขยายตลาด

8. นำยุทธศาสตร์โคเนื้อของกรมปศุสัตว์ เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการแสวงหาส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภค ในภาคตะวันออก อื่นๆอีกเพิ่มเติม เช่น พื้นที่สาธารณะประโยชน์ เพื่อปลูกพืชอาหารสัตว์ แหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ เพื่อทำให้ได้ข้อมูล เพื่อสรุปและวิจารณ์ผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา. ความคิดพื้นฐานการพัฒนาชนบท. สงขลา : ภาควิชาพัฒนาการเกษตรกรรม คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2533.
- ชุมพร ยงค์กิติกุล. ภาษา การคิด และการตัดสินใจ. ในเอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไปหน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 7. หน้า 536-579. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2535.
- ณัฐวุฒิ มณีรัตน์. “ความต้องการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดปราจีนบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรบัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น, 2548.
- ทินกฤต จันทภาโส. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง”. สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาธุรกิจเกษตร, มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, (สำเนา) 2548.
- ธีรชัย ช่อไม้. การเลี้ยงโคกบินทร์บุรีโดยใช้พื้นที่แปลงหญ้าแบบจำกัด. ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ กบินทร์ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี, สำนักพัฒนาปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมปศุสัตว์, สถานีทดสอบพันธุ์สัตว์ปราจีนบุรี, 2544.
- บุญธรรม จิตอนันต์. ส่งเสริมการเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2540.
- บุญมี โสภัง, พิชัย เขิงหอม, สมบัติ ศิลาชัย, ประมวล เขียวอ่อน, ทองจันทร์ พันนา และสุนันท์ นามวิชัย. “รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ฉบับสมบูรณ์”. โครงการวิจัย รูปแบบการเลี้ยงโค-เนื้อที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตำบลดอนแรด อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548.
- ปกรณ์ เอกปนิธานพงศ์. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, (สำเนา) 2539.
- ประเสริฐ บุรพาศิริวัฒน์. “บทบาทของโคเนื้อในระบบการทำฟาร์ม อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, (สำเนา) 2544.
- พัชนี ขนิษฐวงศ์ และมานะ อ่อนคล้าย. “ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง”, วารสารสำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา. 2550. หน้า 44.
- ยุพินพรรณณ ศิริวิธนนกุล. พฤติกรรมและแนวคิดทางสังคม. สงขลา : ภาควิชาพัฒนาการเกษตรกรรม คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2541.
- วัชรพงษ์ กรัณทกาญจน์. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรยากจนในจังหวัดปัตตานี”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาการเกษตร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, (สำเนา) 2546.

- วัลลภ พรหมทอง. หลักและวิธีการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : หจก. สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์. 2541.
- วินิจ อ่องแก้ว. “สภาพการเลี้ยงแม่โคพื้นเมืองผสมเทียมในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา”. **ปัญหาพิเศษคณะสัตวศาสตร์** วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา. 2544.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2529.
- สุทธิพงศ์ อริยะพงศ์สรรงค์, ประสาน ตั้งควัฒนา, เวชสิทธิ์ โทบุราณ, อติศักดิ์ สังข์แก้ว และถนอม ทาทอง. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การศึกษาสถานภาพองค์ความรู้และศักยภาพการผลิตโคพื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อยภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. กรุงเทพฯ : สำนักงานสนับสนุนกองทุนการวิจัย, 2546.
- สุพร คงเกตุ และเฉลิมศักดิ์ รัตนะ. “การใช้เทคโนโลยีการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรในอำเภอร่อนพิบูลย์”. วารสารวิชาการ สำนักสุศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9 จังหวัดสงขลา, 2550.
- สุรศักดิ์ พัฒนสุวรรณ. “ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (สำเนา) 2545.
- เสถียร เหลืองอร่าม. มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.
- อดุลย์ แผละหล๊ะ. “สภาพการเลี้ยงโคเนื้อพื้นเมืองในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา”. **ปัญหาพิเศษคณะวิชาสัตวศาสตร์** วิทยาลัยเกษตรกรรมสงขลา. (สำเนา). 2537.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์เลขที่.....

แบบสอบถาม (สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก

แบบสอบถามนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก และ 78 ข้อย่อย ขอความกรุณาตอบและหรือแสดงระดับความต้องการ ระดับของปัญหา ฯลฯ ให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และขอขอบคุณมาอย่างสูง ณ โอกาสนี้

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน () ตามความจริง

ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางกายภาพ

1. ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () ไม่เกิน 40 ปี () 41 – 55 ปี () มากกว่า 55 ปี
3. สถานภาพการสมรส () สมรส () โสด () หม้าย
4. สถานภาพทางสังคม () ไม่มีตำแหน่ง () กรรมการหมู่บ้าน () สมาชิก อ.บ.ต. () ผู้ใหญ่บ้าน () อื่นๆ (ระบุ)
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน/ครัวเรือน
6. อาชีพหลัก () ทำนา () ทำไร่ () รับราชการ () เลี้ยงสัตว์ () ค้าขาย
7. พื้นที่อยู่ครองทางการเกษตร (ไร่/ครัวเรือน) () ไม่มีพื้นที่ถือครอง () มีพื้นที่ถือครอง ไร่
8. พื้นที่ใช้ในการเลี้ยงโค (ไร่/ครัวเรือน) () ไม่มีพื้นที่ () มีพื้นที่ไร่
9. พื้นที่ใช้ปลูกหญ้า (ไร่/ครัวเรือน) () ไม่มีพื้นที่ () มีพื้นที่ไร่

10. การเช่าที่ดินเพื่อใช้ในการเลี้ยงโค (ไร่/คร้วเรือน)
 () ไม่ได้เช่า () ได้เช่า จำนวนที่ดินที่เช่า.....ไร่
11. จำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง
- 11.1 จำนวนโคพ่อพันธุ์ (ตัว/คร้วเรือน)
 () ไม่มีพ่อพันธุ์ () มีพ่อพันธุ์ จำนวน.....ตัว
- 11.2 จำนวนลูกโค-โครุ่นเพศผู้ (ตัว/คร้วเรือน)
 () ไม่มีลูกโค-โครุ่นเพศผู้ () มีลูกโค-โครุ่นเพศผู้
 จำนวนโครุ่นเพศผู้ที่มีตัว
- 11.3 จำนวนโคแม่พันธุ์ (ตัว/คร้วเรือน)
 () ไม่มีโคแม่พันธุ์ () มีโคแม่พันธุ์
 จำนวนโคแม่พันธุ์ที่มี.....ตัว
- 11.4 จำนวนลูกโคเพศเมีย – โคสาว (ตัว/คร้วเรือน)
 () ไม่มีลูกโค –โคสาว () มีลูกโค –โคสาว
 จำนวนลูกโค – โคสาวที่มี ตัว
- 11.5 จำนวนโคทั้งหมดที่มีตัว/คร้วเรือน
- 11.6 มูลค่ารวมโคทั้งหมด บาท

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ – สังคม

2.1 จำนวนแรงงาน

2.1.1 จำนวน แรงงานในการเลี้ยงโคเนื้อ.....คน/คร้วเรือน

แรงงานที่ใช้เลี้ยงโค ตอบได้มากกว่า 1 ชื่อ ได้แก่

- () เลี้ยงเอง () ภรรยา/สามี () ลูก
 () พ่อ/แม่ ()จ้างคนอื่น ๆ

2.2 ระดับการศึกษา

- () ระดับประถมศึกษา () ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 () ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย () ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

2.3 แหล่งเงินทุนในการเลี้ยงโค

2.3.1 เงินทุนของตัวเอง (บาท/คร้วเรือน)

- () ไม่ใช้เงินทุนของตัวเอง () ใช้เงินทุนของตัวเองบาท

2.3.2 เงินทุนกู้ยืมในระบบ ได้แก่

2.3.2.1 เงินทุนกู้จาก ธ.ก.ส. (บาท/ครัวเรือน)

() ไม่ได้กู้ () กู้ บาท

2.3.2.2 เงินทุนกู้จากธนาคารพาณิชย์ (บาท/ครัวเรือน)

() ไม่ได้กู้ () กู้ บาท

2.3.2.3 เงินทุนกู้จากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท (บาท/ครัวเรือน)

() ไม่ได้กู้ () กู้ บาท

2.3.3 เงินทุนกู้ยืมนอกระบบ (บาท/ครัวเรือน)

() ไม่ได้กู้ () กู้ บาท

2.3.4 เงินทุนในการเลี้ยงโครวมทั้งหมดบาท/ครัวเรือน

2.4 การเป็นสมาชิกกลุ่ม

2.4.1 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์หรือไม่

() เป็น () ไม่เป็น

2.4.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงสัตว์แบบใด

() กลุ่มเกษตรกรจดทะเบียน () กลุ่มสหกรณ์

() กลุ่มวิสาหกิจชุมชน () กลุ่มขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์

2.4.3 การที่จะทำให้อาชีพการเลี้ยงโคเนื้อประสบผลสำเร็จ ท่านคิดว่าการรวมกลุ่มของเกษตรกร มีความจำเป็นหรือไม่

() จำเป็น () ไม่จำเป็น

2.5 ความรู้ในการเลี้ยงโคเนื้อ

2.5.1 ท่านมีความรู้ในด้านพันธุ์โคเนื้ออย่างถูกต้อง

() ใช่ () ไม่ใช่

2.5.2 ท่านมีความรู้ในการผสมพันธุ์โคเนื้อเป็นอย่างดี

() ใช่ () ไม่ใช่

2.5.3 ท่านมีความรู้ในเรื่องผสมเทียมโคเนื้อเป็นอย่างดี

() ใช่ () ไม่ใช่

2.5.4 ท่านรู้จักอาหารหยาบ,อาหารข้น

() ใช่ () ไม่ใช่

2.5.5 ท่านรู้จักอาหารผสมครบส่วน (TMR)

() ใช่ () ไม่ใช่

- 2.5.6 ท่านรู้จักการป้องกันโรค ให้แก่ โคเนื้อ
 ใช่ ไม่ใช่

2.6 การจัดการฟาร์มโคเนื้อ

- 2.6.1 ท่านมีการวางแผนผังฟาร์มโคเนื้อ หรือไม่
 มี ไม่มี

- 2.6.2 ท่านมีระบบป้องกันโรคเข้าฟาร์ม เช่น มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อ น้ำยาพ่นรถ
 ยานพาหนะเข้าออกฟาร์ม
 มี ไม่มี

- 2.6.3 ท่านมีระบบกำจัดขยะมูลฝอย และการบำบัดน้ำเสียภายในฟาร์ม
 มี ไม่มี

- 2.6.4 ท่านมีใครเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อ
 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ สัตวแพทย์เอกชน
 อาสาปศุสัตว์ อื่นๆ ระบุ.....

- 2.6.5 ท่านมีการสำรองอาหารสัตว์ไว้ในยามตลาดแคลน
 ฟางแห้ง หญ้าแห้ง
 ข้าวโพดหมัก หญ้าหมัก
 อื่นๆ ระบุ.....

- 2.6.6 ท่านมีการเลี้ยงโคเนื้อแบบประณีต (Intensive Farming)
 ใช่ ไม่ใช่

2.7 การควบคุมป้องกันโรคโคเนื้อ

- 2.7.1 ท่านได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ประจำปี
 ใช่ ไม่ใช่

- 2.7.2 โคเนื้อท่านได้รับการตรวจโรคแท้งติดต่อ
 ใช่ ไม่ใช่

- 2.7.3 เวลาโคเนื้อป่วย ท่านทำอย่างไร
 ซื้อยามาฉีดยาเอง อาสาปศุสัตว์มารับรักษาให้
 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์รักษาให้ สัตวแพทย์เอกชน

- 2.7.4 โคเนื้อของท่านได้รับการตรวจวัณโรค
 ใช่ ไม่ใช่

- 2.7.5 โคเนื้อของท่านมีปัญหา เรื่องพยาธิภายใน / ภายนอก
 ใช่ ไม่ใช่

2.8 การตลาดโคเนื้อ

2.8.1 ท่านขายโคเนื้อกี่ตัว

- () ไม่ได้ขาย () ปีละ 1- 5 ตัว
 () ปีละ 6 - 10 ตัว () มากกว่า 11 ตัวขึ้นไป

2.8.2 รายได้จากการโคปีละกี่บาท

- () ไม่ได้ขาย () ปีละ 30,000 – 150,000 บาท
 () ปีละ 180,000 – 300,000 บาท
 () มากกว่า 330,000 บาทขึ้นไป

2.8.3 ท่านขายโคเนื้อให้กับใครมากที่สุด

- () พ่อค้าท้องถิ่น () เจ้าของเชียงใหม่ในท้องถิ่น
 () พ่อค้าคนกลางจากต่างจังหวัด () อื่นๆ ระบุ.....

2.8.4 ท่านขายโคเนื้อให้แก่พ่อค้าแบบใด

- () แบบเหมาทั้งฝูง () แยกขาย รายตัว

2.8.5 ท่านขายโคเนื้อให้แก่พ่อค้า โดยวิธีการใด

- () ตีราคาเป็นตัว () วิธีการชั่งน้ำหนัก

2.8.6 ผู้กำหนดราคาซื้อขายโคมีชีวิต คือใคร

- () เจ้าของโค () พ่อค้าคนรับซื้อ
 () สหกรณ์กำหนดราคาให้

2.8.7 ท่านคิดว่าตลาดโคเนื้อที่มีชีวิตควรดำเนินการในรูปแบบใด จึงมีความยั่งยืนได้ ก่าไรมากที่สุด

- () ขายเองให้พ่อค้าคนกลาง
 () รวมกลุ่มกันขายในรูปแบบสหกรณ์
 () ขายให้โรงฆ่าสัตว์โดยตรง

2.9 การรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ

2.9.1 หน่วยงานที่ให้บริการ ส่งเสริมการเลี้ยงโค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () กรมปศุสัตว์
 () องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./อบจ./เทศบาล)
 () เอกชน () สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (ส.ป.ก.)
 () กรมส่งเสริมการเกษตร () อื่นๆ (กลุ่มผู้เลี้ยงโคในหมู่บ้าน)
 () ไม่เคยได้รับบริการจากหน่วยงานใดๆ

2.9.2 การเคยได้รับการเยี่ยมชมจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

- () ไม่เคย () เคย

2.9.3 การใช้บริการด้านสุขภาพโคจากหน่วยงานของกรมปศุสัตว์

() ไม่เคย () เคย

ชนิดที่ให้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ฉีดวัคซีนปากและเท้าเปื่อย หรือคอบวม

() ยาถ่ายพยาธิภายใน

() ยากำจัดพยาธิภายนอก

() แร่ธาตุก้อน

() เอกสารคำแนะนำ

2.9.4 การมีส่วนร่วมสนับสนุนหน่วยงานกรมปศุสัตว์ของเกษตรกร

() ไม่มีส่วนร่วม () เป็นอาสาปศุสัตว์

() ฟาร์มสาธิต หรือแหล่งศึกษาดูงาน () บริจาคทรัพย์สิน/เงิน

2.9.5 การยืมโคเนื้อเพื่อการผลิตจากหน่วยงานต่างๆ ของเกษตรกร

() ไม่มีการยืม () มีการยืม

2.9.6 การจัดทำสมุดทะเบียนฟาร์ม หรือการบันทึกรายรับรายจ่ายในการเลี้ยงโค

() ไม่ได้บันทึก () ได้บันทึก

2.9.7 ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมการเลี้ยงโค

() ไม่เคยฝึกอบรม () เคยฝึกอบรม..... ครั้ง

2.9.8 การได้รับข้อมูลข่าวสารการเลี้ยงโค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ () เพื่อนเกษตรกรด้วยกัน

() กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน () อาสาปศุสัตว์ (อ.ส.ป.)

() หอกระจายข่าวหมู่บ้าน () โทรทัศน์

() เอกสาร หรือคู่มือ () หนังสือพิมพ์

() ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อใดๆ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางจิตวิทยา

3.1 ด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโคเนื้อ

3.1 ท่านเห็นด้วยต่อข้อความต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่เห็นด้วย (1)
ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค					
1. การเลี้ยงโคมีรายได้มากกว่าการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่นๆ
2. การเลี้ยงโคเป็นแหล่งออมทรัพย์อย่างหนึ่งของ ครอบครัว
3. การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงานใน ครัวเรือน
4. การเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริมที่สำคัญและยั่งยืนของคนในท้องถิ่น
5. การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดการอพยพการเคลื่อนย้ายแรงงาน
6. การเลี้ยงโคเป็นการปรับสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์
7. การเลี้ยงโคเป็นการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด
8. การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้
9. การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในฟาร์มลงได้
10. การเลี้ยงโคทำให้คนในครอบครัวมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

3.2 ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่เห็นด้วย (1)
ความคิดเห็นด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโค					
1. ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโค
2. สำนักงานปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมการเลี้ยงโค
3. การมีโอกาสได้ไปทัศนศึกษาดูงานการเลี้ยงโคมีผลต่อการตัดสินใจในการเลี้ยงโค

3.2 ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่เห็นด้วย (1)
ความคิดเห็นด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโค					
4. ภาครัฐให้การช่วยเหลือด้านเงินกู้เพื่อการเกษตรมากขึ้นจึงทำให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเพิ่มขึ้น
5. การมีโอกาสเข้าอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคส่งผลให้เลี้ยงโคอย่างถูกต้องมากขึ้น
6. รัฐให้การสนับสนุนโดยการแจกเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และให้คำแนะนำในการทำแปลงหญ้าแก่ผู้เลี้ยงโค
7. การมีพื้นที่แปลงหญ้าช่วยในการตัดสินใจการเลี้ยงโค
8. การเลี้ยงโคจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการเลี้ยง
9. การเลี้ยงโคจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มกันขาย เพื่อต่อราคา
10. การเลี้ยงโคจะมีโอกาสได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ
11. การเลี้ยงโคจะมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐ

แบบสัมภาษณ์เลขที่.....

แบบสอบถาม (สำหรับโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก

แบบสอบถามนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก และ 26 ข้อย่อย ขอความกรุณาตอบและหรือแสดงระดับความต้องการ ระดับของปัญหา ฯลฯ ให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และขอขอบคุณมาอย่างสูง ณ โอกาสนี้

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน () ตามความจริง

ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางกายภาพ

1. ข้อมูลพื้นฐานบางประการของ โรงแรม / ภัตตาคาร / ร้านอาหาร

- 1.1 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.2 อายุ () ไม่เกิน 40 ปี () 41 - 55 ปี () มากกว่า 55 ปี
- 1.3 สถานภาพการสมรส () สมรส () โสด () หม้าย
- 1.4 สถานภาพทางสังคม () ไม่มีตำแหน่ง () กรรมการหมู่บ้าน () สมาชิก อ.บ.ต. () ผู้ใหญ่บ้าน () อื่นๆ (ระบุ)
- 1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนคน/ครัวเรือน
- 1.6 อาชีพหลัก () ทำนา () ทำไร่ () รับราชการ () เลี้ยงสัตว์ () ค้าขาย
- 1.7 พื้นที่ในการก่อสร้างโรงแรม / ภัตตาคาร / ร้านอาหาร ()เช่า () มีพื้นที่ของตนเอง จำนวน.....(ไร่-งาน-ตารางวา)
- 1.8 ประกอบธุรกิจด้านโรงแรม / ภัตตาคาร / ร้านอาหาร มากี่ปี () 1 - 5 ปี () 6 - 10 ปี () 11 - 15 ปี () มากกว่า 15 ปี

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการเศรษฐกิจ – สังคม

2.1 จำนวนแรงงานในการทำธุรกิจ.....คน/ครัวเรือน แรงงานที่ใช้ทำ
ธุรกิจ ได้แก่

- () ตนเอง () ภรรยา/สามี () ลูก
() พ่อ – แม่ () จ้างคนอื่น

2.1.1 มีการจ้างแรงงาน ปีละ ราย

2.1.2 ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน เป็นเงินบาท/คน/ปี

2.1.3 มีปัญหาในการจ้างแรงงานหรือไม่

- () ไม่มี () มี ระบุปัญหา.....

2.2 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ

- () ระดับประถมศึกษา () ระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น

- () ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย () ระดับปริญญาตรีหรือ

สูงกว่า

2.3 แหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ

2.3.1 เงินทุนของตัวเอง (บาท/ครัวเรือน)

- () ไม่ใช้เงินทุนของตนเอง () ใช้เงินทุนของตนเอง..... บาท

2.3.2 เงินทุนกู้ยืมในระบบ ได้แก่

2.3.2.1 เงินกู้จาก ธ.ก.ส. (บาท/ครัวเรือน)

- () ไม่ได้กู้ () กู้.....บาท

2.3.2.2 เงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ (บาท/ครัวเรือน)

- () ไม่ได้กู้ () กู้.....บาท

2.3.2.3 เงินกู้ยืมนอกระบบ (บาท/ครัวเรือน)

- () ไม่ได้กู้ () กู้.....บาท

2.3.2.4 เงินกู้ทุนในการทำธุรกิจ.....บาท/ครัวเรือน

2.4 การตลาดโคเนื้อ

2.4.1 ท่านซื้อเนื้อโคชำแหละจากแหล่งใด

- () จากโรงฆ่าสัตว์ () จากร้านค้าส่ง ขนาดใหญ่
() จากผู้ประกอบการรายย่อย () อื่นๆ ระบุ

2.4.2 ท่านมีความต้องการเนื้อโค แบบใด

- () แซ่เย็น () เนื้อโคสด () เนื้อโคแช่แข็ง

2.4.3 เนื้อโคที่ท่านต้องการปริมาณมาก มีลูกค้าต้องการบริโภคมาก ได้แก่ เนื้อโคที่
ผลิตจากโคประเภทใด

- () เนื้อโคขุนสายพันธุ์ยุโรป () เนื้อโคมัน
() เนื้อโคพื้นเมือง () เนื้อโคนม

- () อื่นๆ ระบุ.....
- 2.4.4 ภัตตาคาร/โรงแรม ของท่าน ต้องการเนื้อโควันละเท่าใด จำนวน.....กก./วัน
- 2.4.5 เนื้อโคที่ท่านรับซื้อจำเป็นต้องมีเครื่องหมาย Halal หรือไม่
() จำเป็น () ไม่จำเป็น
- 2.4.6 ท่านมีปัญหาในการซื้อเนื้อโค เพื่อมาประกอบอาหารในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() คุณภาพของเนื้อโค () ปัญหาฮาลาล
() หาซื้อเนื้อโคไม่ได้ () เนื้อโคมีราคาแพง
() อื่นๆ ระบุ.....
- 2.4.7 ท่านคิดว่า แบรินด์ ของเนื้อโคมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อโคของท่าน
() ใช่ () ไม่ใช่
- 2.4.8 ลูกค้ำของท่านส่วนใหญ่เป็นชนชาติใด
() ชาวไทย () ชาวยุโรป () ชาวจีน
() ชาวอินเดีย () อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางจิตวิทยา

3.1 ด้านแรงจูงใจ

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่เห็นด้วย (1)
ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค					
1.ท่านคิดว่ารัฐบาลควรส่งเสริมให้บริโภคเนื้อโค ให้เพิ่มขึ้น
2.ท่านคิดว่าผู้บริโภคเนื้อโคมีความปลอดภัย สินค้าได้มาตรฐาน
3.กรมปศุสัตว์ เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ในการผลิตเนื้อโคให้เพียงพอต่อการบริโภค และมีความปลอดภัย
4.การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมีรายได้ดี มีความมั่นคงในชีวิต
5.การทำธุรกิจของท่าน สามารถสืบทอดสู่รุ่นลูกได้
6.การทำธุรกิจของท่าน ทำให้ท่านมีความสุข

แบบสัมภาษณ์เลขที่.....

แบบสอบถาม

(สำหรับเจ้าของโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก

แบบสอบถามนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก และ 35 ข้อย่อย ขอความกรุณาตอบและหรือแสดงระดับความต้องการ ระดับของปัญหา ฯลฯ ให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และขอขอบคุณมาอย่างสูง ณ โอกาสนี้

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน () ตามความจริง

ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางการเกษตร**1. ข้อมูลพื้นฐานบางประการของเจ้าของโรงฆ่าสัตว์ / สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์**

- 1.1 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.2 อายุ () ไม่เกิน 40 ปี () 41 – 55 ปี () มากกว่า 55 ปี
- 1.3 สถานภาพการสมรส () สมรส () โสด () หม้าย
- 1.4 สถานภาพทางสังคม () ไม่มีตำแหน่ง () กรรมการหมู่บ้าน () สมาชิก อ.บ.ต. () ผู้ใหญ่บ้าน () อื่นๆ (ระบุ)
- 1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนคน/ครัวเรือน
- 1.6 อาชีพหลัก () ทำนา () ทำไร่ () รับราชการ () เลี้ยงสัตว์ () ค้าขาย
- 1.7 พื้นที่ในการสร้างโรงฆ่าสัตว์ () ไม่มีพื้นที่ () มีพื้นที่ จำนวน.....ไร่
- 1.8 ประกอบธุรกิจด้านโรงฆ่าสัตว์ จำหน่ายเนื้อสัตว์มากี่ปี () 1 – 5 ปี () 6 - 10 ปี () 11 - 15 ปี () มากกว่า 15 ปี

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการเศรษฐกิจ – สังคม

2.1 จำนวนแรงงานในการทำธุรกิจ.....คน/ครัวเรือน แรงงานที่ใช้ทำ
ธุรกิจ ได้แก่

- () ตนเอง () ภรรยา/สามี () ลูก
() พ่อ – แม่ () จ้างคนอื่น

2.1.1 มีการจ้างแรงงาน ปีละ ราย

2.1.2 ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน เป็นเงินบาท/คน/ปี

2.1.3 มีปัญหาในการจ้างแรงงานหรือไม่

- () ไม่มี () มี ระบุปัญหา.....

2.2 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ

- () ระดับประถมศึกษา () ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
() ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย () ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

2.3 แหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ

2.3.1 เงินทุนของตัวเอง (บาท/ครัวเรือน)

- () ไม่ใช้เงินทุนของตนเอง () ใช้เงินทุนของตนเอง.....บาท

2.3.2 เงินทุนกู้ยืมในระบบ ได้แก่

2.3.2.1 เงินกู้จาก ธ.ก.ส. (บาท/ครัวเรือน)

- () ไม่ได้กู้ () กู้.....บาท

2.3.2.2 เงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ (บาท/ครัวเรือน)

- () ไม่ได้กู้ () กู้.....บาท

2.3.2.3 เงินกู้ยืมนอกระบบ (บาท/ครัวเรือน)

- () ไม่ได้กู้ () กู้.....บาท

2.3.2.4 เงินกู้ทุนในการทำธุรกิจ.....บาท/ครัวเรือน

2.4 การเป็นสมาชิกกลุ่ม

2.4.1 ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มเลี้ยงสัตว์หรือไม่

- () เป็น () ไม่เป็น

2.4.2 ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มเลี้ยงสัตว์ แบบใด

- () กลุ่มการเกษตรจดทะเบียน () กลุ่มสหกรณ์
() กลุ่มวิสาหกิจชุมชน () สมาคม/ชมรม

2.4.3 การที่จะทำให้การประกอบธุรกิจการค้าสัตว์ และจำหน่ายเนื้อสัตว์ให้ประสบ
ผลสำเร็จ ท่านคิดว่าการรวมกลุ่มมีความจำเป็น หรือไม่

- () จำเป็น () ไม่จำเป็น

2.5 ความรู้ประสบการณ์ในการทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์

2.5.1 ท่านมีความรู้ประสบการณ์ในการทำธุรกิจมากี่ปี

- () 1 – 5 ปี () 6 -10 ปี
() 11 – 15 ปี () 16 ปีขึ้นไป

2.5.2 ท่านก่อตั้งธุรกิจขึ้นเอง หรือเป็นมรดกตกทอดจากพ่อ-แม่

() ก่อตั้งขึ้นเอง () เป็นมรดกจากพ่อ-แม่

2.5.3 ท่านได้รับการอบรมในเรื่องโรงฆ่าสัตว์ / สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์จากหน่วยงานของกรมปศุสัตว์

() ไม่ได้อบรม () ได้รับการฝึกอบรมเป็นประจำ
ต่อเนื่อง

2.6 การจัดการโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์

2.6.1 โรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ได้รับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์

() ได้การรับรอง () ไม่ได้รับการรับรอง

2.6.2 ท่านมีการปรับปรุงโรงฆ่าสัตว์ ระบบขนส่งซากสัตว์ หรือสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์อยู่เป็นประจำ

() ใช่ () ไม่ใช่

2.6.3 โรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ของท่านมีการร้องเรียนปัญหาสิ่งแวดล้อม

() มี () ไม่มี

2.7 การตลาดโคเนื้อ

2.7.1 ท่านซื้อโคเข้าโรงฆ่าสัตว์มาจากแหล่งใด

() เกษตรกรทั่วไป () ฟาร์มโคขุน

2.7.2 ท่านชำแหละโคเนื้อวันละกี่ตัว

() 1 - 2 ตัว () 3 - 4 ตัว () 5 - 6 ตัว
() มากกว่า 7 ตัวขึ้นไป

2.7.3 ท่านซื้อโคมีชีวิตเข้าโรงฆ่าสัตว์ อย่างไร

() ติราคารายตัว () ติราคารวมฝูง () ชั่งน้ำหนัก

2.7.4 ถ้าท่านซื้อแบบชั่งน้ำหนัก ขณะนี้ซื้อมากี่โลกรัมละกิโลบาท

() 80 บาท () 85 บาท () 90 บาท
() 100 บาท

2.7.5 ราคาที่ท่านขายที่ตลาดในปัจจุบัน

- เนื้อโค กิโลกรัมละ.....บาท

- เครื่องใน กิโลกรัมละ.....บาท

- อื่นๆ ระบุ.....

2.7.6 ท่านมีปัญหาในการซื้อโคเข้าโรงฆ่าหรือไม่

() มี () ไม่มี

2.7.7 ท่านมีปัญหาในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() คุณภาพเนื้อโค () ไม่มีโคเข้าโรงฆ่า

() โคมีชีวิตมีราคาแพง () ปริมาณโคที่เข้าโรงฆ่าไม่

สม่ำเสมอ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางจิตวิทยา

3.1 ด้านแรงจูงใจ

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่เห็นด้วย (1)
ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค					
1. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทำให้ท่านมีรายได้ที่มั่นคงเลี้ยงชีพได้
2. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์มีความมั่นคง มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ
3. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สามารถถ่ายทอดเป็นมรดกถึงลูกหลานได้

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางจิตวิทยา

3.1 ด้านแรงจูงใจ

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่เห็นด้วย (1)
ความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโค					
4. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทำให้ครอบครัวอบอุ่น
5. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทำให้สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี
6. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทำให้มีความสุขตลอดชีวิต มีชีวิตเป็นสุข
7. การทำธุรกิจโรงฆ่าสัตว์/สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ เป็นที่รังเกียจของคนรอบๆข้าง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายอำพันธ์ เวฬุตันติ
วัน เดือน ปี เกิด	28 มกราคม 2505
การศึกษา	ปริญญาตรี ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปริญญาโท ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการงานสาธารณะ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการทำงานโดยย่อ

เริ่มรับราชการ 4 ตุลาคม 2526 อายุราชการ 35 ปี

ประวัติการรับราชการ

ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
หัวหน้าด่านกักกันสัตว์สระแก้ว	สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์	13 ธ.ค. 45 – 26 ธ.ค.50
ปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว	27 ธ.ค. 50 – 10 เม.ย. 55 (อำนวยการต้น)
ปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว	11 เม.ย. 55 – 19 มี.ค. 60 (อำนวยการสูง)
ปศุสัตว์เขต 2	สำนักงานปศุสัตว์เขต 2	20 มี.ค. 60 – 21 พ.ย. 60 ผู้อำนวยการ (อำนวยการสูง)
รองอธิบดีกรมปศุสัตว์	กรมปศุสัตว์	22 พ.ย.60 – ปัจจุบัน (นักบริหาร ระดับต้น)
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองอธิบดีกรมปศุสัตว์	

สรุปย่อ

ลักษณะ การเศรษฐกิจ

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก
ผู้วิจัย นายอำพันธ์ เวฬุตันติ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60
ตำแหน่ง รองอธิบดีกรมปศุสัตว์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการพัฒนาของโลกที่มุ่งสู่ระบบเศรษฐกิจ ทำให้การแข่งขันในเวทีโลกทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ ในขณะที่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศกลับลดต่ำลง โดยเฉพาะในภาคการผลิต จำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมหรือการต่อยอดเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างจริงจัง เพื่อให้ภาคการผลิตสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยโคเนื้อซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีอยู่ใกล้ตัวของเกษตรกรหรือชาวนาไทย มีประโยชน์มากมายในอดีต เช่น การใช้แรงงาน ใช้มูลเป็นปุ๋ย เป็นทรัพยากรสัตว์ เป็นมรดกตกทอด ฯลฯ แต่ปัจจุบันการดำรงชีพหรือวิถีชีวิตแบบพื้นบ้านเปลี่ยนไป ความสำคัญของโคเนื้อจึงลดบทบาทตามไปด้วย ดังนั้นการที่จะหวนกลับมาให้โคเนื้อไม่บทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตแบบเดิมในอดีตจึงมิใช่เรื่องที่สามารถกระทำได้อย่างง่าย แต่อาจปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีปฏิบัติให้เหมาะสมสามารถใช้ประโยชน์จากโคเนื้อในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยวิธีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภูมิภาคของเกษตรกรกับวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโคเนื้อของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ พร้อมเชื่อมโยงปัญหาทั้งหมดเข้าด้วยกัน กำหนดเป็นแผนพัฒนาการผลิตโคเนื้อถ่ายทอดสู่บุคคลเป้าหมายก็สามารถใช้ประโยชน์จากโคเนื้ออย่างยั่งยืนต่อไปได้

ภาคตะวันออกมีแนวโน้มการลดลงของโคเนื้ออย่างต่อเนื่อง พบว่าในปี 2557 มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 12,683 ราย โคเนื้อจำนวน 126,823 ตัว ในปี 2558 มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 11,153 ราย โคเนื้อจำนวน 106,763 ตัว และในปี 2559 มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 9,825 ราย โคเนื้อจำนวน 94,284 ตัวซึ่งมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผู้เลี้ยงโคเนื้อและจำนวนโคเนื้อลดลงในภาคตะวันออกมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นโยบายและการบริหารจัดการของหน่วยงานในภาครัฐและปัจจัยอื่นๆเช่น ราคาโคเนื้อตกต่ำในหลายปีที่ผ่านมา โคเนื้อให้ผลผลิตต่ำ พื้นที่สาธารณะใช้เลี้ยงโคเนื้อลดลง ตลอดจนปัญหาโรคระบาดต่างๆของโคเนื้อ เป็นต้น ในพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่ 2 มีประชากรประมาณ 6,182,416 คน มีความต้องการบริโภคเนื้อโคประมาณปีละ 110,437 ตัว (เฉลี่ย 2.77 กิโลกรัม/คน/ปี แต่สามารถผลิตได้ 67,237 ตัว/ปี ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคอยู่จำนวน 53,200 ตัว/ปี (ที่มา:สำนักงานปศุสัตว์เขต 2) ดังนั้นการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกโดยการศึกษาปัจจัยทางกายภาพ เช่นพื้นที่ถือครอง พื้นที่ทำการเกษตรและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น จำนวนแรงงาน รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคเนื้อ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ระดับการศึกษา แหล่งเงินทุน การเป็นสมาชิกของกลุ่ม ตลอดจนการศึกษา ปัจจัยทาง

จิตวิทยาที่มีผลต่อการเลี้ยงโคเนื้อ และวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ เช่นด้านแรงจูงใจ ความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงโคเนื้อ ก็จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ นำไปกำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการต้องการบริโภคของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โคเนื้อในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงและปัญหาการผลิตโคเนื้อของผู้นำเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตโคเนื้อตั้งแต่ระดับฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์และโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไป พื้นฐานทางสังคม สภาพการเลี้ยงโคเนื้อของผู้นำเกษตรกร โรงฆ่าสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์และผู้ประกอบการโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตโคเนื้อตั้งแต่ระดับฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์และโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เป็นการศึกษาความต้องการสนับสนุนการผลิตโคเนื้อจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน เพื่อให้มีการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มมากขึ้น
 - ศึกษากลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้นำเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์ และผู้ประกอบการโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นจริงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในพื้นที่ 8 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว สมุทรปราการ จันทบุรี ระยอง ชลบุรี และตราด

กลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วยผู้นำเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์ และโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร ดำเนินการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 194 ราย รายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อกลุ่มตัวอย่าง				รวม
		ผู้นำ เกษตรกร	เจ้าของโรง ฆ่าสัตว์	เจ้าของสถานที่ จำหน่ายเนื้อสัตว์	โรงแรม/ภัตตาคาร/ ร้านอาหาร	
1	ฉะเชิงเทรา	13	7	5	5	30
2	ปราจีนบุรี	10	4	1	5	20
3	นครนายก	5	0	5	5	15
4	สระแก้ว	12	10	0	8	30
5	จันทบุรี	10	3	2	5	20
6	ระยอง	10	0	5	10	25
7	ชลบุรี	16	1	3	16	36
8	ตราด	5	1	4	8	18
รวม		81	26	25	62	194

เครื่องมือในการศึกษา ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Interview schedule) มีลักษณะคำถามปลายปิด (close-ended question) และคำถามปลายเปิด (open-ended question) หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำไปเก็บข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปและแสดงค่าทางสถิติ ดังนี้ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการศึกษา

ผู้นำเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

1. ผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-55 ปี ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส และไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.01 คน มีอาชีพเลี้ยงสัตว์มากที่สุด มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 25.43 ไร่ พื้นที่ในการเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ย 11.36 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกหญ้าเลี้ยงโค เฉลี่ย 4.28 ไร่ มีการเช่าที่ดิน เฉลี่ย 3.42 ไร่ ส่วนใหญ่ไม่มีโคพ่อพันธุ์ มีโคแม่พันธุ์เฉลี่ย 8.44 ตัว มีลูกโค-โครุ่นเพศผู้ 4.26 ตัว มีลูกโค-โคสาว 5.01 ตัว โดยเฉลี่ยมีโค 17.28 ตัวต่อตัวเรือน รวมมูลค่า โคทั้งหมดเฉลี่ย 310,146.94 บาท

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

1. เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน อายุ 41-55 ปี
 2. บางส่วนไม่มีพื้นที่ถือครอง คิดเป็น ร้อยละ 23.46
 3. ไม่มีพื้นที่ปลูกหญ้าเลี้ยงโค คิดเป็น ร้อยละ 38.21
 4. ไม่มีพ่อพันธุ์โค คิดเป็น ร้อยละ 54.72
2. ส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครัวเรือนเลี้ยงโคเฉลี่ย 1.84 คน เงินลงทุนใช้ของตัวเองเฉลี่ย 124,912.35 บาท ไม่มีการกู้ยืม ผู้นำเกษตรกรมีการซื้อและขายโคเข้า-ออกฝูงตลอดเวลา เป็นการนำเงินของตัวเองมาลงทุนแบบหมุนเวียน ซึ่งแตกต่างกับเกษตรกรรายย่อยที่ขาดเงินทุนในการเลี้ยง

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

1. เกษตรกรยังต้องการเงินกู้จากสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อนำมาลงทุนเลี้ยงโค ถึงแม้ว่าสวนใหญ่จะใช้เงินตนเอง

2. มีระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 66.79

ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผู้นำเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์มีเกษตรกรคิดว่า การรวมกลุ่มมีความจำเป็นที่จะทำให้อาชีพการเลี้ยงโคเนื้อประสบความสำเร็จอย่างมาก มีผลดีสำหรับเกษตรกรรายย่อย และรายขนาดกลาง นอกจากนี้ ผู้นำเกษตรกรมีความรู้ในด้านพันธุ์โคเนื้ออย่างถูกต้อง , ด้านการผสมพันธุ์โคเนื้อ , ด้านการผสมเทียม , อาหารหยาบและอาหารข้น , อาหารผสมครบส่วน (TMR) , วิธีการป้องกันโรคเป็นอย่างดี รวมถึงมีระบบกำจัดขยะมูลฝอย และการบำบัดน้ำเสียภายในฟาร์ม เมื่อมีปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อก็จะปรึกษาเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ มีการเลี้ยงโคเนื้อแบบประณีต (Intensive) แต่มีปัญหาการผลิตหญ้าไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการสำรองฟางแห้งไว้ใช้ในยามขาดแคลน

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

1. เกษตรกรบางส่วนยังไม่มีกรรวมกลุ่ม ทำให้ขาดความเข้มแข็ง

ด้านการควบคุมป้องกันโรคโคเนื้อ ผู้นำเกษตรกรจะนำโคไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัตว์เป็นประจำทุกปี และเวลาโคเนื้อป่วย ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทำการรักษาให้ ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะไม่นำโคไปรับการตรวจโรคทั้งติดต่อกัน รวมถึงโรคฉี่หนู โรค ตลอดจนมีปัญหา เรื่องพยาธิภายใน/ภายนอก ซึ่งโดยปกติแล้วหน่วยงานกรมปศุสัตว์ในพื้นที่ มีการประชาสัมพันธ์และเข้าไปให้บริการฉีดวัคซีนในพื้นที่เลี้ยงโคอย่างทั่วถึงอยู่แล้ว

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

เกษตรกรบางส่วนยังไม่มีความรู้ด้านการผสมพันธุ์โคเนื้อ การผสมเทียม ไม่รู้จักอาหารผสมครบส่วน (TMR) ไม่มีการวางผังฟาร์ม ไม่มีระบบป้องกันโรคเข้าในฟาร์ม ไม่มีระบบกำจัดขยะมูลฝอย ไม่มีการเลี้ยงโคแบบประณีต ไม่เคยตรวจโรคที่สำคัญของโคเนื้อได้แก่ โรคแท้งติดต่อกัน โรคฉี่หนู และการถ่ายพยาธิ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ทำให้มีผลต่อการผลิตโคเนื้อเป็นอย่างมาก

ด้านการตลาดโคเนื้อ มีการขายโคเนื้อเฉลี่ยปีละ 1-5 ตัว รายได้จากการขายโคเนื้อปีละ 30,000-150,000 บาท และขายโคเนื้อให้กับพ่อค้าท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ขายแบบเหมาทั้งฝูง ซึ่งจะตีราคาเป็นตัว โดยเจ้าของโคเป็นผู้กำหนดราคาซื้อขายโคมีชีวิต ผู้นำเกษตรกรคิดว่าการรวมกลุ่มกันขายโคในรูปแบบสหกรณ์จะมีความยั่งยืนได้กำไรมากที่สุด

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

การซื้อขายยังนิยมขายแบบเหมาทั้งฝูง โดยการตีราคาเป็นตัว ทำให้เกษตรกรเสียเปรียบพ่อค้า ซึ่งมีความชำนาญมากกว่า ควรส่งเสริมให้ซื้อขายโดยวิธีการชั่งน้ำหนักให้มากขึ้น เพื่อความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย

ด้านการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่ให้บริการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ได้มีการเข้าไปเยี่ยมเยียนผู้นำเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพร้อมทั้งให้บริการด้านสุขภาพโค ในด้านการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวมมากที่สุด ผู้นำเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์จากการเข้ารับบริการฝึกอบรม และได้รับข่าวสารการ

เลี้ยงโคเนื่องจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ และเกษตรกรบางรายเป็นอาสาปศุสัตว์ในพื้นที่ ในการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำและรักษาพยาบาลสัตว์ป่วยด้วย ทั้งนี้ยังเป็นไปตามนโยบายกรมปศุสัตว์ที่สร้างอาสาสมัครด้านปศุสัตว์ เพื่อเป็นกลไกเชื่อมโยงและขับเคลื่อนงานระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์กับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เพื่อแก้ไขปัญหาการเลี้ยงสัตว์เบื้องต้นในพื้นที่

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

ถึงแม้ว่ากรมปศุสัตว์จะมีบทบาทส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด แต่การที่เกษตรกรประกอบอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อจะมั่นคง ยั่งยืน เกษตรกรต้องเป็นผู้ที่ช่วยตนเอง ไม่ใช่รอรับบริการจากภาครัฐอย่างเดียว และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพโคเนื้อให้มากขึ้น

3. ด้านปัจจัยทางจิตวิทยา ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านแรงจูงใจในการเลี้ยงโคอยู่ในระดับมาก คือ การเลี้ยงโคมีรายได้มากกว่าการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่นๆ , การเลี้ยงโคเป็นแหล่งออมทรัพย์อย่างหนึ่งของ ครอบครัว , การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงานในครัวเรือน , การเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริมที่สำคัญและยั่งยืนของคนในท้องถิ่น , การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดการอพยพ การเคลื่อนย้ายแรงงาน , การเลี้ยงโคเป็นการปรับสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ , การเลี้ยงโคเป็นการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด , การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้ , การเลี้ยงโคเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในฟาร์มลงได้ และการเลี้ยงโคทำให้คนในครอบครัวมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโค ความเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ สำนักงานปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมการเลี้ยงโค , การได้ไปทัศนศึกษาดูงานการเลี้ยงโคมีผลต่อการตัดสินใจในการเลี้ยงโค , การเข้ารับการฝึกอบรมส่งผลให้การเลี้ยงโคอย่างถูกต้องมากขึ้น , รัฐให้การสนับสนุนโดยการแจกเมล็ด/ท่อนพันธุ์พืชอาหารสัตว์และให้คำแนะนำในการทำแปลงหญ้าแก่ผู้เลี้ยงโค , การมีพื้นที่แปลงหญ้าช่วยในการตัดสินใจการเลี้ยงโค , การเลี้ยงโคจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการเลี้ยงและการขาย เพื่อต่อรองราคา , การเลี้ยงโคจะมีโอกาสได้รับความรู้ ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนอีก 2 หัวข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโค และภาครัฐให้การช่วยเหลือด้านเงินกู้เพื่อการเกษตรมากขึ้น จึงทำให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเพิ่มขึ้น

โรงฆ่าสัตว์

1. ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-55 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้น สมรสแล้ว และไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.12 คน และมีพื้นที่ในการสร้างโรงฆ่าเฉลี่ย 3.46 ไร่ ประกอบธุรกิจนี้ มากกว่า 15 ปี

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ส่วนมากแล้ว มีอายุ 41-55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา ซึ่งถือว่าอยู่ในวัยกลางคน ถ้าหากคนเหล่านี้มีอายุมากขึ้นอีกก็จะเลิกกิจการ เนื่องจากทำไม่ไหวและไม่มีลูกหลานมากดำเนินกิจการต่อไป

2. แรงงานที่ใช้ในการทำธุรกิจเฉลี่ย 3.27 คน เป็นการจ้างแรงงานภายนอก มีค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน 70,000 บาทขึ้นไป/คน/ปี ไม่มีปัญหาในการจ้างแรงงาน ด้านแหล่ง

เงินทุนในการทำธุรกิจ ส่วนใหญ่จะใช้เงินทุนของตัวเอง มีการกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส. ธนาคารพาณิชย์ และเงินกู้ยืมนอกระบบ

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

จะเห็นว่าผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์บางส่วนยังต้องพึ่งแหล่งเงินทุนจากธนาคารต่างๆอยู่ ฉะนั้นแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยถูก ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการ รัฐควรรหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยถูก สนับสนุนเกษตรกร ตลอดจนใช้งบประมาณจากกลุ่มจังหวัด จังหวัดสนับสนุนเกษตรกรต่อไป

ด้านการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ผู้ประกอบการเห็นว่าการประกอบธุรกิจการโรงฆ่าสัตว์ให้ประสบความสำเร็จ ไม่จำเป็นต้องรวมกลุ่ม

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องโรงฆ่าสัตว์จากหน่วยงานของกรมปศุสัตว์เป็นประจำต่อเนื่อง ได้รับการรับรองมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์จากกรมปศุสัตว์ และไม่มีปัญหาการร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะได้รับการรับรองโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน และไม่มีปัญหาร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม แต่สิ่งที่อาจเกิดปัญหาได้คือมาตรฐานการมีความสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ควรหมั่นเข้าไปตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำสม่ำเสมอ

ด้านการตลาดโคเนื้อ ส่วนใหญ่จะซื้อโคจากเกษตรกรทั่วไปเข้าโรงฆ่าสัตว์ วันละ 1-2 ตัว การซื้อโดยการชั่งน้ำหนักเป็นรายตัว ราคา กิโลกรัมละ 80 บาท และ 85 บาท ปัญหาที่พบคือ โคมีชีวิตราคาแพง

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

โคมีชีวิตมีราคาแพง เนื่องจากปริมาณการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค การจะทำให้โคมีชีวิตราคาถูกลง ก็ต้องเพิ่มปริมาณการผลิตให้มากขึ้น ให้สมดุลด้านความต้องการบริโภค และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เจ้าของโรงฆ่าซื้อโคจากเกษตรกรทั่วไป ทำให้ไม่มีปริมาณจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นถ้าหากเกษตรกรรวมกันในรูปแบบสหกรณ์ ก็จะสามารถส่งโคเนื้อเข้าโรงฆ่าสัตว์ได้ปริมาณที่แน่นอน และสม่ำเสมอ

3. ด้านปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจในการทำธุรกิจคือการมีรายได้ที่มั่นคงเลี้ยงชีพได้ มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ สามารถเป็นมรดกถึงลูกหลานได้ ทำให้ มีชีวิตเป็นสุข ครอบครัวอบอุ่น สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

ควรส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer เข้าไปดำเนินธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ เนื่องจากมีรายได้ดี มีความมั่นคง และคนรุ่นใหม่สามารถที่พัฒนา ปรับปรุง เพิ่มช่องทางการตลาด ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ ก็จะทำให้โรงฆ่าสัตว์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์

1. ผู้ประกอบการสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-55 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา สมรสแล้ว และไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ประกอบธุรกิจเป็นระยะเวลา 1-5 ปี

2. แรงงานในการทำธุรกิจเฉลี่ย 2.04 คน ใช้แรงงานในครัวเรือน ไม่มีปัญหาแรงงานใช้เงินทุนของตัวเองในการทำธุรกิจ และมีการกู้ยืมเงินนอกระบบด้วย

ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าการที่จะทำให้อุตสาหกรรมที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ประสบผลสำเร็จ ไม่จำเป็นต้องรวมกลุ่ม

ด้านการตลาดโคเนื้อ ราคาขายเนื้อโคในตลาดปัจจุบัน มากกว่า 200 บาทขึ้นไป เครื่องในราคา 100-150 บาท ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ คุณภาพเนื้อโค

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

สถานที่จำหน่ายเนื้อโค ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 68 กรมปศุสัตว์ควรเร่งดำเนินการโดยเร็ว เพื่อความปลอดภัย เชื้อมัน ของผู้บริโภค และมีปัญหาด้านคุณภาพของเนื้อโค คิดเป็น ร้อยละ 32 แสดงให้เห็นว่า เนื้อโคที่จำหน่ายตามเชียงใหม่ มีปัญหาด้านคุณภาพของเนื้อ เช่น เป็นเนื้อโคมีอายุมาก เนื้อโคป่วยตายเองไม่ได้เชือดเอาเลือดออก ทำให้เนื้อโคมีกลิ่นเหม็น เน่าเสียง่าย ตลอดจนเนื้อโคคุณภาพดี เช่น เนื้อโคลูกผสมสายพันธุ์ยุโรป ยังมีการจำหน่ายน้อยมากในเชียงใหม่ ในจังหวัดต่างๆ ดังนั้นภาครัฐควรเข้มงวดกวดขัน ในเรื่องมาตรฐานสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ และส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพให้มากขึ้น

3. ด้านปัจจัยทางจิตวิทยา ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจในการทำธุรกิจนี้ คือ มีรายได้มั่นคง เลี้ยงชีพได้ มีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ เป็นมรดกถึงลูกหลานได้ ทำให้มีชีวิตเป็นสุข ครอบครัวอบอุ่น สุขภาพแข็งแรง สุขภาพจิตดี

โรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหาร

1. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-55 ปี มีสถานภาพสมรส การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.35 คน และมีพื้นที่ในการสร้างโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารเฉลี่ย 0.94 ไร่ ประกอบธุรกิจด้านโรงแรม/ภัตตาคาร/ร้านอาหารอยู่ระหว่าง 1-5 ปี

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

ผู้ประกอบการมีอายุอยู่ในวัยกลางคน ควรหาผู้มาสืบทอดธุรกิจ

2. แรงงานในการทำธุรกิจเฉลี่ย 20.15 คน แรงงานที่ใช้ทำธุรกิจมากที่สุดคือ จ้างบุคคลภายนอก ไม่มีปัญหาในการจ้างงาน ด้านแหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจ ส่วนใหญ่จะไม่ใช้เงินทุนของตัวเอง โดยกู้ยืมจาก ธ.ก.ส. , เงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ และไม่ได้มีการกู้ยืมเงินนอกระบบ

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

ผู้ประกอบการบางส่วนมีการกู้เงินจากสถาบันการเงินอยู่ ภาครัฐหาแหล่งเงินกู้ ดอกเบี้ยถูกสนับสนุน

ด้านการตลาดโคเนื้อ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะซื้อเนื้อโคชำแหละจากร้านค้าส่ง ขนาดใหญ่ มีความต้องการเนื้อโคมาใช้ในธุรกิจเป็นเนื้อโคสด รองลงมาเป็นเนื้อโคแช่แข็ง ประเภทโคขุนสายพันธุ์ยุโรป โคพื้นเมือง และโคมัน ในแต่ละวันจะใช้เนื้อโคประมาณ 1-10 กก. โดยเนื้อโคที่รับซื้อไม่จำเป็นต้องมีเครื่องหมายฮาลาล ปัญหาที่พบในการซื้อเนื้อโคคือเนื้อโคมีราคาแพง และคุณภาพเนื้อโคในการตัดสินใจซื้อเนื้อโคผู้ประกอบการจะไม่คำนึงถึงแบรนด์ของเนื้อโค และลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทย รองลงมาชาวยุโรป และชาวจีน

สรุปปัญหาที่พบ ได้แก่

รัฐควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการเลี้ยงโคเนื้อสายพันธุ์ยุโรปให้มากขึ้น เพื่อผลิตให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคโดยใช้ การตลาดนำการผลิต และส่งเสริมให้มีปริมาณมากขึ้น ก็จะสามารถแก้ปัญหาเนื้อโคราคาแพงได้ ตลอดจนส่งเสริมการบริโภคเนื้อโค ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่มีชาวยุโรปเป็นจำนวนมาก เช่น จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด เป็นต้น เนื่องจากชาวยุโรปชอบบริโภคเนื้อโครองจากชาวไทย

3. ด้านปัจจัยทางจิตวิทยา ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจในการทำธุรกิจนี้โดยเห็นว่ารัฐบาลควรส่งเสริมให้บริโภคเนื้อโคให้เพิ่มขึ้น , ผู้บริโภคเนื้อโคมีความปลอดภัย สินค้าได้มาตรฐาน, กรมปศุสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ในการผลิตเนื้อโคให้เพียงพอต่อการบริโภค และมีความปลอดภัย, การทำธุรกิจมีรายได้ดี มีความมั่นคงในชีวิต ,สามารถสืบทอดสู่รุ่นลูกได้และทำให้ท่านมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคเนื้อ ภาครัฐควรสนับสนุนให้เงินกู้ ดอกเบี้ยถูก ผ่อนระยะยาว เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อให้มากขึ้น โดยการผลิตเนื้อโคคุณภาพให้ตรงตามความต้องการของตลาด เช่น โคลูกผสมสายพันธุ์ยุโรปให้มากขึ้น ตลอดจนการแปรรูปจำหน่ายในรูปแบบต่างๆให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าของเนื้อโค โดยการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ สร้างความเชื่อมโยงเครือข่ายต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เน้นการเลี้ยงโคเนื้อแบบ Intensive ฟาร์ม และการทำเสปียงอาหารสัตว์ไว้ใช้ยามขาดแคลน มีระบบป้องกันโรค GFM ดำเนินการให้โรงฆ่าได้รับรองมาตรฐาน GMP การซื้อขายโคเนื้อแบบชั่งน้ำหนักให้ผ่านกลุ่ม/สหกรณ์ ดำเนินการผลิตโคเนื้อทุกสายพันธุ์ตามศักยภาพของเกษตรกรให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ให้ดำเนินการขยายผลโครงการโคบาลบูรพาให้ครอบคลุมทุกจังหวัดในพื้นที่ จะทำให้ปริมาณสัตว์เพียงพอต่อการบริโภค ตลอดจนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเครือข่ายโคเนื้อในภาคตะวันออกที่สมบูรณ์ครบถ้วนเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน เพื่อวางแผนการผลิตการตลาดให้มั่นคงและยั่งยืนต่อไป ตลอดจนขยายตลาดไปสู่ต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นการผลิตภายในประเทศให้มากขึ้น เนื่องจากขายได้ราคาดี นอกจากนี้ภาครัฐควรส่งเสริมสมาคม/ชมรม ผู้เลี้ยงโคเนื้อ ร่วมกันจัดงานส่งเสริมการบริโภคเนื้อโคให้มากขึ้น